

Kendi ülkesini işgal eden ordu

Fatma Sancak

Bu kitap Derin Düşünce Fikir
Platformu'nun okurlarına
armağanıdır.

www.derindusunce.org

İçindekiler

Önsöz	5
Devlet Kuranların Millet Kurgusu; 27 Mayıs 1960 Darbesi.....	6
Devlet Kuranların Millet Kurgusu; 27 Mayıs 1960 Darbesi(1): İhtilal'e Doğru	8
Devlet Kuranların Millet Kurgusu; 27 Mayıs 1960 Darbesi(2): Dayatılan Son, İhtilal!	13
Devlet Kuranların Millet Kurgusu; 27 Mayıs 1960 Darbesi (3): İhtilal Sonrası.....	18
Devlet Kurabilirsiniz, Millet Kurgulayamazsınız!	22
Devlet Kuranların Millet Kurgusu(4):Milleti Kıracaklardı, 12 Mart Muhtırası	26
Yıldönümünde, Röportajlarla, Referandum Gölgesinde 12 Eylül Darbesi(1)	30
Yıldönümünde, Röportajlarla, Referandum Gölgesinde 12 Eylül Darbesi(2)M. Nazım Öztürk	37
Yıldönümünde, Röportajlarla, Referandum Gölgesinde 12 Eylül Darbesi(3):Osman Yurt	47
Yıldönümünde, Röportajlarla, Referandum Gölgesinde 12 Eylül Darbesi(4):Mehmet Şahin.....	54
Yıldönümünde, Röportajlarla, Referandum Gölgesinde 12 Eylül Darbesi(5):Sonuç	58
15 yaşında işkence gördüm 12 Eylül'de!... Cafer Solgun ile Ülkenin Toprağından Acı Sökmek.....	60
Şeriat Nerede? 28 Şubat'ın Post'unun Altında.....	66
Laiklik Tehdit Altındaysa Halkı Tehdit Etmek Teferruattır: 27 Nisan	70

Önsöz

Hiç bir yeri işgal edemeyen ordular kendi ülkelerini işgal ederler. Çünkü bir ordunun ayakta durması için insan emeği ve maddî destek gereklidir. Normal bir ordu kaynaklarını emrinde olduğu millettten sağlar... Efendisi olan bu milletin gönüllü katkısıyla silah alır, asker toplar, **YABANCI DÜŞMANLA** savaşır.

Normal ordular efendilerini yani milleti, o milletin vatanını korurlar ya da ganimet getirebilecekleri ülkeleri işgal ederler. Yine efendilerinin emri ve izniyle yaparlar bunu.

Anormal ordular ise üniformalı eşkiyalardır. Disiplinsiz olduklarından **YABANCI DÜŞMAN** ile savaşamazlar. Kolayca yenebilecekleri **İÇ DÜŞMANLAR** uydururlar ve bu bahane ile kendi ülkelerini işgal ederler. Başbakan asarlar. Milletvekillerini hapse atarlar. Korumakla yükümlü oldukları halkı işkenceler altında inletirler. Üniformalı eşkiyalar ülkenin zenginliklerini tüketirler, geleceğini mahvederler.

Kendisini ülkenin sahibi zanneden üniformalı eşkiyaların hakim olduğu ülkeler yabancı orduların işgali altında gibidir. İşgalciler kimseye hesap vermezler. Halkın isyan etmesine engel olmak için *“etrafımız düşmanla çevrili”* diyerek **KORKU PROPAGANDASI** yaparlar.

Eleştirilerden uzak kalmak için farklı inançlardan ve kültürlerden olan insanların birbirine düşman olması da bu eşkiyaların işine gelir. Bu sebeple terörü destekleyebilir hatta teröristlere silah ve para yardımında bulunabilirler.

Okuyacağınız kitap kendi ülkesini işgal etmiş bir ordunun kısa tarihidir.

Mehmet Yılmaz

Devlet Kuranların Millet Kurgusu; 27 Mayıs 1960 Darbesi

Sunuş: Tarih üzerine konuşabilmenin ön koşullarından biri de, objektif değerlendirmelerdir. Bazı toplumlar güdüleri ile değil, güdü(l)meleri ile varışlara ulaştırılmaya çalışıldığı için resmi tarihleri objektif olmaktan uzaktır. Sadece varış noktaları ya da varış süreçleri üzerindeki değerlendirmeleri değil sonuç üzerindeki değerlendirmeleri de bu güdülmelerden nasiplenmiştir. Ancak bu toplumlarda dahi toplumu oluşturan insanlar, - biz onlara millet diyelim- güdülmelerine kendi içlerinden cevaplar üretirler.

Yaşadığımız son 10-12 yılı göz önünde bulunduracak olursak; bir atasözü olan tarih tekerrürden ibarettir sözü, yahut İbn Haldun'un buyurduğu gibi suyun suya benzediği kadar, tarihin tarihe benzer sözü aslında bugün yaşadıklarımızın hemen hemen hepsinin 50 yıl önce de yaşandığının, en azından yoğun benzerlikler olduğunun kanıtıdır. Yani Türkiye Cumhuriyeti tarihi, gerçeği yaşayanlar ile yalanı yazanlar arasında gidip gelirken, aslında en büyük zararı yine Türkiyeli vatandaşlar görmüştür. Maddi olarak gerileyen ülkenin vatandaşları da manevi olarak daha doğrusu zihnen gerilemiş, irade bir türlü milletin eline geçmemiş, geçtiğinde zorla elinden alınmıştır. Halkın lehine(!) söylemleri ile yola çıkan darbe niyetleri, halkın aleyhine sonuçlar ile noktalanmıştır.

Cumhuriyetin ilanından önce yeni Türk devletinin ilk siyasi partisi ' Halk Partisi ' 23 Ekim 1923'te resmen kurulmuştur. Daha sonra Cumhuriyet Halk Partisi adını almıştır. Bu dönemden 1945 yılına kadar alternatif bir parti kurmak maalesef mümkün olmamıştır. Ancak yıllar sonra 18 Temmuz 1945'te Milli Kalkınma Partisi ardından 7 Ocak 1946'da Demokrat Parti kurulmuştur.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

14 Mayıs 1950'de yapılan seçimde Demokrat Parti iktidara gelmiş, 24 yıl kesintisiz tek başına iktidarda kalan CHP'yi yerinden etmiştir. Ülkenin darbeler tarihinin ilk adımı ise millete rağmen, milletin seçimi olan Demokrat Parti üzerinden kendine zemin hazırlamıştır.

Devlet kuran zihniyet aynı kararlılık ile milleti de kurmayı, millet bu kurgunun dışına çıktığına şeklen belirli ölçülerde kalması için her türlü eylemi gerçekleştirmeyi meşru görmüş bu nedenle bazı çevrelerce her zihnin kınaması gereken darbeler övülmüş, darbeciler alkışlanmıştır. Ancak millet geleceğim kaderimdir, kaderim seçimimdir vurgusunda ısrar etmiş, her darbe girişimi sonrasında darbecilere kapının yönünü sandıkla dahi olsa göstermiştir.

İnsanların ekmek almak için dahi kuyruğa girdiği sefalet dolu yıllardan sonra millet, Tek Parti Döneminde yaşadıklarının acısını Demokrat Parti'yi iktidara getirerek çıkartmıştır. Bu refah ve demokrasiden kargaşa anlamı çıkartan, kendini devletin ve milletin efendisi sanan darbecilere, 27 Mayıs 1960 Darbesinin hemen ardından kapatılan partinin ardılı olan bir partiyi iktidara taşıyarak gereken cevabı vermiştir. Ancak gereken cevap gelene kadar kurgunun anlık vurgusunda; bir başbakan asılmış, milletin iradesi kılıçtan geçirilmiş, halen yürürlükte olan ve demokrasiye geçişimizin önündeki en büyük engel olan 1982 Darbe Anayasasının zemini hazırlanmıştır.

27 Mayıs 1960 Darbesinin 50. yılında, devlet kuranların millet kurmasına muhalif bir duruşla, darbecilere yargı yolunu açacak, halen darbe arzusu taşıyanlara bir sonrakinin olmayacağını tebliğ edecek ve tüm bunları kanuna bağlayacak bir anayasanın yapılması gerektiği vurgusunda bulunarak bilinmeyenleri ile 27 Mayıs Darbesini konuşmaya açıyoruz.

[Devlet Kuranların Millet Kurgusu; 27 Mayıs 1960 Darbesi\(1\): İhtilal'e Doğru](#)

Şüphesiz bir dönemi anlatmak belirli tarih aralıklarını konu edinmek değildir. Bir dönemi anlatmak geçmişini, yaşandığını dönemi ve sonrasını da gözlemlemeyi gerektirir. Her şeyden önce adaletli olmayı gerektirir. Bize tarihin objektif olması gerektiği yalanını yutturanlar, subjektif anlayışlarına böyle bir kılıf uydurmuştur. Objektif alanlar onların olsun, biz tarihin ezenler ile ezilenler arasında yaşandığını bildiğimiz için terazimizin adı; **adalet olsun**. Bu nedenle bir darbe dönemini anlatmak isteyişimiz kısa süreli tarihe not düşmelerden fazlası olsun. Bu nedenle ezenlerin kurguladığı darbeci tarihin, ezilenlerin kefesinden yorumlanması olsun. Varsın ezilenler lehine subjektif olsun. Anlatacaklarımız sadece yazılanların değil, yaşananların anlatıldığı bir ders olsun. Onlar er(me)sin muratlarına, biz de çıkmayalım kerevetine. **Çünkü**

yazacaklarımız masal değildir, bir dönemin bugüne sirayet eden tarihidir.

Türkiye’de siyasete milletin seçimlerine müdahaleler ile yön verildiği için bunun sonucu gereği çok farklı tarih anlatımları oluşmuştur. Darbecilerin gerekçeleri, sindirilmiş halkın sandık dışında bir kozunun olmayışı, her daim darbenin nedeni olan ordu, yahut ordu içinden bazı isimler, ordunun sivil tezahürü bu milletin yakasından düşmeyen CHP geleneği bir

Kendi ülkesini işgal eden ordu

dönemi çok marjinal yaşa(t)mış lakin olması gereken buymuş gibi anlatmış, yazdırmış, inandırmış, devamlılığını kısmen de olsa sağlamıştır. İşte bu gelişmeler nedeniyle darbe dönemleri çok farklı anlatılır. Genellikle zulüm eylemlerine gereklilik nedeni isnad edenler, sentetik ortam oluşturmuş ve hukuksuzluğa kılıf uydurmuştur. Aslında vatan-millet haini olarak anılması gerekenler kahramanlaştırılmıştır. İşte bu çarpıklığın sonucunda darbeler, hiç olmaması gerekenler listesinde değil, gerektiğinde meşrudur mantığıyla yorumlanmıştır. Neden bu yanı sıra onay verelim ki?

Rivayet o dur ki; Deniz Baykal(?) öğrenci iken bir ortamda Adnan Menderes'in yakasına yapışmış, demokrasi(?) arzusunu dile getirmiştir. Bunun üzerine Menderes; ' başbakanın yakasına yapışmışsın, bundan daha büyük bir demokrasi tasavvur edebiliyor musun? ' diye sormuştur. İşte bu ülke, gerçek demokrasi sistemini getirmeye kalkışanların yakasına yapışan, diktatör militer bir sisteme demokrasi adını verenlerin gölgesinde, kapalı kapılar ardında keyfiyetine kurgular oluşturanların gölgesinde hemen hemen her on yılda bir zihinsel taarruzlardan geçirilmiş bir **milletin** ülkesidir.

27 Mayıs 1960 Darbesi, Türkiye Cumhuriyetinin ilk askeri darbesidir. Zihniyete göre Müdahale, Devrim, İhtilal, Darbe sıfatları kullanılmıştır. Millettin iradesine darbe yapanlar, güya milletin bir baskı rejimine ve kardeş kavgasına götürüldüğü gerekçesiyle yola çıkmıştır. Yine en büyük darbe sebebimiz, laikliği koruma altında tutma endişesi, bu darbeye de gerekçe gösterilmiştir.

Tarihte biraz geriye gidelim... Kısa Kısa notlar girelim... Sürece Bakalım...

21 Temmuz 1946 Milletvekili seçimleri ülkede yapılan tek dereceli ilk seçimdir. Seçim tek derecelidir ama bu seçimin ' **açık oy, gizli tasnif** ' gibi acayip bir hükmü vardır. Şöyle ki: Seçim günü insanlar açık bir şekilde oy kullanır, sayımdan hemen sonra oy pusulaları yakılırdı.

Bu dönem CHP ve onun başındaki(?) İsmet İnönü, 1946 seçimlerine CHP'nin İsmet İnönü kozuyla büyük bir rahatlık ile girmişler, 21 Temmuz akşamı açılan sandıklarda umduklarını bulamayınca türlü hukuksuzluklara başvurmuşlardır. Ve yine kendilerinden birinin Nadir Nadi'nin ifadesiyle: " ... bütün hükümet kadrolarının CHP'yi tutması ile ve birçok kanunsuz işlemler sonucu olarak DP adaylarından önemli bir kısmı, kazandıkları oylardan

yoksun bırakılmışlardır. " Ve yine Hüseyin Cahit Yalçın'a göre: " 1946 seçimlerinin her tarafta kusursuz cereyan etmiş olacağını iddia etmek gülünçtür. "

Tüm bu engellemelere rağmen, Demokrat Parti, 7 Ocak 1946 yılında kurulmuş, bundan dört yıl sonra 14 Mayıs 1950'de tek parti dönemine son vererek iktidara gelmiş, bu fiiliyle bazı

Kendi ülkesini işgal eden ordu

çevrelerin dikkat kesildiği bir oluşum olmuştur. Sırasıyla 1950, 1954, 1957 seçimleri ile iktidara gelmiş, on yıl boyunca iktidarda kalmış, bu demokrasi ortamına tahammül edemeyenler vasıtasıyla, **İhtilal-Darbe yöntemiyle düşürülmüştür.**

1950 yılının sonlarına doğru ordunun DP hükümetinden hoşnut olmadığı bilgisi Menderes'in kulağına gelmiştir. Nasıl memnun olsunlar ki? **Halk iradeyi ele almış, sivil bir memur ülkeyi yönetiyor, korku zihinlerden uzaklaşıyor, militarizm dağılıyor.**

Tarih, İhtilal'in öncesinde seçim sonuçlarından rahatsız olan ve Dokuz Subay Olayı gibi gizli yapılanmaların 1954 yılında ortaya çıktığını söylese dahi 27 Mayıs'ın mimarlarından birinin eylemlerinin daha eski yıllara dayandığı iddiaları da mevcuttur. Mesela Talat Aydemir ihtilalci fikirlerin kendisinde 1954'te doğduğunu iddia etse dahi, **27 Mayısçılardan Muzaffer Özdağ ihtilal komitesine 1952 yılında katıldığını söylemiştir.**

Darbecilerden Talat Aydemir şöyle diyor:

"Bir münevver olarak, bir kurmay subay olarak, ilk önce ordu dahilinde düşüncelerime yakın düşünen arkadaşlar ile işbirliği yapıp, iktidarda bulunan partinin Türk ordusunu ihmal ederek düşürdüğü bu kötü durumdan kurtarma çarelerinin nelere olabileceğini ve ne şekilde hareket edilirse bu vaziyete bir son verilebileceğini planlamaya başladım. Bütün düşüncelerimi bu istikamete yöneltip Genel Kuram Başkanlığında zemin yoklayarak arkadaş aramaya başladım. Fikirlerime yatan hemen hemen hiç kimse bulamadığım için ümitsizliğe kapıldım. Sene 1954... (Ve Talat Aydemir Konuşuyor)

27 Ekim 1957 Seçimleri oldukça sert bir hava içerisinde yapılmıştır. DP'nin hukuksuzluk yaptığı iddiaları, bazı CHP'lilerin oy pusulalarının bulunmadığının iddia edilmesi, Antep'te önce seçimden CHP'nin galip çıktığı sonra bu kararın DP olarak değiştirildiği (köy oylarının sayılmasıyla), CHP'nin itirazları sonrasında oy pusulalarının Antep Adliyesi Binasına getirilmesi ve sonrasında oy pusulaları ile adliye binasının yanması hadisesi ortalığı bulandırmıştır. Sonra DP'nin konuyla ilgili haberlerin yayınlanmasını yasakladığı iddia edilmiştir. **Sonuç olarak tüm bu olumsuz gelişmelere rağmen DP seçimlerden %47'lik bir oranla galip çıkmıştır.**

Darbenin çekiciliğinde, 1950 seçimlerinin sonuçlarını darbe gerekçesi olarak gören ordu içinden birkaç subay darbenin on yıl öncesinden bu darbeyi planladıklarına, girişimlerine başladıklarına göre acaba 1960 Darbesinin Menderes'in zorbalığı, baskıcılığı, ülkeyi ikiye böldüğü, hainlik yaptığı, halkın kan kustuğu gibi gerçeklere kim inanır? Hem çok daha sonraları bir sonraki yıkıcı darbemizin mimarlarının bir tuzağı olarak **aynı silahın sabah bir ülkücüyü, akşam bir solcuyu**

öldürmek için kullanıldığı gerçeğini biliyorken tüm bu kurguya bugünlerde kim inanır?

Dönem içerisinde sadece ordu rahatsız değildir, **CHP ve ona yakın çevreler, Kemalist akım fedailer, 1980 Darbesini henüz yememiş olan, Kemalizm asidi içerisinde eriyeyeceğinden haberi olmayan Sol görüş sahipleri, her dönemin şakşakçılığını yapan medya, gazeteciler, her dönem kadrolaşmalarını ordu lehine göre ayarlayan bazı üniversite hocaları, kışkırtmanın en kolay olduğu yerlerden üniversitelerdeki üniversite öğrencileri de mevcut düzenden değil, sentetik kurgudan kaynaklı olarak rahatsızdırlar.**

28 Nisan olayları için zemin hazırdır. **28 Nisan Olayı**; İstanbul Üniversitesinde öğrenci ve polis çatışmasının yaşanması, bir öğrencinin öldürülmesi ve 27 Mayıs'a giden yolun açılmasıdır. Öldürülen öğrenci nedeniyle tarihe bir acı olarak geçen olayın faili Menderes Hükümetine bağlı olan polisler olarak gösterilmiştir. Ancak durumun bu hale gelmesinin asıl nedeni malum zihniyetin ortam hazırlamasıdır.

Demokrat Parti, başına gelecekleri hissedince 27 Mayıs'tan bir ay önce **Tahkikat Komisyonunu** kurmuştur. Dönem kısmen zorluğun olduğu ancak bu kısmi zorluğun çok abartıldığı, yalanların, iftiraların kol gezdiği bir dönem olduğu için komisyon, bu iftira ve yalan furyasının gerçek yüzünü ortaya çıkarıp TBMM'ye, Türk Milletine ve tüm dünyaya gerçeği sunmak amacıyla kurulmuştur. Ancak artık çok geçtir, düğmeye basılmıştır. **Yalanlar rütbeliler eliyle gerçeğe büründürülmüştür. Her on yılda bir en az on kişiyi meşru(!) nedenlerle asmayı gelenek haline getirenler, her on yılda bir yüzlerce kişiyi gayri meşru şekilde öldürmeyi görev bilmiştir.**

Meseleye bugünlerden bakacak olursak...

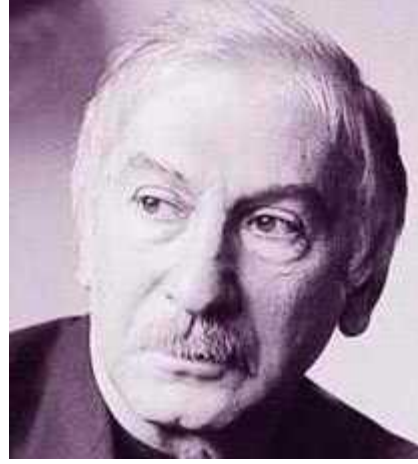

27 Mayıs'a götüren süreç için elbet daha söylenecek çok şey, sunulacak çok belge vardır. Özellikle ordu içinde kah birlik oluşturarak, kah birbirinden haberi olmadan küçük darbe beyinleri oluşturmak isteyenlerin önce milletin iradesine ve haklarına pervasızca saldırımları yanı sıra kendi içlerinde kendilerine güttükleri düşmanlık ayrı bir inceleme konusudur. Şu kısa kısa dönemsel bilgiler dahi dehşetin boyutunun ispatıdır.

Okuduğumuz ya da dinlediğimiz bir tarih dışında, çok yakın yaşadığımız 28 Şubat Post-modern Darbesi öncesi sürecini ve özellikle son yıllarda iddianame olarak ortaya atılan bir kısmı ispatlanan gerçekler ile 50 yıl öncesinin yaşananlarının ne kadar benzeştiğinin farkında mısınız? Bu tür girişimlerin ne acı sonuçları olacağıın farkında mısınız?

İçinde yaşarken yorumlayamadığımız şeyler vardır. Kime hizmet ettiğimizi bilmeden tükettiğimiz mesailer vardır. Mesela bugün İlhan Selçuk'un nerede, neden yattığını biliyoruz. Mesela bugün faili belli olmasına rağmen, faili meçhul olarak anılan cinayetlerden birçoğu o

dönem kutuplaşmalarının maktulüdür. **Abdi İpekçi cinayeti, Uğur Mumcu cinayeti** gibi bir zümrenin fail olarak lanse edildiği cinayetlere bugünlerden baktığımızda, aslında fail gösterilen zümreyi de maktul kılan zihniyetin aynı olduğunu görüyoruz. Bugün Uğur Mumcu'yu o dönemin darbe yandaşlığı yapan gazetecisi olarak değil de, hepimizi mahkum eden otoritenin katlettiğini, birbirine düşmanlık güden dindar çevrelerin ve sol çevrelerin aslında düşmanlığa gerek kalmayacak bir şekilde yaşayabilecek ortamının mevcut olduğunu, birbirimizi yok yere öldürdüğümüzü ancak bugünlere geldiğimizde görebiliyoruz. **Tüm bu şiddetin faillerinin, kaybettiğimiz insanlarımızın ve heba edilmiş 50 yılımızın hesabını nasıl vereceklerini düşünüyoruz? Çok şükür saf değiştiriyoruz.**

Devlet Kuranların Millet Kurgusu; 27 Mayıs 1960 Darbesi(2): Dayatılan Son, İhtilal!

Çok Partili döneme geçişin rahatsızlığını daha ilk günlerde yaşamaya başlayanlar; kendi içlerinde guruplar oluşturmuş, küçük darbe birlikleri kurmuş, kendi içlerinde birbirine düşmüş, rahatsızlıklarını arttırmış, ülkeyi de rahatsız etmeye başlamıştır. Artık ortam her türlü hukuksuzluğun uygulanabilirliği kıvamına gelmiştir. Her dönemin hamanı basın, iki öğrencinin öldürülmesini abartmış, açlık-sefalet naraları atmıştır. Bugünlerin bir cümlesi olan ‘ **Ordu Göreve** ’ naraları düşmeden, ordu içinden bazı isimler gaipten bu seslenişlere cevap vermiştir. **Dayatılan son vuku bulmuştur; vakit darbe vaktidir.**

Ali Fuat Başgil 27 Mayıs sabahını şöyle anlatmaktadır:

” 26/27 Mayıs gecesini, her türlü tertibat yerli yerince alınmıştı. Plan gereğince önce PTT ve Ankara Radyosunu ve sonra da tespit edilen diğer yerleri ele geçirmek için sabah saat 04.00’da tam teçhizatlı ve elleri silahlı Harp Okulu talebeleri, uykuya dalmış şehre indiler. Yalnız PTT’nin işgali bir kişinin ölümüne mal oldu. Bilinçli patlayan silah sesleri durumu halka bildirmenin bir yöntemiymiş. Çok kısa bir süre içinde (1.5 saat) bütün kilit noktaları işgal edilmişti. Önce hükümet üyeleri, sonra bütün milletvekilleri derhal Harp Okulu’na sevk edildiler. Bu arada Ankara Radyosu iktidarın silahlı kuvvetler tarafından ele geçirildiğini ilan ediyordu.

Cumhurbaşkanı kendisine silah doğrultanlarca Köşk’ten sürüklenircesine çıkartılarak tutuklandı.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

Tüm bunlar gerçekleşirken, Menderes Eskişehir’deydi. Durumu haber alır almaz Konya’ya geçmek üzere Kütahya’ya hareket etti. Kütahya Vilayet Konağına geldikten sonra burada tutuklanarak Ankara’ya götürüldü.” (Ali Fuat Başgil 27 Mayıs İhtilali Ve Sebepleri)

Milli Birlik Kuruluyor...

Halkın lehine bir iş yaptığını düşünenler aslında ne yaptığını bilmiyordu. Tek derdi demokrasiyi baltalamak, militer bir sistemi ve onun sivil ismini hükümlan kılmak isteyenler darbeye konsantre olmuştu. Bu öyle bir darbe hipnozuydu ki; darbeden başka bir şey düşünemeyenler, hükümeti devirdikten sonra ne yapacaklarını dahi düşünmemişti. Milli Birlik Komitesi içerisinde mühim bir isim olan **Orhan Erhanlı** anlatıyor:

” Hükümet devrilmişti ancak kimse ne olacağını bilmiyordu. Memleket radyo tebliğleri, telsiz ve telefon emirleriyle yönetiliyordu. İktidarı ele geçirenlerin kimler olduğu, Milli Birlik Komitesi içerisinde kimler olduğu bilinmiyordu. Kimse kimseye güvenmiyordu... Silah zoruyla Başbakanlığa girebildim. Bakanlar Kurulu salonuna girince şaşkınlığım bir kat daha arttı. Yoğun bir kalabalık mevcuttu. Çoğunu tanıımıyordum... Her şey çok düzensiz görünüyordu. Oradan geç saatte ayrıldım. Yolda yürürken düşünme fırsatım oldu; tez zamanda bu komiteyi düzenleyemezsek, devleti de kendimizi de batıracağımızı idrak ettim.

Özel birkaç toplantı yaptık. Komiteyi resmen kurmayı ve isimleri kararlaştırdık. Ancak hiçbir şey net değildi. Komiteye erken gelenler oturmuş, adeta erken ben geldim, kabineye ben gireceğim niyeti güdüyordu.

6-7 saat süren son toplantıdan sonra milletin kaderini ellerine teslim edeceğimiz 38 kişilik bir liste oluşturduk. Kabul gösterenler olduğu gibi itiraz edenler, tehditler savuranlar da oldu. (Orhan Erhanlı Anılar...Sorunlar...Sorumlular...)

Tevkif Çılgınlığı ve Tahliye Rahatsızlığı...

Akli melekelerini kaybetmiş, emir verici akılların eseri olan emanet akıllı bazı rütbeliler öyle bir şaşkınlık içerisinde ki tutuklama görevini oldukça abartmışlardır. Bu tutuklama görevi öyle bir hal almıştır ki, tutuklananların sayılarının çokluğundan Harbiye’de, Harbiyelilere ne yatacak yer, ne de yiyecek kalmıştı.

Tutuklanmalar haddini aşınca Cemal Modaoğlu’nun emriyle bir kısım DP’liler serbest bırakılır. Her dönem üniversite içerisinde bulunan darbecilerin arka bahçe bekçisi bazı profesörler hemen bu durumdan rahatsız olup, tahliye icraatının failini Cemal Gürsel zannedip Cemal Modaoğlu’nun yanına koşmuşlardır. Bu tahliyelerden rahatsız olanlardan biri de, şu an kurtarılmış üniversite statüsünde bulunan İstanbul Üniversitesi Rektörü Sıddık Sami Onar’dır. **Onar’ın dahiyane fikirleri bununla sınırlı değildir. İki öğrenci öldürülmesi olayını,**

yüzlerce öğrencinin öldürüldüğü haberi şeklinde yaymış, iki öğrenciden fazla ölü bulamayınca ondan fazla tabuta taş doldurarak şehitliğe defnetmek gibi yaratıcı fikirlere imza atmış bir ilim adamıdır!

Yassıada Yolculuğu...

Yassıada mimari Milli Birlik Komitesinin başında bulunan Cemal Gürsel'in bu ilk **ada** fantezisi değildi. Daha önce de kendisinin ' **bana bir ada bulun tüm yobazları buraya tıkayım, işlerini görelim** ' cümlelerine şahit olmuş kişiler mevcuttur.

Tutuklanmalardan sonra bir araya getirilen tutuklular, istiflenerek Yassıada yolculuğu için hazırlanıyordu. Numara sırasına göre dizilen kafiler, Harbiye öğrencilerinin hakaretleri eşliğinde askeri otobüslere bindirilmişti. Otobüslerden indirilip tahliye edilecekleri uçaklara doğru yürüyüşlerinde yine Harbiye öğrencileri küfürlerine, hakaretlerine devam ediyor tüfeklerinin dipçikleriyle itip kakıyorlardı.

Bu itiş kakış eşliğinde uçak yolculuğu biter, tutuklular vapurlara bindirilir. Vapurda yara bere içerisinde bulunan bakanlar, hükümet görevlileri yüzlerini birbirlerinden saklayarak ağladıkları yolculuklarından sonra nihayet Yassıada'ya varılır.

Sonra mı? Sonra gelsin aşığılamalar, zindan günleri, işkenceler, yıldırımlar, bezdirmeler...

Duruşmalar Başlıyor... Yassıada Saatleri...

14 Ekim 1960 Cuma günü duruşmalara; " **sanıklar getirildiler, bağlı olmayarak yerlerine alındılar. Müdafiler hazır. Açık olarak duruşmaya başlandı** " sözleri ile başlanır. Aynı açılış cümlesi Yassıada Saati başlığıyla radyolardan millete duyurulur. **Bu milletin iradesinin yargılanıp, idam edilmesinin açık aşıkârıdır.**

Aynı gün Hürriyet Gazetesi, " 401 sanık adalet huzuruna çıktı " yalan ve taraflı başlığını atar. **Zira adalet Yassıada'ya getirilen vapura bindirilmemiştir.**

Sanıyorum, bugün milletin iradesine parmak sallayarak yön vermek isteyen rütbeliler bu geleneği o günlerde mahkeme salonlarına gelen milletin seçtiği vekillere parmak sallamayı, el kol kaldırmayı maharet bilen Yüksek Adalet Divanı mahkeme başkanı Salim Başol'dan devralmışlar.

Yargılamalara teker teker girmeye gerek yok. Şu diyalog malum muamelenin anlaşılması için yeterlidir:

Başol: Ne okudun, eğitimin nedir?

Tutuklulardan Biri: Yüksek tahsil yaptım.

Başol: Belli belli, otur!

Bu hukuksuzluk ve gayri ciddi -suçlu dahi olsa- (6-7 Eylül Olayları ki, olayda çok başka faktörler de suçludur) insanların izzeti nefislerine dokunan hareketlerin yapıldığı bir ortamda; yeri geldiğinde, gereğince(!) tutuklulardan bazıları ailelerinin gözleri önünde rencide ediliyordu. Fatin Rüştü Zorlu elleri kolları bağlanıp, bir teğmen tarafından dövülüyordu.

14'ler Tasfiye Ediliyor, Demokrasi Korunuyor!

MBK içerisinde diktöراسiyi demokrasi zanneden bazı isimler, zamanında fitillerini ateşledikleri üniformalılardan 14 kişiyi Milli Şefimiz İsmet İnönü fikriyatının da etkisiyle tasfiye eder ve sürgün imajıyla yurtdışına sürgüne gönderir. Bu icraat ile birlikte aslında MBK bizzat kendi lehine anayasayı çiğnemiş ancak kendileri için lüzumlu gördükleri bu ictihada gereklilik kılıfı uydurmuştur.

14'ler içerisinde bulunan isimlerden birisi de Alparslan Türkeş'tir. Türkeş, bir sonraki darbelerde, sivil katletmelerde rol alacak, 50 yıl sonrasında işlenecek cinayetlere zemin oluşturan bir kitlenin yoğrulduğu kabın ismi olan MHP'nin başkanlığıyla yarım bıraktığı görevine devam edecektir.

Cemal Gürsel İtiraf ediyor...

MBK'nın başındaki isim Cemal Gürsel ilk açıklamalarında hükümeti devirip, bir nevi -henüz icat edilmemiş- Bodrum inzivası havasında köşesine çekileceğini belirtiyor birkaç gün sonra görevinin başından ayrılmayacağını ilan ediyordu.

MBK zor durumda, mahkemeler bitmiyor. Milletın başının boş olduğunu düşünenler bu başları doldurmaya niyetliler. Güya milletın lehine çıkılan yolda milletın seçtiği vekilleri hunharca yargılıyorlar, millet kimsenin düşüncesinde değil. Tutukladıklarını bir şekilde asıp konuyu kapatmaya öyle konsantre olmuşlar ki bu arada ülke ne durumda pek kimse ilgilenmiyor. Akıllarına geldiğinde bir anayasa fikrine kapılıyorlar. MBK bu ulvi görev için kendi üniversite kayıtlılarını göreve atıyor.

Sonra Cemal Gürsel burnundan soluyarak şöyle buyuruyor:

" Bir halt ettik, bu profesörlerin sözüne uyduk, başımıza dert açtık. Ne yapmak lazım geldiğini ben de kestiremedim. Bu iş uzarsa kötü olur. Anladığıma göre kısa kesmekte zor. Keskin teklifler gerek, bu işten bıktım, bir an önce bitirelim. " (Orhan Erkanlı hatıralarından)

Ayağa Kalkın, Karar Anı...

Yüksek Adalet Divanı Başkanı Selim Başol:

" sizleri buraya tıkan irade böyle istiyor "

cümlesini mahkemeler sırasında tutuklulara savuruyor. **Derken iradenin emri vuku buluyor; peşinen verilmiş kararlar usulen açıklanıyor...**

Eski Cumhurbaşkanı Celal Bayar, eski Başbakan Adnan Menderes, TBMM eski Başkanı Refik Koraltan, eski Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu, eski Maliye Bakanı Hasan Polatkan başta olmak üzere 15 kişi ölüm cezasına; 402 sanık müebbet ya da ağır hapis cezasına çarptırıldı. 135 sanık beraat etti.

Kabus Bitti Mi?

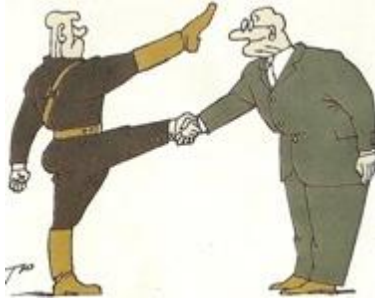
Kararlar sonucunda Adnan Menderes, Hasan Polatkan, Fatin Rüştü Zorlu İmralı Adasında **idam edildi.**

Adnan Menderes'in darağacı altında son sözü: **" Hayata veda etmek üzere olduğum şu anda, devletime ve milletime saadetler dilerim"** oldu.

İşte bu kabusun başlangıcıydı. Evveliyatında korku cumhuriyetinde karanlık fikirlerinin tohumlarını atanlar, 27 Mayıs Darbesinde bu kötü tohumların meyvelerini yemiş ve yedirmiştir. Kabustan uyanan bir milleti yeniden kabusa sürüklemiştir. Bugün yaşadığımız ortamda meşru(!) idamlar yerine gayri meşru öldürmeler yaşanmışsa ve halen yaşanıyorsa bu bir nevi 27 Mayıs'ın yaptığı etkiden kaynaklanmıştır. Ve 27 Mayıs Darbesi bir sonraki darbeye, darbelerimize ilham vermiş, kabusumuzu, kabuslarımıza çevirmiştir. **Aziz Türkiyeliler'**in başı sağ olsun, aziz milletimizin vicdanı sağ olsun!

[Devlet Kuranların Millet Kurgusu; 27 Mayıs 1960 Darbesi \(3\): İhtilal Sonrası](#)

Bir ihtilal sadece gerçekleşme süreci ve gerçekleşmesi ile tarif edilemez. İhtilallerin en önemli etkileri sonrasında yaşananlarda saklıdır.

Daha önce işlediğimiz 2 bölümü zihin toparlamak açısından özetleyelim;

60 Darbesi öncesinde bu ülkenin tarihinin yapı taşlarından olan militer sistem, Tek Partili Dönemden, Çok Partili Dönem'e geçişi bir türlü hazmedememiş, jakoben yönetimlerin devamını sağlamak isteğiyle Çok Partili Dönem'e geçişin hemen ardından bu durumu değiştirme niyetiyle ordu içerisinde klikleşmeye, cuntalar oluşturmaya başlamıştır. Seçimlerden CHP'nin çıkacağı ümidiyle hazırlıksız yakalanan bir gurup o telaş ile acemice bir tezgah düzenlemiş, işi kılıfına uydurarak ortamı sağlamıştır. Bu ortam sağlama sırasında halen içerisinde olduğumuz, demokratikleşememe durumumuzun faillerinden ordu içerisindeki bazı isimler, üniversiteler kışlamızdır mantığı güden bazı profesörler, yakamızdan bir türlü silkip atamadığımız ve ıslah edemediğimiz CHP siyaseti ve Menderes'in Rusya'ya yönelmesinden büyük rahatsızlık duyan Amerika büyük rol oynamıştır. Olan yine millete olmuştur. Millet'in hür iradesi sorulmadan infaz edilmiş, seçtiği Başbakan asılmıştır. **Türkiye demokrasiye en yakın olduğu, tam kalkınmaya başladığı sırada bu darbe ile hem demokrasinin en uzağına atılmış hem de kalkınmasında çok büyük gerileme meydana gelmiştir.**

Kendi ülkesini işgal eden ordu

Bu darbenin bir yönü de ‘ hukuksuzluğu ’ kapsamaktadır. Usule uygun olmayan, keyfiyetine karar veren bir hukuksuzluk ortamı apar topar hazırladığı mahkemelerde adapsız bir yargılama sonunda neyin ne olduğu anlaşılmeden, hüküm vermiştir. **Yargılananların elbet suçlu olduğu durumlar vardır. Ancak suçlular usule uygun ortamlarda yargılanmalıdır. Ülkeyi kendi emrinde zanneden bir gurup idam meraklıları tarafından değil.** Bizim tepkimiz bunadır.

Bu darbenin iç yakan bir yönü de ideolojik nedenler ile adalet ile yorumlanmamış olmasıdır. Kemalist ve Ulusalıcı olarak ifade edilen ekol zaten darbe taraftarı çoğunluktan oluştuğu için bir umut olarak baktığımız, bir dönemin darbesini en ağır şekilde yaşayan **bir takım** solcularda bu darbeye darbe gözüyle değil adeta bir gereklilik gözüyle bakmıştır. Oysaki insanı temel aldığını iddia eden, hür iradeyi kutsayan her ideolojinin, her gurubun tepeden inme (halkın eliyle olmayan) her darbeyi aynı şiddetle kınaması gerekmez mi? **Elbet gerekir. Bu nedenle bir hukuksuzluk ortamı karşısında kendi lehine nedenler ile sessiz kalınmamalıdır, zira o hukuksuzluk ortamı imkan verilirse genişleyecek, tepki vermeyenleri de yutacaktır.**

İşte Türkiye’nin bir döneminde böyle bir oyun oynanarak tarihimizin utanç listesi kabartılmıştır.

Darbe Sonrası Dahiyane(!) İcraatlar...

-1961 Anayasası Nasıl Hazırlandı?

Darbeden sonra iş başına getirilen Cemal Gürsel, birbirini ardına yayınladığı tebliğlerin 13 numaralısının, 2. maddesinde aynen şöyle diyor:

” Yeni Anayasa’nın hazırlanması vazifesi Sayın Rektör Sıddık Sami Onar’ın başkanlığındaki profesörlerden mürekkep yüksek bir ilim ve hukuk heyetine tevdi edilmiştir. Yeni Anayasa ilan ve tatbik mevkiine girinceye kadar bütün siyasi partilerin faaliyetini men ediyorum. Aksi hareketleri çok şiddetle cezalandıracağım. Vatandaşların verilen tebliğlere riayet etmelerini bilhassa rica ederim. ”

Bu tebliğin hemen ardından profesörler an bu andır ruhuyla Ankara’nın yolunu tutar ve hemen MBK üyelerine şu vahim soruyu sorarlar; *” Nasıl bir Anayasa istiyorsunuz? ”*

Bu gelişmeden sonra 1924 Anayasası yürürlükten kalkmış olur ve Geçici Anayasa’nın 1. Maddesine göre Türk Milleti adına hakimiyet hakkı MBK eline geçer. Yani milletin iradesini hiçe sayanların eline!

-Senatörlük

Milli Birlik Komitesi sözüm ona ülkeyi kurtardıktan sonra popülist bir dil ile özellikle Cemal Gürsel ağzından *’ sizi kurtardık, her şey sizin içindi bu iş bitince çekileceğiz ’* türünden yalanlar

Kendi ülkesini işgal eden ordu

ile kahramanlığa oynasa dahi bir yandan da Cumhurbaşkanlığı koltuğuna göz dikmişlerdir. Hatta kendi isteğiyle değil ancak halkın yönlendirmesiyle birden kendini Cumhurbaşkanlığı görevine tamamen spontan bir şekilde aday olarak gören **Ali Fuat Başgil; Sıtkı Ulay ve Fahri Özdilek** tarafından bu göreve talip olmaması için uyarılmış, tehdit edilmiştir.

Elbet meselenin bir de ön hazırlığı vardır; **senatörlük**. Bu dahiyane (!) gelişmenin fikir babası İsmet İnönü'dür. İsmet İnönü, CHP içerisindeki yakınlarına sık sık 27 Mayısçılardan bahisle: ' *Bu çocukların durumu ne olacak, artık orduya dönemezler, iktidarı devrettikten sonra ne yaparlar, bu meseleyi düşünmeliyiz?* ' telkininde bulunduğu için bu mesele önce 27 Mayısçıların kulağına, oradan Anayasa Komisyonu üyesi profesörlerin kulağına gelmiştir.

Bugünün CHP'sinin ağzından düşürmediği erken seçim çılgınlıkları, o dönem İsmet İnönü içinde kurtarıcı bir çılgılık olmuştur. Zira DP kapatılmıştır, yeni bir parti derlenip toparlanmadan seçime gidilecek olursa bu kez CHP iktidara oturacak, Tek Partili Dönem neredeyse geri gelecektir.

İşte bu ahval ve şerait içinde ordu içerisinde İnönü hayranlığı karşısında duran genç subaylar da mevcuttu. Bu subayların derhal tasfiye edilmesi gerekiyordu. Senatörlük işte bu koltuk kapkaçı hevesi sırasında CHP ve yandaşları için can simidi oldu; MBK'nin CHP'den yana olan üyelerine ömür boyu senatörlük vaad edilirken, Cemal Gürsel' e de Cumhurbaşkanlığından söz edildi.

-Garantiye Alma Maddesi...

Hazırlanan Anayasa'nın türlü icraatlarla dolu olduğunu ancak şimdilik derinlemesine bir Anayasa Tarihi konusuna girmeyeceğimi, bu Anayasa konusunu ilerleyen zamanlarda ' **Devlet Kuranların Millet Kurgusu; Darbeler Tarihi** ' konumuzun ' **Anayasalarımız** ' başlığında işleyeceğimi belirteyim.

Sadece bu bölüme konu olacak, darbecileri garanti altına alan bir maddeyi ibretlik olarak paylaşarak bu bölümü kapatayım:

" 27 Mayıs 1960 tarihinden itibaren, Kurucu Meclis toplandığı 6 Ocak 1961 tarihine kadar Yasama ve Yürütme görevini Türk Milleti adına kullanmış bulunan MBK'nin ve Devrim Hükümetlerinin karar ve tasarruflarından ve bunların idarece ve yetkili kılınan organ ve mercilerce uygulanmasından dolayı; kararlar alanlar, tasarrufta bulunanlar ve uygulayanlar hakkında cezai veya mali veya hukuki sorumluluk iddiası ileri sürülemez ve bu maksatla herhangi bir yargı merciine başvurulamaz.

Normal Demokratik Rejimi bütün teminatı ile kurmak amacıyla gerçekleştirilen ve yürütülen 27 Mayıs 1960 Devrim tarihinden 6 Ocak 1961 tarihine kadar çıkarılan kanunlar, Türkiye Cumhuriyetinin diğer kanunlarının değiştirilmesine ve kaldırılmasına uygulanan kurallara göre değiştirilmesinde ve kaldırılmasında uygulanan kurallara göre değiştirilebilir veya kaldırılabilir. Ancak, bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiasıyla, Anayasa Mahkemesine

iptal davası açılmayacağı gibi, itiraz yoluyla dahi mahkemelerde Anayasaya aykırılık iddiası ileri sürülemez. ”

İşte böylelikle bir gurup darbeci tereyağından kıl çeker gibi kendi paçalarını kurtarmış, yaptıkları hukuksuzluğu hukuka bağlamıştır.

Toparlayacak Olursam...

Genellikle bir yazı dizisinin son ayağı toplamda söylenecekleri ihtiva eder. Ancak **3 Bölüm** boyunca tanıklardan, anılardan, alıntılardan yaşananları parça parça sunup tüm yaşananları kısmen de olsa ortaya koyduktan sonra, her şey ortada dururken ve üstüne bugün yaşadığımız tüm olumsuzlukların dünden miras kaldığının kanıtı gündemden geçerken üstüne bir şeyler yazmak kelime israfı gibi geliyor.

Bu nedenle yaşananları aktarmaya çalıştığım yazı dizisinin sonucunu okuyanların takdirine bırakıyorum.

Son olarak bu bölümün, bu çalışmanın sonu ol(ma)dığını, aslını isterseniz bir başlangıç olduğunu belirteyim. İlerleyen zamanlarda ‘ **Devlet Kuranların Millet Kurgusu; 12 Mart** ’ dönemiyle devam edeceğimin duyurusunda bulunayım.

Yeni Anayasa hazırlığında olduğumuz şu günlerde, Aziz Türkiye Halkının (Türk Milleti yerine Türkiye Halkı özellikle kullanılmıştır) hak ettiği darbecileri gıyabında dahi olsa yargılayabilecek, demokratik ve vicdanı kapsayan bir Anayasa’sı olsun!

Devlet Kurabilirsiniz, Millet Kurgulayamazsınız!

Devlet, genellikle hareket unsurlarına göre tanımlanır. Buna göre devlet; ülke adı verilen belirli bir toprak üzerinde yaşayan insan topluluklarının bir egemenlik anlayışı ve hukuku içinde bir siyasi iktidar altında örgütlenmesidir.

Türk tarihinde ' devlet ' en önemli organizmadır. Osmanlı ve hatta daha önceki dönemler dahil olmak üzere, bu ' devlet ' gerekliliğine olan inanç; **iki Türk bir araya gelse devlet kurar** sözüne kaynak olmuştur. Yine zorunlu bir gelenek olan devlet ve devletin bekâsı her türlü kavramın önünde durmuştur. Bu nedenle **devlet başadır, kuzgun leşe**.

Bireycilik, toplum (ortak) yaşam için neredeyse modern etkiler ile bir faciaya gidilen yolu açabilme yetisine sahip olsa dahi devlet - millet(ler) ilişkisinde yani burada kullandığım anlamıyla, devletin sınırlarını çizmesi ve bireyin haklarını gözetmesi açısından bir gerekliliktir.

Devletin varlığının gerekli argümanları; **toprak, insan, egemenlik ve hukuktur**. Türk devlet anlayışı tarihinde toprak, egemenlik çok daha geniş bir alanı kapsadığı için ve devleti oluşturan parçaların arasında, aslında ismi geçmemesi gereken, bir bütün olan devletin geçiyor olması sonucu ortaya devletin varlığı için gerekli parçalar; **devlet, toprak, egemenlik olarak gelişmiştir. Bunun sonucunda ise birey haklarının alanı kısıtlanmıştır**.

Devlet - Millet (vatandaş) ilişkisinde en önemli faktör anayasadır. Anayasa devletin yönetim biçimini tanımlar. Devletin temel kanunudur. Vatandaşların temel hak ve görevlerini bildirir. Ayrıca anayasa ile kişilerin temel hak ve özgürlükleri güvence altına alınmıştır.

Anayasaları anlamlarının ifade ettikleri üzere, bir devletin dışa ait duruşunu sağladığı gibi içe bakışını da içinde barındırır. Biz de, anayasa tartışmalarının gündemde olduğu bugünlerde Türkiye Cumhuriyeti tarihinden başlayarak anayasalarımıza kısaca bakalım. Bakalım ki, anayasalarımız ortak kabule uygun bir anlamda işlevsel bir yol mu tutmuş yoksa bir gurubun tekelinde, bir milletin kurgusunda bir kader mi çizmiş bunu görelim. Bugüne kadar görmemiş olsak dahi, Anayasa Mahkemesine(?) rağmen anayasa değişikliği ihtimali olan şu günlerde görelim.

1921 Anayasası

1918 Mondros Mütarekesinden sonra 1. Dünya Savaşı'nın galip devletlerinin ülkeyi işgal etmesi sonucu, işgale karşı direniş başlayınca Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışı ardından Amasya Tamimi yayımlandı ve Erzurum ve Sivas kongreleri yapıldı. 16 Mart 1920'de İstanbul'un işgali edilmesi üzerine son Osmanlı Meclis-i Mebusanı bir toplantı yaparak çalışmalarına ara verme kararı aldı, işte bu karardan sonra Mustafa Kemal meclisi Ankara'ya toplantıya çağırır. **Salahiyeti fevkaladeyi haiz bir meclis** deyimiyle kast edilen şey, kurulacak meclisin bir '**kurucu meclis**' olacağıdır. İşte bu meclisin 23 Nisan 1920'de kurulmasından yaklaşık olarak 9 ay sonra 20 Ocak 1921 tarihinde Teşkilat-ı Esasiye Kanunu yani 1921 Anayasası kabul edilmiştir.

1921 Anayasasınının 1. maddesi; '**Hakimiyet bilakaydü şart milletindir**' ifadesini ihtiva eder. Peki, öyle midir?

1924 Anayasası

1921 Anayasası aslında bir anayasa olarak değil Teşkilat-ı Esasiye Kanunu olarak anılır. Bu anayasaya bir giriş olması açısından bu başlıkta mevcut.

1924 Anayasası, 1921 Anayasasını yürürlükten kaldıran (madde 104) bir anayasadır. Anayasanın üstünlüğü ilkesi açıkça 103. Madde ile ilan edilmiştir. Bu dönemde henüz bir Anayasa Mahkemesi yoktur. Yargıtay ve Danıştay da bu yetkiyi kendilerinde görememiştir.

Mesela 68. Madde; " Her Türk hür doğar, hür yaşar " ifadesini ihtiva eder. **Bu maddeye göre Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı dahi olsanız hür doğup, hür yaşama şansınız eğer başka bir ırka, millete dahil iseniz mümkün değildir. Bunu bu maddeye bakarak değil, 1924'lerden 2010 yılına geldiğimiz şu günlerde Türkiye tarihine bakarak söylüyorum.**

1961 Anayasası

Darbeler tarihimizin -ideolojik nedenlerden dolayı- pek rağbet görmeyen 1960 Darbesi, ordu içinde birbirinden habersiz cuntaların oluşumuyla, deyim yerindeyse; resmen çetecilik usulü ile yapılan bir darbedir. Bu darbe ile hem milletin seçtiği başbakan asılmış, hem de iradenin milletin olduğunu söyleyen bir anayasal düzenin ülkesinde milletin elinden egemenlik alınmıştır.

1960 Darbesinden sonra tek niyeti darbe yapmak olan paşaların darbe hevesi ile sonunu düşünemediği bu darbeden sonra alelacele profesörleri toplayıp; ‘ **bir anayasa yapın ‘ direktifi vermesinden sonra, profesörlerden bazılarının; ‘ nasıl bir anayasa istersiniz paşam? ‘ diyerek sormasıyla oluşmuş bir anayasa olan 1961 Anayasasının bir başka yönü de darbecileri koruyan yasalar ile süslenmiş olmasıdır.**

1982 Anayasası

1980 Darbesinin hemen ardından üniformalılarca form verilen, kabulünde millete sadece şeklen fırsat verilen bir anayasa olan bu darbe anayasası halen yürürlükte olması sebebiyle sırtımızdaki kamburun nedenlerinin de başını çeker.

Yaklaşık olarak 34 kez değişikliğe uğramış ancak halen sorunlarımıza çözüm olamamış, demokratikleşme sürecinde en büyük engellerimizden biri olan anayasa; ‘ **değiştirilmesi dahi teklif edilemez ‘** maddelerine de ev sahipliği yapmasıyla ünlüdür. İçerisinde değişikliği kabul etmeyen ana maddeleri ile ve halen sorunlarımıza çözümsüzlüğü ile tıkanıklığa neden olan bir anayasanın derhal tümüyle değiştirilmesi gerekmektedir.

Ne yapalım?

Konuya anayasa tarihimiz diye girdik ancak gelişme bize neredeyse darbeler tarihimiz ile anayasalar tarihimizin eş zamanlı ilerlediğini gösterdi. Darbeler anti-demokratik ve sivil vatandaşları hiçe sayan olumsuz gelişmeler olduğundan, sivilleşmenin sivrildiği bir toplumda, darbelerin oluşturduğu anayasalar iş göremez.

Devletin kapsayan, milletin-milletlerin kapsanan olduğu bir durumda bu gerçeğe yön veren anayasanın; ‘ **devlet var ise millet var olduğu içindir ‘** şiarınca yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. İşte bu nedenle, hem dış politikada, hem de iç politikada maddi ve manevi olarak boynumuzu büken bu anayasanın değiştirilmesi gerekmektedir. Temel hak ve hürriyetleri kapsayan, her türlü hukuksuzluğa karşı milletini-milletlerini koruma altına alan, farklı din, mezhep ve ırkları da temel hak ve hürriyetler başlığında gözetilen bir anayasa ile değiştirilmesi zorunludur. **Anayasanın bu hali ile devamlılığının teklif edilmesi dahi söz konusu değildir.**

Tüm bunları yapmak elbet kolay değildir, zira hukuka bağlı (!) olarak gelişen tek mantık ideolojisi, anayasayı olduğu gibi Anayasa Mahkemesini de etkilemiştir. Bu konuda gerekli önerileri veren hukukçuların görüşleri dikkate alınmalıdır. Tek mantık ideolojisinin siyasetini güdenlerin iptal davaları dikkate alınmamalıdır. Zira bu ne bu ülkeyi ne de bu ülke de yaşayanları - kim seçmiş olursa olsun- 11+4 kişilik bir kurum ya da sürekli olarak siyaset dışında bırakılanlar yönetemez. Bu ironik bir şekilde hem anayasaya aykırıdır hem de bu ülke insanların layık olduğu değere aykırıdır.

Kurumların ‘ **yıpranması tehlikesi ‘** susturmaya gerekçe olamaz. **İş göremez, sorun çözemez hale gelmiş kurumlar zaten yıpranmıştır, bu kurumları iyileştirmek ve ehliştirmek ancak**

Kendi ülkesini işgal eden ordu

kurumların hizmet ettiği insanların eliyle mümkündür. Devlet kurabilirsiniz ancak millet kuramazsınız, tüm bunları kurgulayamazsınız. Bir milletin ya da milletlerin kaderi kişilerin elindedir, kurumların değil. Kurumlar sadece hizmet vermekle yükümlü oluşumlardır. Bunu hatırlatmak yine bireylerin, ülke vatandaşlarının görevidir. Dikkate almakta kurumların görevi olmalıdır. Unutmayalım ki, hakimiyet bilakaydü şart milletindir!

[Devlet Kuranların Millet Kurgusu\(4\):Milleti Kıracaklardı, 12 Mart Muhtırası](#)

Türkiye'nin darbeler tarihini yazmaya çalıştığım, ' *Devlet Kuranların, Millet Kurgusu* ' başlıklı yazı dizisinde, önce 27 Mayıs Darbesini ele almış, bu darbenin öncesi ve sonrası gelişmelerini kronolojik olarak işlemiştim. Bu dizinin arasına ' *Devlet Kurabilirsiniz, Millet Kurgulayamazsınız* ' başlığıyla anayasalarımızın tarihi seyrini eklemiştim. Bu başlıkta kronolojik olarak ilerlediğimiz yakın tarihimizin bir başka anti-demokratik girişimi olan ' *12 Mart Muhtıra'sını* ' ele almaya çalışacağım.

12 Mart 1971 Muhtırası- Darbesi (?) çok girift bir hadisedir. Öyle ki, Demokrat Parti iktidarına 27 Mayıs Darbesi ile son verilmiştir. Milletın seçimi olan başbakanı asmaktan çekinmeyen zihniyet o zihniyetin yapacağı yeni bir anayasa olan 1961 Anayasasını hazırlayacak olan profesörlerin darbecilere nasıl bir anayasa istediklerini sorması üzerine hazırlanan, buna rağmen bugün mevcut anayasamızdan daha demokratik olan bir anayasa oluşturulmuştur. Bu anayasanın verdiği kısmi rahatlık sonucu nefes alan solun Türkiye içinde giriştiği faaliyetler ve devrim arzusu, liberal bir politika izleyen hükümetin yürüttüğü politikalar, içerisinde varlığının hakkını verdiği kadar, maalesef her daim darbe meraklısı olanlarında bulunduğu TSK'nın, her an müdahale etme durumu gibi etkilerin sonunda gerçekleşen vahim bir hadisedir. Ülke içerisindeki sol guruplar, dönemin AP hükümeti, TSK kadar, 12 Mart hadisesinin gerçekleşmesindeki faktörlerden biri de CIA'dir.

Muhtıra Öncesi Gelişmeler

Hiç şüphesiz tarihte gelişen olaylar birbirine etki etmiştir. Bunlardan 27 Mayıs Darbesinin etkileri 12 Mart Muhtirasını doğurmuştur.

1961 yılı seçimleri sonucunda, 27 Mayıs mimarlarından CHP'nin oyları tek başına iktidara gelmesine yetmez, DP'nin bir nevi uzantısı olan AP ile koalisyon hükümeti kurmak zorunda kalırlar. 1965 seçimlerine kadar durum böyledir, o seçimden sonra iktidar artık AP'nindir. O zamanlarda millete bir kurtarıcı gibi görünen, sonraları ise her türlü taşın altından çıkacak olan isim Süleyman Demirel, partinin genel başkanıdır. Dönemin Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel sağlık sorunu yaşayınca, eski Genelkurmay başkanı Cevdet Sunay Cumhurbaşkanı olur.

27 Mayıs Darbesinden sonra oluşturulan anayasanın da fırsat vermesiyle sol düşünce siyasi alanda kendini göstermeye başlamıştır. 1961 yılında TİP kurulur. TİP'in varlığı CHP'nin siyasi söylemlerini etkilemiştir, bunun yanı sıra CHP artık 'ortanın solu'na doğru kaymıştır. 1962 yılında TİP, Türkiye Sosyalist Partisi ile birleşir, yeni oluşum birçok kez Anayasa Mahkemesine bazı anayasa maddelerinin değiştirilmesi için dava açar (Aynı dönem AP, seçim sözü olan DP'liler için siyasi af konusunu gündeme taşır). Oluşumun İstanbul Milletvekili Çetin Altan'dır ve tanım yerindeyse sol o dönem en güçlü muhalefeti yapmıştır, muhtıra sonrası 20

Temmuz'da TİP kapatılır ve yöneticileri tutuklanır. Solda durum bu iken, ordu içinde 1954'lerden itibaren başlamış olan hareketlilik ve darbe hevesliliği devam etmektedir.

12 Mart'ta rol oynayan cuntalar çok çeşitlidir ve iç içe geçmiştir. Cemal Madanoğlu'nun başı çektiği sivil cunta(?), Muhsin Batur ve Faruk Güler'in başkanlığındaki askeri cunta vardır. Bu iki isim dışında ordu içerisinde birbirinden habersiz ve bağımsız kendi aralarında müstakil darbe yapmak isteyen cuntacı guruplar da vardır. Ordu içi bu şekilde kaynıyorken, hükümetin izlediği liberal politika soldan gelen seslerin yükselmesine neden olmaktadır.

Elbet malum dış mihrakları da unutmamak gerek. 21 Ocak 1972 tarihli The Daily Telegrapy gazetesi 'Where The CIA Has Worked' başlıklı haberinde yayınladığı listede CIA'nın 1960 ve 1971 yıllarında olmak üzere iki kez Türkiye'deki

Kendi ülkesini işgal eden ordu

siyasi gelişmelere müdahalede bulunduğunu iddia eder. Bu olaydan kısa bir süre sonra henüz iktidara hakim olan muhtıracılar bu gazetenin ülkeye girişini yasaklar.

Tüm bu gelişmeler olurken dünya üzerinde de yükselen sol düşüncenin etkisinde kalan üniversitelerdeki sol görüşlü öğrenciler de seslerini yükseltmektedir. Üniversitelerde siyasi düşünceler yayılırken, silahlarda üniversiteli olmuştur. Polisin üniversiteye girmesi neredeyse mümkün değildir, aslını isterseniz polisin de üniversitede işi olmamalıdır ancak aynı üniversiteler cuntacıların yeri de olmamalıdır.

Bu gergin ortam 12 Mart 1971 tarihine yaklaşırken iyice gerilmiş, olaylar büyümeye başlamıştır.

16 Şubat 1969'da *Kanlı Pazar* yaşanır. Beyazıt Meydanında ABD'nin 6. Filosunu protesto etmek için toplanan gençlik örgütleri ile karşıt görüşe sahip gençler karşılaşır. Olaylar sırasında Ali Turgut Aytaç ve Duran Erdoğan bıçaklanarak öldürülür. Hatta çok acı bir şekilde bıçaklanma anı basına da yansımıştır.

Haziran 1970'e gelindiğinde çalışma yaşamını ve temel sendikalar mevzuatını düzenleyen 274 sayılı İş Yasası ile 275 sayılı Sendikalar Yasasında değişiklik yapan tasarı senatodan geçirilince, DİSK yönetimi ve sendikaları durumu protesto etti, eylemler ve yürüyüşler başlattı. *15-16 Haziran Olaylarında* birçok işçinin katıldığı yürüyüş gerçekleşti, yürüyüşün birinci günü akşamı 60 günlük sıkıyönetim ilan edildi, DİSK'e bağlı birçok yönetici tutuklandı. Kadıköy'de meydana gelen olaylarda 2 işçi, 1 polis, 1 esnaf yaşamını yitirdi.

9 Mart 1971'de olayların iç yüzü yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladı. Bir zümrenin ' gereksiz ' görüşüne göre; 12 Mart Muhtırasının belki ' iyi ki oldu ' dedirtecek tek küçük gerekçesi işte bu gün yaşandı. TSK tarafından emir komuta zinciri içerisinde bu muhtıra verilmemiş olsaydı, TSK içerisinde kurulmuş olan, Cemal Madanoğlu'nun başında bulunduğu, gizli askeri cunta bu tarihte *askeri darbe* yapacaktı. Cunta içine sızmış olan Mahir Kaynak vasıtası ile darbe önceden haber alınmış ve olaya karışanlar emekliye sevk edilmişti. (Daha sonraları dönemin Devrim Gazetesi genel yayın yönetmeni Hasan Cemal bu gizli niyetleri ' *Cumhuriyeti Çok Sevmiştim* ' adlı kitabında yazmıştır.)

Tüm bu kaos, kargaşa ortamında tarih 12 Mart 1971'e gelmiştir. Saat 13.00'ı gösterdiğinde Darbe TRT Radyosundan şu şekilde bildirilmiştir:

- *Meclis ve hükümet, süregelen tutum, görüş ve icraatlarıyla yurdumuzu anarşi, kardeş kavgası, sosyal ve ekonomik huzursuzluklar içine sokmuş, Atatürk'ün bize hedef verdiği uygarlık seviyesine ulaşmak ümidini kamuoyunda yitirmiş ve anayasanın*

Kendi ülkesini işgal eden ordu

öngördüğü reformları tahakkuk ettirememiş olup, Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceği ağır bir tehlike içine düşürülmüştür.

- *Türk milletinin ve sinesinden çıkan Silahlı Kuvvetleri'nin bu vahim ortam hakkında duyduğu üzüntü ve ümitsizliğini giderecek çarelerin, partiler üstü bir anlayışla meclislerimizce değerlendirilerek mevcut anarşik durumu giderecek anayasanın öngördüğü reformları Atatürkçü bir görüşle ele alacak ve inkılap kanunlarını uygulayacak kuvvetli ve inandırıcı bir hükümetin demokratik kurallar içinde teşkili zaruri görülmektedir.*
- *Bu husus süratle tahakkuk ettirilemediği takdirde, Türk Silahlı Kuvvetleri kanunların kendisine vermiş olduğu Türkiye Cumhuriyeti'ni korumak ve kollamak görevini yerine getirerek, idareyi doğrudan doğruya üzerine almaya karardır. Bilgilerinize...*

Ordu muhtırayı verdikten sonra Parlamento fesh edilmedi, partiler kapatılmadı, Anayasa askıya alınmadı fakat koşullar değişmişti, ordu tarafsız(?) bir başbakan aramaya koyuldu, CHP kadrolarından aranan tarafsız(!) isim bulundu; Nihat Erim. Erim 26 Mart günü CHP'den istifa etti, bağımsız başbakan hükümeti kurdu.

Bir darbe daha tarihimizdeki yerini aldı. Bu darbe bir başka darbemiz olan 12 Eylül'ü doğurdu; ölenler öldü, kalan sağların bir kısmı 12 Eylül'ü yarattı, bir kısmı 12 Eylül'ü alkışladı, bir kısmı 12 Eylül'de öldü, ölemeyenler işkence gördü. Tüm bunları göremeyenler ' **ordu göreve** ' diye bağırmaya devam etti. **Sonra sonra biz anladık ki, darbe siyasi meseleler kılıfına sokulmuş, vicdan yokluğudur.**

Bu kadarı ile de kalmadı. Muhtıra verilmesi olayından sonra o dönem sağ görüşlülere ' anarşist ' kabul edilen ve Süleyman Demirel'in idamları hakkında onay oyu verdiği Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan 6 Mayıs 1972 tarihinde idam edildi. Bu ' üç fidan 'ın idealleri, inançları ve yaşamları ellerinden alınmakla kalmadı, ölümlerinden sonra 1969 yılında öldürülen arkadaşları Taylan Özgür'ün yanına gömülme istekleri yerine getirilmedi.

Ölenler öldü, işkenceden kalan sağlar, onların yarım bıraktığı mirası devraldı. Öldürenler de öldürdü, hayatta olmayan katillerin görevini de onlar devraldı. Parkasını sırtından çıkarmayan bir ' çocuk ' postalların kurbanı oldu. Emperyalizm ve kapitalizm illeti, vahşeti bu gün sinsice sindiği hayatlara, o gün yağlı urgan oldu.

27 Mayıs'ta sağ için gelen idam, 12 Mart'ta sol için geldi. **Ve biz sonra sonra anladık ki, insan lehine dahi olsa, gerek otorite eliyle, gerekse sivil ellerce işlenen cinayetler; adı ve niyeti ne olursa olsun, insanlığın hayrına olmamıştır, olmayacaktır.**

[Yıldönümünde, Röportajlarla, Referandum Gölgesinde 12 Eylül Darbesi\(1\)](#)

Tarihin üzerinden geçen zamanla orantılı olarak yazılması kolaydır. Filmlere konu olabilir, belki bir şarkının sözlerine, bir şiire. Bir kalem yazabilir tüm bunları. Ancak fazlası vardır; o zamanı yaşayanlar. Daha da fazlası vardır; yaşayanların yakınları.

Yaşamak, yazmaktan çok daha zordur. Bir annenin yan odada uyuduğu evler vardır, çocuğunuzla koyun koyuna uyuduğunuz, eşinize sokulduğunuz, üstü açılmış mı diyerek usulca kapısını araladığınız

odalarda, şevkatinizin baktığı kardeşler... Düşler vardır o evlerde, ışığın süzüldüğü her köşeye sinen, huzurlu düşler. Kabuslar vardır, sarıldığınız her nefesin sahibi olduğu kabuslar, vardır. Siz huzuru o evlere davet ededurun, sarıldığınız her canın kendini soluğunuzda saklı olduğu zamanlardan, huzurundan çok uzakta, bir ranza altında ayaklarını ve ellerini saklarken anımsadığı, tavaf ederken elektrikli morarmış etlerini, çenesinden sızan kanın sıcaklığıyla yıllar sonra dahi canı gırtlığına dayanmış halde o kabuslardan uyandığı zamanlar da vardır. Ağlamaya başladığı ama hiç anlatmaya başlamadığı, herkesin sustuğu zamanlar vardır...

Türkiye Darbeler Tarihi yazı dizisinde, 12 Eylül başlığında tarihi kolay olan şekliyle ben yazmaya çalıştım, zor haliyle yaşamış olanlar ise anlatmaya çalıştı.

Her darbenin kendince gerekçeleri vardır(!). Gereklere pek ihtimam göstermemek gerek zira bazı gerekçeler olmadığında, yaratılırlar aynı 12 Eylül'de olduğu gibi. Yapmak istenilene en ala kılıftır gerekçe yaratmak. Bu gerekçeler günü gelir, bir silahın aynı gün iki farklı uçtan birer kişiye ölüm olması olur, gün gelir faili belli olan bir faili meçhul olur, gün gelir bir suikast...

27 Mayıs ve 12 Mart askeri darbelerinden sonra darp edilmiş Türkiye, 12 Eylül 1980 öncesi bir kısım kendiliğince olan gelişmelerin yanı sıra, kurgusal olarak hazırlanan zemine bakarak, bir darbenin daha olası sinyallerini alır.

Darbe Öncesi Yaşanan Gelişmeler

Siyasi Cinayetler

" İÜ [11 Temmuz 1978](#)'de [Bedrettin Cömert](#) Ankara'da, [1 Şubat 1979](#)'da [Abdi İpekçi](#) İstanbul [Teşvikiye](#)'de, [10 Eylül](#)'de [Türkiye İşçi Partisi](#) Adana eski il başkanı [Ceyhun Can](#) yazıhanesinde, [Çukurova Üniversitesi](#) Rektör Vekili [Fikret Ünsal](#) evinin önünde, [19 Eylül](#)'de Malatya [Ülkü Ocakları](#) eski başkanı [Mürsel Karataş](#) İstanbul [Sultanahmet](#)'te, [28 Eylül](#)'de Adana Emniyet Müdürü [Cevat Yurdakul](#) , [19 Kasım](#)'da eski Adalet Partisi İstanbul milletvekili [İlhan Egemen Darendelioğlu](#) İstanbul [Beyazıt](#)'ta, [20 Kasım](#)'da İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekan Yardımcısı [Ümit Doğançay](#) İstanbul [Etiler](#) Profesörler Sitesi'nde, [3 Aralık](#) 1979'da, Fedai Dergisi sahibi yazar [Kemal Fedai Coşkuner](#) İzmir Agora semtinde, [7 Aralık](#)'ta İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi öğretim üyelerinden [Cavit Orhan Tütençil](#) İstanbul Levent'te, [11 Nisan 1980](#)'de TRT İstanbul Radyosu prodüktörlerinden [Ümit Kaftancıoğlu](#), [27 Mayıs](#)'ta [Milliyetçi Hareket Partisi](#) Genel Başkan Yardımcısı [Gün Sazak](#) Ankara'da, [24 Haziran](#)'da Milliyetçi Hareket Partisi Gaziosmanpaşa İlçe Başkanı [Ali Rıza Altınok](#) evinde ve kızıyla birlikte, [15 Temmuz](#)'da Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul milletvekili [Abdurrahman Köksaloğlu](#) Şişli'deki işyerinde, [19 Temmuz](#)'da Eski Başbakan [Nihat Erim](#) İstanbul'da Dragos Deniz Kulübü'nden çıkarken, [22 Temmuz](#)'da Maden-İş Sandikası genel Başkanı [Kemal Türkler](#) İstanbul [Merter](#) semtinde silahlı saldırı sonucu öldürülmüştür. "

Tüm bu siyasi cinayetler fondayken, siyasi olarak huzursuzluklarda mevcuttu.

Siyasi Durum

5 Ocak 1978- 12 Kasım 1979 yılları arasında Bülent Ecevit daha sonraları 11'ler olarak bilinecek AP'den ayrılan 11 bağımsız milletvekili ile Güneşli Motel'de görüşmüş, yeni kurulacak hükümette bakanlık koltuğu vaadiyle Demirel hükümeti aleyhine destek amaçlı gensoru girişimini desteklemesi konusunda anlaşmıştı. 31 Aralık'ta İkinci Milliyetçi Cephesi hükümeti (ıÜü"Milliyetçi Cephe Hükümetleri, [TBMM](#)'de grubu bulunan sağ eğilimli [AP](#), [MSP](#), [MHP](#) ve [CGP](#)'nin sol eğilimli [CHP](#)'nin yeniden iktidar olmasını engellemek ve yakın bir tehlike olarak gördükleri komünizmin gelişmesini durdurmak amacıyla kurdukları Hükümet.DP'den ayrılan dokuz milletvekilinin destek

vermesiyle [31 Mart 1975](#)'te, [Süleyman Demirel](#)'in başkanlığında bir koalisyon hükümeti kuruldu. Bu hükümet sonradan kamuoyunda ve siyasal çevrelerde I. Milliyetçi Cephe hükümeti olarak adlandırıldı. Bir sonraki dönem seçimlerde CHP salt çoğunluğa kıl payı erişemedi ve çoğunluk için koalisyon ortağı bulamayınca CHP lideri Bülent Ecevit azınlık hükümeti kurmayı denedi ama bundan bir sonuç elde edemedi, çünkü "Milliyetçi Cephe" partileri (Adalet Partisi, Milli Selamet Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi) 229 milletvekilliğiyle TBMM'de salt çoğunluğu* oluşturuyordu ve Ecevit'in kurmaya çalıştığı azınlık hükümetine destek vermediler. Bunun ardından Cumhurbaşkanı'dan hükümeti kurma görevini alan AP lideri Süleyman Demirel AP-MSP-MHP koalisyon ortaklığında "II. Milliyetçi Cephe" hükümetini kurdu.") düşürülmüş, Ecevit hükümeti kurulmuştur. Görüşüldüğü üzere, bir milletvekili hariç diğer tüm milletvekillerine bakanlık koltuğu verilmiştir. AP'nin ' bir oya bakanlık ' cümleleriyle eleştirdiği bu hükümet ' Motel Hükümeti ' olarak anılmıştır.

Maraş Olayları

19 Aralık- 26 Aralık 1978'de Alevi-Sünni çatışmasının gerekli görülen her dönem bilinçli olarak kışkırtıldığı dönemlerden biri olan Maraş Olaylarında da aynı kışkırtmalar gerçekleşmişti. Kentteki Çiçek Sinemasında gösterilen milliyetçi bir filmin gösterimi sırasında Ökkeş Kenger adlı ülkücü bir gencin patlayıcı atması, Türk Solu tarafından olayların başlangıcı olarak kabul edilir. Olayın failinin solcular olduğunu iddia eden bir sağcı gurup ile bir ülkücü gurup, seyirci kitlesini etkileyerek, sloganlar atarak CHP il merkezine ve birçok yere saldırır.

Ertesi gün Alevilerin yoğunlukta bir başka bölgede bir kıraathane bombalanır. Bir Alevi vatandaş ölür. Aynı gün iki solcu öğretmen öldürülür. O dönem Maraş valisi olan Abdülkadir Aksu, bölgeye askeri güç gelmesini istemiş ancak bu isteği kabul görmemiştir. 22 Aralıkta, cenazelerin geldiği camide olay çıkaran ve cenazelerin kaldırılmasına, namazlarının kılınmasına itiraz eden bir gurup sağcının çıkardığı gürültü sonrasında gurup, kent çarşısına doğru yürür, burada bir Alevi-Sünni çatışması gerçekleşir ve 3 kişi yaşamını yitirir.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

24 Aralık'ta saldırıların polis kuvvetlerine yönelmesi üzerine, kentteki tüm polisler görev dışı bırakılır. Ortalık çok daha fena bir hal alır. Bölgeye asker gücü gelmek zorunda kalır.

Bu olaylar sırasında CHP iktidardır. Olaylardan sonra CHP'nin içişleri bakanı ve ülkücü ajanı olduğu iddia edilen İrfan Özaydınlı, olayların sebebinin sol örgütler olduğunu iddia etti, partisinden büyük tepki aldı. Bülent Ecevit ise olaylarının failinin uzun süredir direndiği sıkıyönetim talebine zorlamak için kontrgerilla tarafından çıkarıldığını belirtti.

Olaylar neticesinde birçok ilde sıkıyönetim ilan edildi. 105 kişi yaşamını yitirdi. Olaylardan sonra yargılanan Ökkeş Kenger *çok ilginç bir şekilde* beraat etmiş, soyadını Şendiler olarak değiştirmiş, daha sonra ise Kahramanmaraş'tan milletvekili seçilmiştir.

Burada bir not girelim. Kimin elinin kimin cebinde olduğunun bilinmediği bir dönemde yaşananları bugünün şartları içerisinde çok daha kolay ve net isimlendirebiliriz ancak o dönem için bundan bahsetmek mümkün değildir. O dönem sol olarak kabul edilen CHP'nin sık sık faşizan ve ırkçı söylemlerine şahit olduğumuzdan kaynaklı olarak, tarihinin hiçbir zamanında olması gereken bir *sol* olmadığı, hatta iddialara göre solun yaşadığı kısımlarda yer yer fail olduğu gerçeği yanısıra, Dersim gibi bir deneyim yaşamış olan *bazı* Alevilerin, halen CHP'li olması tutarsızlığı, sağcı kesimden birçok kişinin önce maşa olarak kullanılıp, sonra katledildiği gerçeği, mezhepsel ayrılıkları çatışmaya çevirmeyi bir gelenek haline getiren sağın şiddet içeren tutumları, bir dönemi aydınlatmanın ne kadar zor olduğunun kanıtıdır. Belki bugün tarafsız olarak yazmaya çalıştığımız tarihin bir bölümünün zorlanmasındaki neden, Ergenekon Davası süreciyle *kısmen* görebildiğimiz, işlerin ne kadar karmaşık yürüdüğü gerçeğidir. **Sanırım ' tek tipçi ' siyaseti yürütmenin yolu, çok tipli katletmelerden geçiyor.**

Muhtelif Gelişmeler

14 Ekim 1979'da yapılan seçimlerde, AP sandıktan ikinci parti olarak çıkar ancak Bülent Ecevit'in istifası üzerine Demirel azınlık hükümetini kurar. MHP ve MSP bu hükümeti dışardan destekler. Demirel bu dönem ' **Yüz Gün planını** ' açıklar. Güya, yüz gün gün içerisinde, anarşi ve enflasyon gibi iki temel sorunu kökünden çözecektir.

27 Aralık 1979'da Genel Kurmay Başkanı Kenan Evren ve birçok üst düzey rütbelinin imzasını taşıyan ' **uyarı mektubu** ' (*Üç Türk Silahlı Kuvvetleri ülkemizin bugünkü hayati sorunları karşısında siyasi partilerimizin bir an önce, milli menfaatlerimizi ön plana alarak, anayasamızın ilkeleri doğrultusunda ve Atatürkçü bir görüşle bir araya gelerek anarşi, terör ve bölücülük gibi devleti çökertmeye yönelik her türlü hareketlere karşı bütün önlemleri müştereken almalarını ve diğer anayasal kuruluşların da bu yönde yardımcı olmalarını ısrarla istemektedir.*) Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e gönderilir.

24 Aralık 1980'e gelindiğinde ekonomik istikrarsızlık, üretimin azalması, yayılan karaborsacılık sonucu ortaya ekonomik önlemler zorunluluğu çıkar. Konuyla alakalı olarak Demirel, Turgut Özal'ı başbakanlık müsteşarlığına atar ve İMF ile bu kapsamda bir antlaşma imzalanır.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

Şubat 1980’de ise o dönemin MSP başkanı Erbakan, Demirel Hükümetini *kerhen* desteklediğini açıklar ve o meşhur ‘ kadayıfın altı ’ (iÜü [Kadayıfın altı kızarmadan bu hükûmeti uzaklaştırarak olursanız, bu zihniyet milleti aldatmanın gene fırsatını bulacaktır. Onun için kadayıfın altının kızarmasını bekleyeceğiz.](#) “ (Necmettin Erbakan, [13 Mart](#) 1980 tarihli basın toplantısı) “18 Mayıs’a MSP il başkanları toplantısına kadar bekleyeceğiz. Kadayıfın altının kızarıp kızarmadığına bakacağız.” (Necmettin Erbakan, [23 Nisan](#) 1980 tarihli basın toplantısı) teşbihini yapar.

Olaylara bir ekte Demirel’in bir açıklamasıyla yerleşir; “ **70 sente muhtaçız** ”

Cumhurbaşkanlığı seçimi bunalımı ayrı bir pürüzdür. Fahri Korutürk’ün görev süresi dolmuştur ancak bir türlü oy birliği ile yeni bir cumhurbaşkanı seçilememiştir.

17 Haziran 1980’de Kenan Evren mevcut duruma bakarak, kod adı ‘ **Bayrak Harekatı** ’ olan bir darbenin 11 Temmuz 1980’de yapılması talimatını, Genelkurmay 2. başkanı Necdet Öztoran’a vermiştir; “ iÜü *Bütün Ordu Komutanlarına; Bayrak Planı’nın uygulanmaya giriş günü 11 Temmuz, saati ise: 04.00’dir.*” Ancak 2 Temmuz’da Demirel hükümeti güvenoyu aldığı için ertelenmiştir.

Alevi- Sünni çatışmaları Maraş Olayları ile kalmaz, 1980 Mayıs-Temmuz aylarında Çorum’da meydana gelen olaylarda, MHP’den önemli bir isim olan Gün Sazak’ın, 27 Mayıs günü solcular tarafından öldürüldüğünün iddia edilmesi üzerine, zaten gergin olan ortamda, bir Alevi mahallesi olarak bilinen Milönü Mahallesi’ne saldıran bir gurup ülkücünün çıkarttığı olaylarda, çoğu Alevi olmak üzere 57 sol görüşlü yurttaş öldürülür. **Çorum Olayları**, bir vahşet sahnesi olarak bölünmelerimiz arasındaki yerini alır.

Elbet aynı dönem **Fatsa Nokta Operasyonundan** da bahsetmeden geçilmez. Devrimci Yol’un bağımsız adayı olan, Fikri Sönmez, Fatsa Belediye Başkanıdır. Belediye halk komiteleri şeklinde örgütlenmiştir. Fatsa’da mevcut bu uygulamaları *tehlike* olarak gören Evren, 9 Temmuz 1980 tarihinde Fatsa’ya gider, Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan kararla 11 Temmuz sabahı, asker ve polis ‘ *nokta operasyonu* ’ düzenlemiş, Fikri Sönmez ile beraber 300 kişiyi gözaltına alır. 12 Temmuz’da sokağa çıkma yasağı ilan edildi ve kaymakam görevden alındı. Kenan Evren’in ‘ *devletin hukukun uygulanmadığı, kurtarılmış bölge Fatsa* ’ olarak tanımladığı bu belde de, asker halk için kurguladığı kaderi çiziyordu.

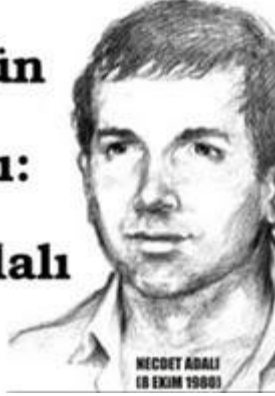
Bardağı taşıran son damla ise **Kudüs Mitingi**’dir. Erbakan 30 Ağustos Zafer Bayramı’nın Anıtkabir’deki kısmı ile Genel Kurmay Başkanlığında yapılan kutlama törenlerine katılmamıştır. 23 Temmuz 1980’de İsrail’in Kudüs’ü başkent ilan etmesi sonucu MSP 6 Eylül Cumartesi günü, Konya’da ‘ *Kudüs’ü Kurtarma Yürüyüşü Mitingi* ’ düzenler. Miting sırasında atılan ‘ *şeriat* ’ sloganları, mevcut irtica tehlikesiyle(?) mücadeleyi tek görev haline getirenleri oldukça rahatsız eder.

Darbe

12 Eylül'ün

ilk idamı:

Necdet Adalı

Kendiliğinden gelişmiş huzursuz siyasi ve sosyal ortam şartları biraz kendi halinde gelişse dahi, birazdan daha fazlası olarak tezgahlandığı ve tezgahın tuttuğu, zamanlardan sonra bir kesimce arzulan ve hatta kurgulanan darbe günü gelir.

Her darbeye olduğu gibi bu darbeye de radyolardan halka okunan bildiriyle, asker yönetime el koymuştur. 13 sıkıyönetim bölgesine, 13 general sıkıyönetim komutanı olarak atanmıştır. Birçok derneğin faaliyeti

durdurulmuştur. Emniyet Teşkilatı, Jandarma Genel Komutanlığının emrine verilmiştir. 20 Eylül'de Evren, eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Bülend Uslu'yu başbakan olarak görevlendirmiştir.

Darbeler, darbeye giden süreç, gerçekleşen darbe ve en kalıcılığı ve etkileri açısından darbe sonrası dönemleri ile mevcuttur. Türkiye'nin 12 Eylül dönemi, gelişme süreci ve darbe sonucu ile sınırlı değildir.

Darbeden hemen sonra, Demirel, Erbakan ve Ecevit'e birer pusula tutuşturuldu. Demirel ve Ecevit'e Hamzaköy Gelibolu, Erbakan ve Türkeş'e ise Uzunada İzmir adresi verilir.

Bu dönemden 1983 genel seçimlerine kadar Milli Güvenlik Konseyi adı altında askeri yönetim, Kenan Evren başkanlığında ülkeyi yönetir.

Darbeden hemen sonra, ülkücü Mustafa Pehlivanoglu ve sol görüşlü Necdet Adalı idam edilir. Öyle ya, her iki taraftan birer kişinin idam edilmesi, sözüm ona bir eşitlik sağlayacaktır. Yerinin kışla olduğunu hiçbir dönem tam anlamıyla anlayamamış olan TSK içinden *bazı* isimlerin, tutarsız bir dönemde yarattıkları tutarlılık ancak iki eşit idam ile mümkündür.

19 Mart 1980'e gelindiğinde, idam kararı iki kez Yargıtay kararı ile iptal edilmiş olmasına rağmen, Erdal Eren hukuksuzca idam edilir. Bu hukuksuzluk uygulaması üzerine, bir vicdansızlık açıklaması, darbe mimarı Evren'den gelir; '**asmayalım da, besleyelim mi?**'

Bu dönem, her dönem olduğu gibi Kürtlerin de hiçe sayıldığı bir dönemdir. Bir milletin varlığı nasıl yok edilir, kelime oyunları ile asimilasyon nasıl sağlanır, soruları, akıl almayacak bir yorumlama ile Genel Kurmay Başkanlığınca bastırılmış '**Beyaz Kitap'ta, Kürt milletine kart-kurt-Kürt denilmesiyle** cevap bulmuştur.

Sonra, YÖK, **iç mihrakların** yer yer yönetimi devrettiği **dış mihrakların** etkileri...

Sonra, bir itirafı gelen; ‘ **darbe olmasaydı ordu bölünecekti, darbe biraz da ordu bölünmesin diyedir** ‘.

Ancak darbe o yıllarda kalmaz. Darbecilerin, mevcutlarını devamlı kılma hastalığı sonucu yeni bir anayasa oluşturulur. Halen kullanmakta olduğumuz **1982 Darbe Anayasası**, mavi rengin

hayır, beyaz rengin evet olduğu, %92.7 ile evet, %8.6 ile hayır oyuyla kabul edilir. Ancak bu seçim, halk için mevcut bir anayasa oluşturmak için değil, güdümlü referandumla, sansürle, zorla uygulandı. Evren, hayır oyu konusunda telkin veriyordu, evet oyu için çeşitli gazetelere sansür uygulanıyordu. Tüm bu baskı altında ortaya çıkan anayasa sonrası, tüm yaptıklarına rağmen ortamın ruhundan faydalanarak Kenan Evren otomatik olarak Cumhurbaşkanı seçildi. Bugün halen yürürlükte olan ve yargılanması gerektiği halde yargılanamayan, darbe mimarlarından, Kenan Evren’in siyasi uygulamalarının imzasını taşıyan bir anayasa ile yol almaya çalışmamızdan daha garip ne olabilir ki?

Elbet bunlar, karıştırılacak birkaç kitap, birkaç internet sitesi ile edinilecek kronolojik bilgilerdir. Elbet bu bilgilere ek bilgiler de eklenebilir. Burada bilgilendirmeden çok bilinçlendirme niyeti önemlidir. Bilginin insana katacağı, söyleyecek söz ile kısıtlıdır ancak bilincin katacağı anlam yaşanacak alan ile bağlantılıdır.

O dönem öldürmeler, bilinçli olarak öldürmelere zemin hazırlamalar, hukuksuz tutuklamalar, insanın bırakın canına, onuruna ve şerefine en yüksek perdeden etki eden türlü türlü işkenceler, simgeleşmiş Diyarbakır Hapishanesi gibi gerçekler bu nedenle yukarıda yazılanlardan çok daha önemlidir. En azından o döneme ait bilinci oluşturmak açısından, çok çok önemlidir. Mesela bir utanç belgesi olan Diyarbakır hapishanesinin **müze** yapılması, kart-kurt denilen Kürtlerin bir millet olarak hukuksal düzeyde tanınması, Evren’in yargılanması çok çok önemlidir. Solu, Kemalist anlayışın tekelden kurtarmak çok önemlidir. **Tarlaları sürenlerin** kimler olduğunun ortaya çıkması çok çok önemlidir. Türk-İslam sentezinin, İslam ile bağdaşamayacağını vurgulamak çok çok önemlidir.

Şimdi ben bırakıyorum, kalemi o dönemin canlı şahitlerinden bir İslâmcı, bir ülkücü ve bir solcu anlayışa amade kılıyorum, tam da olması gerektiği gibi. Çünkü yazmak eylemdir, oysaki yaşamak yazılanları anlatmak açısından erdemdir.

Yıldönümünde, Röportajlarla, Referandum Gölgesinde 12 Eylül Darbesi(2):Mehmet Nazım Öztürk

“... İnsanları gözlerini bağlayarak alıp sorguya götürüyorlar. Getirdiklerinde, insanlığınızdan çıkmış halde geliyorsunuz. Sorguya götürülüp günlerce sonra getirilenler var. Bir aya yakın süre, lağımın içinde tutulan insanlar gördüm. Vücutları yara içinde idi. Tek yöntemleri, işkence ile suçu kabul ettirmek, hatta yapmadıklarını bile üstlenmeni sağlamak. Elleri ne bilgi var, ne dedektiflik kabiliyeti. Kemik kırarak, en zalim işkenceleri yaparak kabul ettirmek, ve insanların çok ama çok insan ismini vererek, o insanların oraya getirilmesini sağlamak. ...”

C.B: Sizi kısaca tanıyabilir miyiz? 12 Eylül dönemi ve bugüne dair kendinizi tanıtabilir misiniz?

N.Ö: Adım Mehmet Nazım Öztürk. 56 yaşındayım. Elektrik mühendisiyim.Üç erkek evladım var. Solcuyum, Ateistim. Eşitlik ve Demokrasi Partisi İstanbul il Y.K. üyesiyim.

12 Eylül darbesi olduğunda, Tüm Sağlık Elemanları Derneği yöneticisi idim. Aynı zamanda İlerici Gençler Derneği üyesi ve illegal T.K.P taraftarı idim. (lütfen şu anki milliyetçi sahte T.K.P ile karıştırmayın)

C.B: 12 Eylül dönemini o zamanlar nasıl okuyordunuz, ideolojiniz, fikirleriniz daha çok hangi tarafa yakındı?

Kendi ülkesini işgal eden ordu

N.Ö: O zamanlar, toplu halk ayaklanması ve işçi sınıfının önderliğinde yapılacak bir devrim'e inanıyorduk. Sovyet tipi bir ülke kurulmasını istiyorduk.

Tüm sömürünün ortadan kalktığı ve halkın yönetimde olduğu bir ülke. Bireysel şiddete karşıydık. TKP'nin yasala çıkmasını, yasal parti olarak çalışmasını istiyorduk. Parti, silahlı eylemlere karşı idi. Fabrikalarda ve gençlik içinde örgütleniyorduk. Kadın, Barış, Sanatçılar, Kırsal kesim örgütlenmeleri de yoğundu.

Ancak sol güçlü olmasına rağmen çok parçalı ve birbirleri ile anlaşamayan yapılar halinde idiler.

Bu günkü sol ile karşılaştırılamayacak kadar güçlü idiler aynı zamanda.

CHP dışı sol, 500.000 kişilik mitingler yapabiliyordu. 12 Eylül'ün arifesinde, öldürülen Kemal Türkler'in cenazesi milyon kişi ile kaldırılmıştı.

Darbeyi Amerikancı generaller ve onun işbirlikçileri, yani ülkenin kaymağını yiyen Oligarşik gurubun yaptığını biliyoruz. O günde, bu günde aynı şeyi düşünüyorum.

C.B: Bugüne geldiğimizde siyasi düşüncelerinizde herhangi bir değişiklik oldu mu?

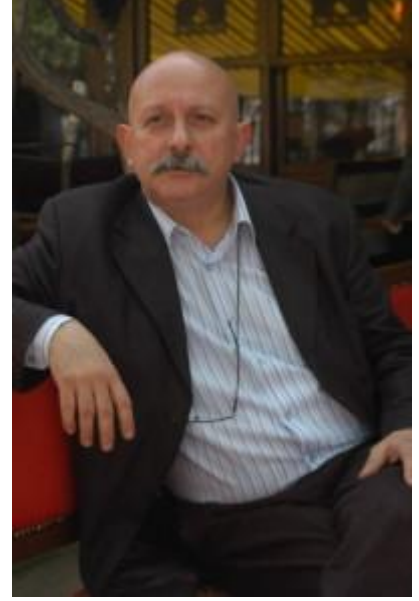
N.Ö: Elbette, bu gün geldiğim noktada görüşlerimizde değişiklikler oldu. O zamanlar, sol kendi içine kapanıktı. Daha çok birbiri ile rekabet halinde ve karşıt sağ çetelerin saldırılarına karşı koymak üzerine konuşlanmıştı. Gençliğimiz, cenaze kaldırmak, silahlı, bombalı saldırılara karşı koymakla geçiyordu.

Okula gidip gelmek, bir mahalleden diğerine gidip gelmek, ölüm riskleri içeriyordu. Ki ben gündüz Cerrahpaşa tıp fakültesinde, elektrikçi olarak çalışıyordum, gece de Yıldız Üniversitesine devam ediyordum..

Nerede ise tüm sağ görüşlüleri düşmanımız ve bize saldırabilecekler olarak görüyorduk. Ortalık toz duman idi. Bu gün oynanan derin devlet operasyonlarının, çok daha fazlası, tüm şiddeti ile tepemizde idi.

C.B: O günden bugüne zihinsel değişimler yaşadık, bunu neye bağlıyorsunuz? Ya da değişim olduysa bu değişimi nasıl yorumluyorsunuz?

N.Ö: Geçen otuz sene içinde ne değişimler olmadı ki.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

Sovyetler ve diğer Sosyalist ülkeler birden bire çöktü. Bu çöküşü, Amerikanın oyunlarına bağlamak, sığ tahlilinin yanında, Çöküşün hangi tarihsel hatalardan kaynaklandığını, sorgulamaya başladık.

Birer tabu halinde olan katı dogmatik ideolojiler, ve İsimler, tartışılabilir oldu. Tamamı ile olmasa da tabu olmaktan çıktı.

Tabulardan kurtulmayı becerebilenler, sorgulamaya başladı. Kendi ülkesini araştırmaya ve kendi halkını tanımaya başladı. Daha objektif bir bakışla, tarihimizi, kültürümüzü, irdelemeye, yeniden öğrenmeye başladık.

Benim gerçekten ezberlerim bozulmaya başladı. Ve bu ezberlerin bozulması süreci halen de devam ediyor.

C. B: O günlere dönmek istiyorum, bize 12 Eylül öncesi ve sonrası Türkiye’de mevcut siyasi ve sosyal şartlardan bahsedebilir misiniz?

N.Ö: Yukarıda da bahsettim. Sağ Demirel’in başkanlığında, M.C. idi, Sol legal- illegal sol gurup ve partilerin yanında, Ecevit önderliğindeki C.H.P idi. Bu günkü CHP’nin konumunda olan CGP vardı ve MC içinde idi. DİSK, TÖB-DER gibi örgütler çok güçlü idi.

Ülke, geniş gümrük duvarları ile çevrilmiş, sosyal hakların kıt olduğu, yüksek karların ve ülke kaynaklarının, Bir avuç sanayici, bankacı, ve asker-sivil bürokrasi tarafından talan edildiği bir dönemdi. Bir general emekli olduğunda, bir sanayi kuruluşu ya da bir bankanın yönetim kurulunda yeri hazırды.

Yükselen bir sosyal hareketlilik, buna karşıda, derin devletin örgütlediği çeteler ve onların katliamları vardı. Bu süreç, ister istemez, birçok kişiyi ve örgütlenmeyi, bu çatışma sürecinin içine çekmişti.

12 Eylül’den önceki yaklaşık iki yıl ülkede sıkıyönetim vardı. Ancak günde 10-20 kişi ölmeye devam ediyordu. Bakın burası önemli bir nokta. Sanki birileri, çatışmaların son sürat devam etmesini arzuluyor ve teşvik ediyordu. Çatışan yada çatışmaya hazır kesimler arasında hiç bir diyalog ortamı yoktu. Sol-sağ ile, Sol-sol ile, derin devletin çeteleri, tüm kesimler ile çatışma ve katliamlara varacak eylemler içinde idi.

Biz silaha tapan bir yapılanma içinde değildik. Ancak silah bulmak o kadar kolaydı ki.

Çok geniş ve güçlü grevler yapılıyordu.

12 Eylül’de, bu silahlar birden susuverdi. Aslında işin önemli noktası bu.

Darbeden sonra, bir insan avı başladı. Yıllarca kışkırtılan çatışma ortamından ve akan kandan bıkan, geniş halk kitleleri suskundu. İstanbul’daki grev çadırları boşalmıştı, ancak

Kendi ülkesini işgal eden ordu

darbeciler, ne olur ne olmaz diye, bir hafta dokunamadılar. Belki de bir tepki bekliyorlardı. Halk tepki göstermedi.

Legal ve kendini illegal sanan sol örgütlerin üzerine balyoz tüm şiddeti ile indi. Dile kolay, 650.000 kişi tutuklandı, işkence gördü, asıldı, öldürüldü.

Birçok sol gurup illegaliteye çekildi. Ancak bu her zaman çok kolayca olamıyor. Bazıları dağa çıktı, bir kısım insan şu ya da bu şekilde ülke dışına çıktı.

C.B: Bu günden 12 Eylül'e baktığımızda yorumlamalarınız değişti mi?

N.Ö: Bugünde 12 Eylül üzerine olan düşünce ve kanaatlerim değişmedi. Amerikan devlet adamları demeç vermişlerdi. Bizim çocuklar iyi iş başardı diye. Yıllar boyu, senaryolar yazıp uyguladılar, 1 Mayıs 77'yi, tam göbeğinde yaşadım. Çorum, K.Maraş vb. katliamlar bir türlü ortaya çıkartılamadı. Bu provakasyonların, Amerika'nın ve kontrgerillanın birlikte düzenlediklerine o günde , bu günde inanıyorum.

Ancak, bugün şunu da görebiliyorum, sağa inanmış, Müslüman, milliyetçi, ve sol da olan birçok oluşumu bu oyunun ve provakasyonun içine çekebilmişler, ve bu büyük senaryonun figüranları haline getirebilmişler.

C.B: Biraz çekinerek soracağım, malum bazı yaşadıklarımız geçmiştedir ancak ağırlıkları gelece yansımıştır. Siz o dönem yargılandınız mı, tutuklandınız mı? Bu süreci paylaşabilir misiniz?

N.Ö: Darbeden sonra, ekim sonu gibi gözaltına alındım. Gayrettepe ve Selimiye'de 68 gün kaldım. Tutuklanmadım, çünkü tutuklanacak delil ve kendi ifadem yoktu.

Gayrettepe (ki orası ana işkence merkezlerine göre daha hafifti) belki de tam bir kıyım yeri idi.

Eski bir özel okul binasıdır o bina. Mahallelerin ortasında. Üç metrekairelik hücrelere ayırmışlar, eski okulun alt iki katını. Eskiden kantin olarak kullanılan katta idik. Üç metrekairede altı kişi, ışık yok, yatacak oturacak yer yok. Sadece bir tepsi büyüklüğünde bir tahta parçası var yerde. onun üzerinde sırayla oturuyoruz. Bizlerden para topluyorlar, süt, yoğurt, bisküvi, ekmek, zeytin, helva alıyorlar. Bu malzemelerin kağıt ambalajlarını biriktiriyoruz yerde üzerine oturmak için. Soğuk ve nemli.24 saat işkence sesleri geliyor. Hele de kadınların çığlıkları. Hala geceleri kulağıma o sesler gelir. İnsanları gözlerini bağlayarak alıp sorguya götürüyorlar. Getirdiklerinde, insanlığınızdan çıkmış halde geliyorsunuz. Sorguya götürülüp günlerce sonra getirilenler var. Bir aya yakın süre, lağımın içinde tutulan insanlar gördüm. Vücutları yara içinde idi. Tek yöntemleri, işkence ile suçu kabul ettirmek, hatta yapmadıklarını bile üstlenmeni sağlamak. Elllerinde ne bilgi var, ne dedektiflik kabiliyeti. Kemik kırarak, en zalim işkenceleri yaparak kabul ettirmek, ve insanların çok ama çok insan ismini vererek, o insanların oraya getirilmesini sağlamak. Tek amaçları bu idi. Ve hepsi

Kendi ülkesini işgal eden ordu

aptal, acımasız polislerdi. Benden bir iki hafta evvel babam orada kalmış ve çıkmıştı. Babamla benim aramdaki akrabalık bağına dahi kuramadı salaklar. Ben kendi örgütümün soruşturması için değil, başka bir gurubun " işlediği " suç için alınmışım. Bütün eziyetleri, üstlenmem doğrultusunda idi.

Çok yazıldı, çizildi söylendi o günler için.

Ben farklı bir şey söyleyeyim. Çıktıktan kısa bir süre sonra Gayrettepe'nin tüm etrafını gittim, dolandım. Apartmanlarla çevrili bir bölge, Emniyet binasına 8-10 metre yakın apartmanlar var. Aileler yaşıyor, çocuklar oynuyor sokaklarda. Ve bir kaç metre yakınlarında, bir işkence merkezi çalışıyor. Tüm feryatları ile ve çocuklar büyüdü o apartmanlarda. Duyulsun, korkulsun istendi çünkü.

Birde BİT konusu var. Hayatımda ilk kez bit ile tanıştım. Aman ne kadar çok bit. Her yer bit, çılgınlıklar, yürüyemeyen insanlar.

Alacakları ifadelerde, hayatınızı yazmanızı istiyorlar. İlkokul öğretmeniniz kim. Size ilk kitabı kim verdi. İş arkadaşlarınızın ismi, okul arkadaşlarınız, akrabalarınız, samimi olduğunuz komşularınız. Yanılıp ya da dayanamayıp bu isimleri yazdığınızda, o insanlarda, ertesinde getiriliyor buraya. Suç aramak falan yok.

Bir anektot daha, gözlerinizi bir çaputla bağlıyorlar, sorguya götürülürken. Ve sakın bu bağı çözmeyin diye hatırlatıyorlar. Gözleriniz bağlı işkence görüyorsunuz. Gözünüzün bağına ola ki çözdüğünüzde, tüm polisler, masaların arkasına tam siper atıyorlar kendilerini. Tanınmayacaklar ya. Peşinden de gelsin yeni metodlar. Gözümü çözüp onların saklandıklarını gördükten sonra, bir tanesi beni duvarlara vurdu. Nefessiz kaldım. Nefes alamıyorum...

C.B: Çok özür dileyerek soruyorum, işkence desem...

N.Ö: Yukarıda da anlattım. İşkence ikiye ayrılıyor.

Gözaltı süresindeki, konuşurmak, üstlendirmek, yeni insanların ismini almak için yapılanlar, ilki bu.

Gözaltı süresi 90 gün idi. Bu süre içinde, kimse ile görüşemezsiniz. Sizin orada olduğunuzu bile söylemezler, sizi arayan eşinize, ananıza, babanıza. Ya sorguda, işkencedesinizdir. Ya da hücrede. Gece mi, gündüz mü bilemeyebilirsiniz. Günde bir kez tuvalet izni çıkar, 2 dakika. O iki dakikada da, hem ihtiyaç giderirsiniz, hem de içtiğiniz süt, yoğurt kabına su doldurursunuz heladan. 90 günün sonunda sizi askeri savcıya çıkartmak zorundadırlar. Ancak, gidip, savcılıkta bırakıldı gösterilip, tekrar getirilip bir 90 gün daha kalabilen insanlara şahit oldum.

Her türlü işkence var orada, sıralamayayım şimdi. Falaka, kaba dayak, su, elektrik benim şahit olduklarımdı. Ama hücrede bir arkadaş, kedi ile birlikte bir çuvala konulduklarını, ve

Kendi ülkesini işgal eden ordu

çuvala sopalarla vurduklarını, çılgına dönen kedinin arkadaşı kan revan içinde bıraktığını anlatmıştı.

Benim işkenceyi anlatmam, en ağır işkenceleri gören, paramparça olan, orada son nefesini verenlerin yanında haksızlık olur kanısındayım.

Bu gözaltı sürecinden sonra askeri binalara gidiyorsunuz. Askeri savcı sizleri bir kez daha sorguluyor ve ya tutuklanıp askeri ceza evine gidiyorsunuz, ya da tahliye oluyorsunuz. Selimiye’de de diğer yerler gibi, oh işte işkencehaneden kurtuldum derken, hoş geldin dayaağı ile karşılanıyorsunuz. Bu dayak başka bir şey, işkenceden farklı, Allah ne verdi ise, kırıp geçiriyorlar. Ayrıca savcı sırası beklerken, her an dayak yiyebilirsiniz.

İşkencenin diğer bir safhası askeri ceza evinde tutuklu ya da hükümlü olarak yatarkenkidir. Diyarbakır, Mamak, Metris bunlara en acı örnektir. Yıllarca, ve her dakika süren bu işkence, sizi insanlığınızdan çıkartmak, robotlaştırmak, itaatkar insan yada itirafçı yapmak içindir. Buralarda yüzlerce insan öldü, bu uygulamalarda, yüzlercesi de, çıkınca, dağa çıktı.

Yani işkence ikiye ayrılıyor. Sorgu sırasındaki konuşurmak, itiraf ettirmek, üstlenilmesini sağlamak, dışarıdan yeni isimlerin getirtilmesini sağlamak için.

Ve cezaevinde, robotlaştırmak, yıldırma, itirafçı olmaya zorlamak için yapılanlar.

Tabii ki, birde, bu yatan insanların ailelerinin yaşadığı işkenceler var...

Ben içerden çıktığımda, 3-4 tırnağım yoktu. Oğlum daha 3-4 yaşlarında idi. Görmüş ve hafızasına kazımış. 1988 de tekrar gözaltına alındım, 9-10 gün sonra salındım. Eve geldiğimde, oğlum koşarak geldi ve hemen parmaklarıma, tırnaklarıma baktı.Yerinde duruyorlar mı, bilmek istedi.

Son bir, not daha; insana elektriği cinsel organından ve kulağı ya da parmağından kabloları bağlayarak veriyorlar. Benimle dalga geçmişlerdi, "Artık bir daha çocuğun olmayacak, i.ne oldun" demişlerdi. Yaşları 13 olan ikiz oğullarıma bakınca, hep hatırlarım bu lafı. Gözlerinin önünde karısına tecavüz edilenler mi desem, ya o kadınların çığlıkları...

C.B: 12 Eylül sonrası malum birden kargaşa ve şiddet ortamı duruldu, neredeyse darbe ile sona erdi, bunu nasıl yorumluyorsunuz?

N.Ö: Yine yukarıda bahsettim. Derin devlet, vesayet rejimi, Amerikancı oligarşi, ne dersiniz deyin, bu ülkeyi 100 yıldır zulümle ve birbirine düşürerek, halkları, birbirine düşman ederek, ve kanlı senaryolarını, uygulamaya, tüm kesimleri de figüran olarak olaya katarak sürdürdü.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

Hepsi, kendi yağma düzenlerinin sürdürülmesi için. İşlerine geldiğinde dozajı arttırarak ortalığı kana verdiler, Darbe ile başa geçtiklerinde, ortalık sütliman oldu.

Burada bir şey anlatmalıyım. Gözaltında iken, bir sol örgütü olduğu gibi toplayıp getirmişlerdi.

Hepsi hepsi 30-35 kişilik bir örgüt. Küçük ama ismi büyük. Ciddi suikastlara adları karışmıştı, ciddi de soygunlara. Bu örgütün 3 numaralı ismi ile aynı hücrede kaldım; Tuncay. Adam bir yüksek rütbelinin oğlu, karısı da Gayrettepe'de. Örgütün kasası. Paralar onda duruyor. "Örgüt" şüpheleniyor, adamın evini basıyor, ve hepsi orada toparlanıp geliyorlar. Adam ajan çıktı. 3. numaralı adam. O örgütün nerede ise yarısı idam cezasına çarptırıldı. Tuncay nerede, hangi ülkede, hangi isimle yaşadığını, devlet açıklasın.

C.B: Peki, darbe döneminden sonra hayatınız hem içsel olarak hem de sosyal olarak normale döndü mü?

N.Ö: Darbeden sonra, çoğu insan karamsarlığa kapıldı. Bir kısmı her şeyden elini eteğini çekti. Ya iş adamı olmaya çalıştı, ya da alkole sığındı. Ben hala inandığım değerleri savunuyorum. Aynı ideolojik çizgide değil belki, ama zulmün, yoksulluğun, ortadan kalkması, gerçek adaletin sağlanması vb. konularda mücadelem farklılaşarak sürüyor.

Sosyal yaşamımız, çok etkilendi tabii ki, bizlerdeki ani parlamalar, zaman zaman agresifleşmeler, bu dönemin ürünü.

İş yaşamımızda, hep ötekileştirmenin acılarını yaşadık...

İlginç bir yaşantımı paylaşayım. Ben elektrik-elektronik sistemler kuruyorum. Tabii ki, devletle, hükümetle, belediyelerle, ve kapitalistlerle bağlarımız olmadığından, işi ihalede alanın işini, taşeron olarak yapıyoruz. İş biz yapıyoruz, parayı ihaleyi alanlar kazanıyor. Bizde çorbamızı içiyoruz sadece.

90'lı yılları başı idi, Bir mimarlık şirketi, İstanbul Levent'teki Harp Akademilerinden bir iş almış.

Kurmaylık imtihanında, 3 salon olacak, kırmızı ve mavi kuvvetlerin salonları, ortada da jüri odası. Elektronik ortamda savaş yapacaklar. Bu üç salonun tüm elektrik ve elektronik sistemlerini kurma işini taşeron olarak aldık, mimarlık firmasından.

Araç giriş ve eleman giriş belgelerimiz verildi, 15 gün çalıştık, yüzlerce kablo çektik, binlerce kablo ucunu kodladım. Artık, montaja geçeceğiz. Bir sabah, girişte, sertçe azarlandım, belgelerim elimden alındı ve kovuldum.

Mimar bana telefon etti, beni yaktınız, mahvettiniz diye. Adam, 2 saat sonra tekrar aradı, Makine taşeronu mühendis de seninle aynı komünist çıktı, mahvettiniz beni dedi.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

Kodlamaları ben yapmışım, kimse müdahale edemiyor, sürede azalıyor. Bir hafta sonra geri çağırıldım. Yanıma bir yarbay verdiler, adam bana karşı çok kibar, ama tuvalete bile yanımda geliyor. Neyse sistemi çalıştırdık, teslim ettik daha sonra.

Darbe sonrasını, kendimi işime vererek, yoldaşlarımla bağlarımı koparmayarak, ülkemi tanıyacak çok ama çok kitap okuyarak, en az psikolojik zararla atlattım diyebilirim...

Ancak, 5-6 yıl yarı illegal olarak yaşamak, askerliğimi 33 yaşında yapmak gibi çok zorluklar yaşadım.

Askerde, 20 gün sonra, beni uyduruk bir göreve çektiler, ağaç dipçikli 1000 yıllık Kırıkkale tüfekte bir kez ateş edebildim. Halbuki, ben istihdamcı idim. Hiç bir şey göstermediler bana. Yinede ben diğer arkadaşların yanında en şanslısıyım.

C.B: Sizce darbe nedir? Şartlara göre gereklidir, diyebilir misiniz?

N.Ö: Darbe, bir sınıfın yada çıkar gurubunun, iktidara ve iktidarın nimetlerine, şiddet yolu ile kaba olarak, hile ile el koymasdır.

Asla gereklidir diyemeyiz. Gereklidir diyenler, korkutulmuş insanlardır. Ya da, " hırsız çalsın, kaçsın, dökülenler bana yeter" diyen zavallılardır.

Ne yazık ki, ülkemizde, yüzyılların getirdiği ötekileştirmeler, suni yaratılan korkular, darbecilerin değirmenine su taşıyor.

C.B: Bugün malum Ergenekon yapılanmasına dair itiraflara şahit oluyoruz, halen süren bir dava var, 12 Eylül ve Ergenekon ya da derin devlet siyaseti arasında bağlantı kuruyor musunuz? Ya da 12 Eylül'ün mimari sizce kimlerdi?

N.Ö: Bu gün, değil 12 Eylül'ü, 12 Mart'ı, 27 Mayıs'ı yapanlarla, Ergenekon'un arasında bağ kurmak, " 31 mart gerici ayaklanmasını" tezgahlayanlarla bile bağ kuruyorum. Bu 100 yıllık bir sürecin günümüz versiyonu. Ergenekon'un kökü, 31 Mart "ayaklanmasını" tezgahlayanlara kadar gidiyor bence.

Burada, Amerika'nın rolünü de unutmamak lazım. Değişen dünya şartlarında, bugün niçin darbeleri rahatça yapamıyorlar. Amerika'nın, şu an işine gelmemesi de bir nedeni olmasın sakın?

C.B: Türkiye malum militer bir yapıya sahip, hatta birçoğumuz için ' her Türk asker doğar '. Darbe yıllarını yaşamış biri olarak, TSK algınız nedir?

N.Ö: İmparatorluk artığı bu topraklarda, onlarca ulusu harmanlayıp, o çağın kapitalist dünyasının ihtiyacı olan ULUS DEVLETİ yaratmak pek kolay olmamış, hatta başarısız olmuş günümüzde geline nokta itibariyle.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

TSK derhal, asli görevine dönmeli, elini siyasetten ve ekonomik ilişkilerden çekmelidir. Dünyada, ülke içindeki 5. büyük holdingin sahibi, başka bir ordu var mı, Allah aşkına?

1.000.000'na yaklaşan bir ordunun, içinde 150.000 asker, emir eri olarak görev yapıyormuş, 70.000 kadar da, orduevinde hizmetçilik yapan asker varmış. Tayland ordusunda, böyle bir şey yok ya...

C.B: Biraz da gündeme dönmek istiyorum. Önümüzde bir Referandum süreci var, özel değilse Referandum oyunuz nedir ve oyunuzun gerekçeleri nelerdir?

N.Ö: Oyumun rengini, değil saklamak, sokaklarda haykırıyorum. **BUGÜN EVET, YARIN YENİ BİR ANAYASA, DEMOKRASİ İÇİN EVET, YETMEZ, AMA EVET.**

Ülkemin, en az Avrupa'da olduğu kadar demokrasiye kavuşmasını istiyorum. 12 Eylül darbecilerinin, ördüğü, kalın duvarda, bir delik açılmasını arzuluyorum. Oradan içeri güneş ışıklarının gireceğini, bir sonraki hamlede, askeri vesayet rejiminin anayasasının değişebileceğini umuyorum... Bizlerin, Alevi, Sünni, Kürt, Türk, inanan, inanmayan, kadın, erkek, gidecek başka bir ülkemiz var mı? Bu ülke sınırlarında doğduk, yaşadık yüzyıllarca, ve yaşıyoruz. Bizleri ötekileştirenler, bu ülkenin kaymağını yalayıp yutanların, onlarca ülkeleri var, gidecek...Bizleri bir arada, huzur içinde yaşatacak, suni karşıtlıkları ortadan kaldıracak olanda adaletli demokratik bir sistemin yerleşmesidir. Bu değişiklikler, ufak, az, korkarak yapılmış değişikliklerdir, Ama bir sivil başlangıçtır.

Çocukluğumdaki bir anı geldi aklıma. 12 Mart günleri, 15-16 yaşındayım. Babam, amcalarım, ağabeyim tutsak. Kartal Maltepe askeri ceza evindeler. O gün amcamın duruşması var, avukatla beraber, dinleyici olarak gittim Selimiye ye. Amcam söz istedi, ilk duruşması. Ayağa kalktı, ve işkencede makatına nasıl cop sokulduğunu anlatmaya başladı. Hakim bağırmağa başladı, amcamı azarladı, iki asker geldi ve sertçe amcamı oturtup susturdular.

Amcam yayınevi sahibi idi, suçu kitap. Yargılananlar, askeri üniformalı kişiler.

Sivillerin bu değişiklikten sonra askeri mahkemelerde yargılanmayacak olması, devlete karşı suç işleyen, çete oluşturan askerlerinde sivil mahkemelerde yargılanacak olması, yeterli neden değil mi?

C.B: Toparlayacak olursak 12 Eylül darbe yıllarını yaşadıklarınızdan yola çıkarak nasıl yorumluyorsunuz?

N.Ö: Ülkemde yapılan bütün darbeler, yaşanan süreç, Ergenekon gerçeklerinin su yüzüne çıkması, hemen herkese göstermeli ki, bu ülkede en başta eksik olan ADALET, DEMOKRASİ, ve REFAH'ın ADİLCE PAYLAŞILMAMASI. Tüm, namuslu insanlar, insanlığından nasibini almış tüm kişiler, bu ülkenin sivilleşmesi, demokrasinin tüm kurumları ile oluşması için mücadele etmeliler.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

Darbeciler, 650.000 kişiyi tezgahlarından geçirdiler, hayatlarını kararttılar, bitti mi?

30 yıllık savaşta 40-50.000 kişi öldü, 17.000 faili meçhul var. Milyonlarca insan yerinden yurdundan oldu. Aileler hala kayıplarını arıyorlar. Bir bölgenin halkı ağır travmalar yaşadı, bedenlerinde, ruhlarında...

5.000.000 gencimiz askerliğini, savaşın en yoğun olduğu bölgede geçirdi. Bunların büyük kısmı, şu anda yoğun psikolojik tedaviye muhtaç. Her gün aramızda yaşıyorlar, dolaşıyorlar...

Çok anlattım belki. İsteğim ve amacım, tüm mazlumların, tüm vicdan sahibi olanların, tüm insanım diyenlerin, birlik olması. Ötekileştirme planları ile ayrıştırılanların, birbirlerini tanımaları, anlamaları. Mahalleler arasına örülen duvarların yıkılması.

Demokrasinin tüm kuralları ile gerçek yaşamda yer bulması. Sivil bir anayasa, sivillerin yönettiği bir ülke. Tabii ki, en başta refahın adaletli bölüşümü...

C.B: Vakit ayırdığınız için çok teşekkürler.

Yıldönümünde, Röportajlarla, Referandum Gölgesinde 12 Eylül Darbesi(3):Osman Yurt

C.B: Sizi kısaca tanıyabilir miyiz? 12 Eylül dönemi ve bugüne dair kendinizi tanıtabilir misiniz?

O.Y: Osman Yurt. 1959 Kayseri Felahiye doğumluyum. 12 Eylül darbesi olduğunda Ülkü Ocakları'nın o zamanki yasal çatısı olan Ülkü Yolu Derneği'nin Genel Yönetim Kurulu Üyesi idim. Sonradan Gazi Üniversitesadını alan Ankara İktisadi Ticari İlimler Akademisi Yönetim Bilimleri Fakültesi son sınıf öğrencisi idim. Eylül 1980'de mezun oldum. İhtilal gecesini MHP Genel Merkezi'nde gözaltına alınıp iki gün sonra bırakılan 8 kişiden birisi olduğum için 12 Ekim 1980 günü ilk toplu tutuklama kararları ile birlikte hakkımda giyabi tevkif müzekkeresi çıkarıldı.

C.B: 12 Eylül dönemini o zamanlar nasıl okuyordunuz, ideolojiniz, fikirleriniz daha çok hangi tarafa yakındı?

O.Y: Ülkü Ocakları genel merkez yöneticisi idim. Ben ve benim gibi çok sayıda arkadaş tabandan doğal liderlik elde etmiş kimselerdik. Tabanı temsil ediyorduk. Okul ve sokak hakimiyeti kavgaları içinde bulmuştuk kendimizi. Yaşamak için kavga etmek zorundaydık. 18 yaşında öncesini sonrasını bilemediğimiz bir çatışmanın tarafı idik. Farklı olarak okuyordum. İnançlarımla ayakta duruyordum. Kavganın tarafı olarak olaylara bakıyordum. Ancak okul başkanı iken Gün Sazak öldürülmüştü, kendiliğinden solcuların içinden bize haber getiren birisi sol grup toplu iken patlatmak üzere bomba istediğinde kabul etmemiştim. Böylesine somut çok olay vardır ki engellemişimdir. Bir çok olaya da anlam veremiyorduk. Kahve taramalar, Çorum, Zile olayları gibi karanlık gelişmelerden çok rahatsız oluyorduk. Bir

Kendi ülkesini işgal eden ordu

kongreyi yapmış dönerken Çorum olayları olmuş, otobüsle içinden geçerken şehirde polis araması ile haberdar olmuştuk. Hiçbir bilgimiz yoktu. Daha sonra başka şekillerde de garip bir şekilde karşılaştığımız bir olgu ile yüz yüze idik: Tarafı görünüyorduk, ortada bilindik, biz de herkesle birlikte sonuçlardan bilgileniyorduk. Burada eklemek istediğim somut ve tam zihnimde oturtmadığım şey, o dönem büyük olayların gelişmesine etkin olan “farklı” isimlerin sonra da askeri yönetimle iç içe ve açık operasyonlara girmiş olmaları ve o zaman da doğal bir farklı duruşun, gerilimin varlığıdır.

C.B: Bugüne geldiğimizde siyasi düşüncelerinizde herhangi bir değişiklik oldu mu?

O.Y: Olaylara daha geniş perspektiften baktığımı düşünüyorum. Tahminlerimiz artık somut bilgilerle önümüzde duruyor. Soğuk savaş döneminin kurbanları olduk. Hayatlarımızla, geleceklerimizle, kanlarımızla oynanan bir kumardı bu. Bir tek karşılığı oldu: Totaliter, militer iktidar kurgusu gücünü artırarak sürdürdü. Hepimiz bu ateşe odun taşımış olduk. Kültürel arka planımız buna zemin oluşturuyor. Demorasi, açık tartışma, farklılığın güçlendirici etkisi sürecin bize kazandırdıkları oldu. Eski şucular gibi gereksiz ayrımlar yerine birikimimizin zenginliğine bakmamız daha doğru olur diye düşünüyorum. Bugün birlik içinde olmanın gerekli olmadığını hatta yanlış olduğunu, “başkası olmayıp kendi olanın daha güzel” herkes için de daha iyi olacağı kanaatindeyim.

C.B: O günlere dönmek istiyorum, bize 12 eylül öncesi ve sonrası Türkiye’de mevcut siyasi ve sosyal şartlardan bahsedebilir misiniz?

O.Y: Soğuk savaş, dönemin temel karakteristiğini yansıtır. İttihatçılığın sol ve sağdaki iki ana akımı da bu soğuk savaş ortamına katkı sunmakta çok hevesli idiler. Sol ve sağ ittihatçılık da hukuku tanımamak ve “zor”u yöntem olarak kullanmak gibi ortak özelliklere sahiptiler.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

“kurtarıcılık” ve toplumu kurtarmak adına belirli kalıplara sokmak iradesi bir çok sürece etki eden davranış kalıplarıdır. Modernleştirici ve koruyucu sağ ve sol seçkinlerin özel sohbetleri en samimi anlarında toplumu nasıl eğitecekleri ve değiştirecekleri üzerinedir. Eğitim sistemi bunun üzerine kuruludur, ki yeni yeni normalleştirme çabaları hissediliyor. MGK gündemlerinin başında eğitime müdahaleler gelir. Militer yapıyı güçlendirmek bütün politikaların temelini oluşturur. Ülke ekonomisi felaketmiş, yetişmiş, fedakar bütün gençlerini insanlıktan çıkaracak şekilde düşmanlık ortamında yaşatmışız, üniversite eğitimi gören nüfusun % 17’sine asker postalı öptürmekle övünmüşüz, ne önemi var ki? Vesayetçi sistemimiz sağlam ya, ne gam!

C.B: Bugünden 12 Eylül’e baktığımızda yorumlamalarınız değişti mi?

O.Y: O gün içinde bulunduğum kesime yapılanlar açısından, şahsi ve ailevi mağduriyetler çerçevesinden bakıyordum. Kırılma noktaları oldu. Her taraftan bakmaya başladık. Mesela, 1986’da tahliye olduğum gün sevinmemiştim; cezaevinde bütün uygulamalar işkence niteliğinde devam ettiği için serbest kalacağım bir gün sonraya kadar yaşayacaklarımın endişesi baskın geliyordu. Tahliye sonrası Kayseri’ye babamlara ziyarete gitmiştim. Geçmiş olsuna gelenler arasında Diyarbakır’da askeri cezaevinde askerliğini yapıp terhis olmuş bir genç vardı. Güya beni rahatlatmak için PKK’lılara orada neler yaptıklarını anlatmıştı. İnanamamıştım, donup kalmıştım. Ondan sonra Mamak anılarımı ya anlatmadım ya da haddimi bilerek görüşlerimi ifade etmişimdir.

12 Eylül olduğunda 27 Mayıs gibi bir iki yıl içinde normalleşme olacağını varsaymıştık. 12 Eylül hiç bitmedi. Hayatımızı altüst etmeye devam etti. Anlaşıldı ki “sürekli darbe” ortamında yaşamaya mahkum edilmişiz. Bunun için de ‘azdırılmış’ PKK terörü yeter malzeme olarak. Arada kışkırtılmış kalabalıkları hedef haline getirilmiş bir otelin etrafında 8-10 saat tuttunuz muydu, yeter de artar bile.

C.B: Biraz çekinerek soracağım, malum bazı yaşadıklarımız geçmiştedir ancak ağırlıkları geleceğe yansımıştır. Siz o dönem yargılandınız mı, tutuklandınız mı? Bu süreci paylaşabilir misiniz?

O.Y: İhtilal gecesini MHP Genel Merkezi’nde gözaltına alınıp iki gün sonra bırakılan 8 kişiden birisi olduğum için 12 Ekim 1980 günü ilk toplu tutuklama kararları ile birlikte hakkımda giyabi tevkif müzekkeresi çıkarıldı. Teslim olmadım. Mamak’ta özel bir sorgu ekibi ile C-5 ismi ile bilinen meşhur işkencehanede Ülkücülere işkence yapıyorlardı. C-5 kapanana kadar bekledim. 10 Kasım 1982 günü teslim oldum. Hiçbir somut olayla ilgili bir iddia yoktu. Aynı hukuki şartlara sahip bir arkadaşım 4 ayda tahliye edilmişti. İki yıldır bekliyordum. Hayatımı düzene koymam lazımdı. Özel işkence ihtimali azalmıştı. Askeri cezaevi içinde koğuşa girene kadar 100 cop yiyeceğimi tahmin ediyordum. Tahliye olanları dinleye dinleye bu sonuca ulaşmıştım. Savcılıktaki polisler teslim olmaya geldiğimi öğrendiklerinde üzdüklerini belirttiler. Savcı Okan Yalçınkaya “Neden önce gelmedin?” dedi. “İşkence görmemek için,” dedim. “Sana mı yapacaktık?” dedi. “Ama yaptınız,” diye cevapladım. Teslime götüren avukat Enver Kaynak yol boyu “Çok konuşma,” uyarıları yapmıştı. İlk aşamada kurala uymadım.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

Mamak Askeri Cezaevi'nin dış kafesinde ilk coplar vurulmaya başladığında tahminimin doğruluğunu kontrol etmek için saymaya başladım. İkinci gün koğuşun önüne gelip de son dayağı yerken yüzü geçtiğini hatırlıyorum. Gerçi çok fazla geçmedi. 20 bilemedin 30 cop daha yemişimdir. Buncağz fazlalık da vatanıma milletime hayırlı olsun. Yerde falaka vaziyetinde ayağa vurulanların 100 rakamı tahminime uygun olup olup olmadığına karar veremedim bir de. Bir çok olayda olduğu gibi bunda da hesapta yanılmadığım için çok mutlu oldum. Gece kafes beklemesinde nöbetçi "Adanalı Çavuş"un kıyağı ile kıpıdamadan dayaksız sabahlamanın ertesinde diğer çavuşların "Bu otelde sabahlamış" uyarıları sonrası görevli astsubayın koğuşa gönderirken teslim ettiği solcu askerler ülkeyi faşizmden koruma aşkına "bir faşist katil(!)"e amirlerinin gazı ile dayak ibadetlerini yapmamış olsalardı 100 tahminimin tutmama ihtimali vardı ki, maazallah, o zaman üzülürdüm.

Bir ay sonra savcı Okan Yalçınkaya ifademi aldı. Genel konular sordu. Hicabi Koçyiğit isimli o zaman meşhur bir isim vardı. 12 Eylül'den önce anlattıkları kasetlerle notere konulmuştu. MHP'ye dönük özel çalışan karma bir ekibin kullandığı bir elemandı. Birçok hukuksuzluktan, provokasyondan sözediyordu. Bu isim uzun bir inceleme konusudur. Kasetlerden birinin doldurulmasında bulunmuşum. Savcı bu ismi tanıyıp tanımadığımı sordu. "Biliyorum, anlatacağım," dedim. "Anlatırsın anlatırsın," diye mırıldandığını hatırlıyorum. Dört ay sonra MHP ana davasına dahil edildim. Benimle aynı durumda olan arkadaş dört ayda tahliye edildiği halde, Mahkeme, 6 Nisan 1986 günü tahliye kararı verdiğinde zamanın infaz yasalarına göre 10 yılın infazını tamamlamıştı. Yanlış hatırlamıyorsam 1989'da Ankara 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi yargılamayı tamamladı. Bana 7 yıl ceza vermişti. Hakimler bunu hiç tartışmışlar mıdır, bir vicdan muhasebesi yapmışlar mıdır, hep merak ederim. Yine yanlış hatırlamıyorsam 1996 yılında Yargıtay zaman aşımından dosyayı ortadan kaldırdı. İlk tutuklama kararı verildiğinde memurdum. İşyerine gidemediğim için müstafi sayılmışım. Yargıtay sonrası yargı yolu ile uğraştım. Ancak hiçbir özlük hakkımı elde edemedim. 2002'de o süreç de başarısızlıkla bitti. Şimdi Bağ Kur emeklisiyim. Cezaevinden çıktıktan sonra el atıp batırdığım işlerden sonuncuların sorunları ile boğuşuyorum. Yıkılmadım ayaktayım.

C.B: Çok özür dileyerek soruyorum, işkence desem...

O.Y: Yine hikayeye dönersek, C-5 işkencesine uğramamak için 2 yıl kaçtım. Memuriyet hayatımı bitirdim. Bütün özlük ve mali haklarımı kaybettim. İki yıl sonra ihtilal şartları ve kızgınlığı biraz azalmışken teslim oldum. O gün bile 100 copluk bir ortalama uygulama ile koğuşa girebildim. Mamak boşaltılana kadar eziyeti hiç kesmediler. Dayak yasaldı. Duvarda asılı yönergelerde tutukluların ellerine copla vurularak cezalandırılacakları yazılı idi. Bütün uygulamalar kişilikleri ezmeye, onurları kırmaya yönelikti. Cezaevindeki ilk günlerimde havalandırmaya çıktığımızda gülüyorsun gerekçesiyle dövüyorlardı. Sorgu işkencesi görmemişim. Teslim olana kadar cezaevinde kalanlarla konuşup kendimi hazırlamışım. Anladım ki rahat görünüyorum, sürekli dayak yiyeceğim, depresyonlu rolü yaparak baskıyı hafifletmişim. Bir de aramaları korkunç eziyete çeviriyorlardı. Koğuşu çığlıklar coplar eşliğinde boşaltıyorlardı. Tutuluların bütün eşyalarını, yatak içlerini ortaya harman yapıyorlardı, mutfaktaki herşeyi ortaya döküyorlardı. Havlulardan maske yapıyorduk içeri girdiğimizde. Eşyaları üç günde ayırıp paylaşabiliyorduk. Dile kolay.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

C.B: 12 Eylül sonrası malum birden kargaşa ve şiddet ortamı duruldu, neredeyse darbe ile sona erdi, bunu nasıl yorumluyorsunuz?

O.Y: 12 Eylül'den önce üç gün boyunca Ankara'nın her tarafında bombalar patlıyordu. Kim yapıyordu bilinmiyordu. Bilgisayar kayıtları, haberleşme bilgileri şimdiki gibi kayıt altında olmadığı için yeterli delil olmamasına rağmen bu tablonun planlı gerçekleştirildiği bizim için kesin bir olgu idi. Darbe sabahı çok sembolikti. Her şey süt liman olmuştu. Bir yıllık "olgunlaşma" da başarılı şekilde tamamlanmıştı. Ben de bu olgunlaşmanın kurbanlarından idim. Altı aylık yönetim kurulu üyeliğimin karşılığı ülkeyi ele geçirmek ve kaos yaratmaktan bütün bir kamusal öfkenin hedeflerinden idim. Cezaevlerindeki gençlerin çoğunluğu son bir yılın kurbanları idi. Doğal olarak aynı cephede olduğumuz ama gerçekten asıl "kaos"un oluşmasını sağlayan olayların arkasındaki, içindeki isimlerle darbe merkezinin ilişkileri en çok kafamı karıştıran konuların başında gelmiştir. Açık ki ülkeyi kurtarmak için hayatlarını ortaya koyanlar ihtilali meşrulaştırmaktan başka bir hedefe ulaşamamışlardır. Bir darbe veya "sürekli darbe" için öyle acımasız programlar yürütülmüş/yürütülmektedir ki, mevcut tablo, zihnimde bu ülkeyi "kendi evlatlarını yiyen pis bir kedi" konumuna getirmiştir.

C.B: Peki, darbe döneminden sonra hayatınız hem içsel olarak hem de sosyal olarak normale döndü mü?

O.Y: Benim ve bir neslin, özelde ailemin hayatı tümünden alt üst oldu ve bu hiçbir zaman düzemedi. Şahsen her şeyini kaybetmiş ve kaybetmeyi karakter haline getirmiş bir insan oldum. "Sürekli Darbe" ortamında yaşamaya mahkum edildiğimizi düşünüyorum. Gariptir 28 Şubat'da da benzer operasyonlarla yüzyüze geldim. Umudumuz Referandum'un normal olarak da yaşanabilecek günleri bize göstermesi.

C.B: Sizce darbe nedir? Şartlara göre gereklidir, diyebilir misiniz?

O.Y: Darbe insanlık suçudur. Aslında herkesin kaybetmesidir. Darbelerle hayatımız kararıyor, ekonomi çöküyor; demokrasi benzeri günleri yaşamaya çalışırken biraz toparlanıyoruz. Gerçekten darbeleri bilerek isteyenler bu ülkeyi düşünmüş olamazlar.

C.B: Bugün malum Ergenekon yapılanmasına dair itiraflara şahit oluyoruz, halen süren bir dava var, 12 Eylül ve Ergenekon ya da derin devlet siyaseti arasında bağlantı kuruyor musunuz? Ya da 12 Eylül'ün mimari sizce kimlerdi?

O.Y: 12 Eylül'ün mimarları Türkiye'de "sürekli darbe"yi tesis etmek isteyenlerdir. Sorumlu gösterilenler ise gerçek mağdurlardır ve bu ülke onlara en azından bir özür borçludur. Ergenekon davasının öncesinde Susurluk gündemde idi ve arada bir süreklilik ilişkisi vardır. Susurluk'un en önemli ismi Meclis ifadesinde sorumlu tutuldukları bir sanıkla ilişkilerini meşrulaştırmak için "12 Eylül'den önce de ilişkimiz vardı" demiştir ki her şeyi açıklamaktadır. O zamanki dengeler, liderlik, kitle, eylemlerle ilgili ayrıntılı bir analiz yapılabilirse durum daha da açıklığa kavuşacaktır.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

C.B: Türkiye malum militer bir yapıya sahip, hatta birçoğumuz için ‘ her Türk asker doğar ‘. Darbe yıllarını yaşamış biri olarak, TSK almanız nedir?

Y.O: Cezaevinden çıktıktan sonra MHP’nin yayın organı Yeni Düşünce’de Mamak Zulmü isimli bir yazım yayınlanmıştı. Bana sormadan bir paragrafı çıkararak yayınlamışlardı. (Bununla birlikte Mamak’ta yaşananlarla ilgili bir yazımı da son anda yine bana sormadan yayından çıkarttıkları için Yeni Düşünce yazı hayatıma son vermiştim.) Mamak Zulmü yazısından çıkartılan paragraf mealen şöyle idi: “Öğretmen Lisesi’nde iken Harp Okulu’na gitmek en büyük hayalimdi. Daha sonra yanlış olduğumu öğrendiğim, meslek okulları mezunlarının alınmaması ilkesinin Öğretmen Liseleri için de geçerli olduğu bilgisi yüzünden bu amacıma ulaşamamıştım. Mamak’ta kalırken yaşitlarım teğmendî. Onlar gibi zulmü yapan tarafta yer almaktansa zulmü gören tarafta bulunmuş olmaktan mutlu oldum ve Harp Okulu’na gidememiş olmaktan dolayı üzölmekten vazgeçtim.”

C.B: Biraz da gündeme dönmek istiyorum. Önümüzde bir Referandum süreci var, özel değölse Referandum oyunuz nedir ve oyunuzun gerekçeleri nelerdir?

O.Y: Bir cevapta belirttim: Referandum “Sürekli Darbe” sürecinden normale dönebilmemiz için bir umuttur. Yoksulluk, acılar normalleşme ve demokrasi ile azalmaya yüz tutacaktır. Ben normalleşmeyi, çocuklarımızın daha iyi bir dünyada yaşamasını arzu ettiğim için “evet” tarafındayım.

1982 yılı idi. Ankara’daydım. Gıyabi tutuklu idim. Kayseri’de kardeşim “Ülkücü Kuruluşlar” davasında ilk başta teslim olmuştu. Askeri cezaevinde idi. Sorgular da aynı binada idi. İki yıldır sürekli sorgu ve işkence ile yüzyüze yaşıyordu. 18 yaşında girmişti. Sorguda yaşadığı işkenceler sebebiyle iki yıl içinde üç kez intihara teşebbüs etmişti. Aile için felaket içinde felaket yaşamaya devam ediyorduk. Kendi durumundan çok ona üzölüyordum. “Devlet Abi” olarak hep anmaktan mutlu olduğum Devlet Bahçeli Akademi’de hocam ve ağabeyimdi. Ülkücü bir önder olarak çok yakın bir hukukumuz vardı. Yetişmemde çok emeği vardı. Kendisine çok saygım ve sevgim olduğu gibi kendisinin de hakkımda olumsuz bir değörlendirmesinin olduğunu hiç duymadım. 1988 yılında cezaevinden çıktıktan sonra beraat eden ve bir trafik kazasında kaybettiğimiz kardeşimin üçüncü intihar girişiminden sonra bir umutla Devlet Abi’ye gitmiştim. YÖK’ün kuruluş günleri idi. Devlet Abi’nin yeni süreçte etkili olduğunu, Konsey’le iletişiminin bulunduğunu biliyordum. Kardeşimin yaşadığı iki yıllık işkencenin durdurulması için somut bir adım atılabileceği umudumu, talebimi kendisine anlattım. “Yeter artık bunların yaptığı,” cevabından başka bir şey söylemedi. O an Devlet Abi’nin benimle aynı acıları paylaştığını ancak ayrı mevzilerde olduğumuzu, üzölmekten başka bir yapamayacağını/yapmayacağını anlayarak, hayatımın önemli bir kırılma noktasında yanından ayrıldım. Yıllarca sonra Ahmet Kaya’nın bir parçasında geçen “Bir yanımız bahar bahçe, yaprak döker bir yanımız,” dizelerini her dinlediğimde hep o Devlet Abi ziyaretimi hatırlamışım.

Bugün de Devlet Abi ile aynı duyguları paylaşacağımızdan eminim. Kadere bakın ki yüreğimiz yanarak ayrı cephelerdeyiz yine.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

C.B: Toparlayacak olursak 12 Eylül darbe yıllarını yaşadıklarınızdan yola çıkarak nasıl yorumluyorsunuz?

O.Y: Her cevapta bunun için birşeyler söyledim. Bizim nesil için hep kaybetmenin sembolik ismidir 12 Eylül. İhtilal sürecinde yaşadıklarımın ranta dönüştürülmesinin de mümkünü vardı. Ben ondan da hep uzak durdum. Bu noktada da kaybedenlerden olmayı tercih ettim. Hep kaybettim. Bağımsız düşünebilme, acılarla olgunlaşma, erdemin gerçek niteliklerine yaklaşma gibi kazanımlarımın daha değerli olduğunu düşünüyorum. Maddi olarak sahip olamadıklarımın yanında sahibi olduğum değerlerin çocuklarıma bırakacağım kıymetli bir miras olduğu kanaatindeyim.

C.B: Vakit ayırdığınız için çok teşekkürler.

Yıldönümünde, Röportajlarla, Referandum Gölgesinde 12 Eylül Darbesi(4):Mehmet Şahin

C.B: Sizi kısaca tanıyabilir miyiz? 12 Eylül dönemi ve bugüne dair kendinizi tanıtabilir misiniz?

M.Ş: 1959 Nevşehir Ürgüp doğumluyum. 1966 yılından bu yana İstanbul'da yaşamaktayım. 12 Eylül olduğunda ben Kartal Maltepe Askeri Cezaevinde Akıncı siyasi tutuklu olarak bulunuyordum. Darbeyi cezaevinde yaşayan biriyim, Akıncı Siyasi Tutukluların sorumlusuydum. Bugün halen Fatih Akıncılar Derneğinin onursal başkanlığını yürütmekteyim.

C.B: 12 Eylül dönemini o zamanlar nasıl okuyordunuz, ideolojiniz, fikirleriniz daha çok hangi tarafa yakındı?

M.Ş: 12 Eylül dönemi Akıncılar hareketi içersinde yer almaktaydım, İslamcı düşünceye sahiptim.

C.B: Bugüne geldiğimizde siyasi düşüncelerinizde herhangi bir değişiklik oldu mu?

M.Ş: O günden bu güne siyasi düşünce ve yaşantımda hiç bir değişiklik olmadı, siyasi bilincim dahada derinleşerek gelişti diye düşünüyorum.

C.B: O günden bugüne zihinsel değişimler yaşadık, bunu neye bağlıyorsunuz? Ya da değişim olduysa bu değişimi nasıl yorumluyorsunuz?

M.Ş: Dünyada gelişen olaylarla birlikte elbette Anadolu insanının da düşünce yapısı ve olaylara bakış açısı değişmiştir. O zamanlar dünya doğu ve batı bloku olarak ikiye ayrılmış, komünizm ve kapitalizm arasındaki mücadele her yerde sıcak ve soğuk savaş şeklinde

Kendi ülkesini işgal eden ordu

sürmekteydi. Bu gün ise doğu blokunun çökmesiyle birlikte Amerikan Emperyalizmi, kapitalizmin ve kendi dünya düzeninin yer yüzüne hakim olabilmesi için her türlü zulüm ve işgali pervasızca gerçekleştirmekte ve düşman olarak da İslam ve Müslümanları hedef almış bulunmaktadır.

C.B: O günlere dönmek istiyorum, bize 12 eylül öncesi ve sonrası Türkiye’de mevcut siyasi ve sosyal şartlardan bahsedebilir misiniz?

M.Ş: 1980 Türkiye’si adeta bir iç savaş yaşanmaktaydı. Doğu ve Batı emperyalizmi insanımızı ikiye bölmüş sokaklar, mahalleler, köyler ve şehirler paylaşılmıştı. Her iki tarafta bizden olmayanın yaşama hakkı yok mantığıyla hareket ediyordu. Bizden olmayan bu kavganın parçası olmak istemeyen Anadolu insanı kendi değerlerine sahip çıkan Akıncılar Hareketini kısa zamanda benimsemiş, emperyalist güçlerin yerli işbirlikçilerine karşı verilen mücadelede saflarını belirlemeye başlamıştı. Öyle ki 1976 yılında kurulan, Akıncılar Derneği 1980 yılında, tam 1200 teşkilata sahipti. 12 Eylül sonrası Türkiye düşünmenin dahi yasak olduğu bir döneme girmiş, askeri vesayet had safhada kendini gösteriyordu. Düşünceler ifade edilemiyordu, sosyal haklardan kimse söz edemez durumdaydı. 12 Eylül sabahına kadar insanımızı birbirine kırdıranlar yine emperyalizmin düşmeye basmasıyla bir anda çatışmaları durdurmuştu. O sabaha kadar olayları seyrederek ve hatta örgütleyerek, bir köşede duranlar, şartların kendilerine göre olgunlaştığını düşünerek müdahale kararı almışlardı. Emperyalizm, Türkiye’ye yeni bir düzen getirmek için 12 Eylül darbesini gerçekleştirmiştir.

C.B: Bugünden 12 Eylül’e baktığımızda yorumlamalarınız değişti mi?

M.Ş: Bugün 12 Eylül’e dönüp baktığımda düşüncelerimin ne kadar doğru olduğunu bütün çıplaklığı ile görüyorum.

C.B: Biraz çekinerek soracağım, malum bazı yaşadıklarımız geçmiştedir ancak ağırlıkları gelece yansımasıdır. Siz o dönem yargılandınız mı, tutuklandınız mı? Bu süreci paylaşabilir misiniz?

M.Ş: O dönem de, başta da belirttiğim gibi yargılandım, tutuklandım. Yıllarca cezaevinde kaldım. daha önce de belirttiğim gibi bir iç savaş dönemi yaşıyorduk, ülke sol ve sağ olarak ikiye bölünmüştü, bizler Akıncılar Hareketi olarak bu bölünmüşlüğe karşı çıkıyor, bu savaşın emperyalist güçlerin oyunu olduğunu söylüyorduk, diyalog ortamının olmadığı bir süreçte yaşıyorduk. Bizim İslami söylemlerimiz ve halkı uyarmamız sol ve sağ örgütler tarafından hoş karşılanmadığı gibi mevcut sistem ve statüko da bizden rahatsız durumdaydı. Düşüncelerimize cevap veremeyen sol ve sağ örgütler ve statüko bizleri şiddet kullanarak susturma yöntemini seçmişti. 1979 yılının 9. ayında sol bir örgüt tarafından uğradığım silahlı saldırıda kendimi korumak maksadıyla silah kullanmak zorunda kaldım, bu sebeple İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesince tutuklanarak cezaevine konuldum.

C.B: Çok özür dileyerek soruyorum, işkence desem...

Kendi ülkesini işgal eden ordu

M.Ş: Hem gözaltında kaldığım, hem de tutuklu kaldığım süre içerisinde çok ağır işkencelere maruz kaldım.

C.B: 12 Eylül sonrası malum birden kargaşa ve şiddet ortamı duruldu, neredeyse darbe ile sona erdi, bunu nasıl yorumluyorsunuz?

M.Ş: Yukarıda da belirttiğim gibi, zaten çatışmaları emperyal güçler başlatmış ve tezgahlamıştı. Aynı şekilde bitirme kararını da onlar vermişti.

C.B: Peki, darbe döneminden sonra hayatınız hem içsel olarak hem de sosyal olarak normale döndü mü?

M.Ş: Darbe sonrası cezaevinde yaşadıklarım ve daha sonrası hiçbir hukuki gerekçeye dayanmadan, yıllarca hak mahrumiyeti yaşamış olmam, elbette beni her yönden olumsuz etkiledi. En basit örnek; ‘ hakkımda yurt dışına çıkamaz’ kararı nedeniyle, yıllarca pasaport alamadım, çocuklarıma nüfus kağıdı çıkartırken, nüfus memurlarınca fişlendiğime dair uyarılar aldım. Hiçbir ilgim olmayan olaylardan dolayı defalarca gözaltına alındım sorgulandım, işkence gördüm, yargılandım.

C.B: Sizce darbe nedir? Şartlara göre gereklidir, diyebilir misiniz?

M.Ş: Darbe özgürlüklerin ve insan haklarının rafa kaldırılması demektir. Hiçbir gerekçe darbeleri haklı gösteremez.

C.B: Bugün malum Ergenekon yapılanmasına dair itiraflara şahit oluyoruz, halen süren bir dava var, 12 Eylül ve Ergenekon ya da derin devlet siyaseti arasında bağlantı kuruyor musunuz? Ya da 12 Eylül’ün mimari sizce kimlerdi?

M.Ş: Türkiye gibi ülkelerde, emperyal güçler her zaman yasal olmayan bir devleti faal halde tutmuşlar. Tabiri caiz ise, pis işlerini bu devlete gördürmüşlerdir. Kontrgerilla veya Ergenekon Yapılanması, bunun bir parçasıdır. Yakinen biliyorum ki, 12 Eylül’den sonra Türkiye ‘ derin devleti ‘ yeniden yapılandırılmış, Ergenekon ve benzeri pek çok yasal olmayan güçler meydana getirilmiştir.12 Eylül’de, derin devlette ve hatta Ergenekon olayını gündeme getiren de emperyal güçlerdir. Şimdiler de eski ‘ derin ‘ tasfiye edilip, Amerika’nın yeni dünya düzenine uygun, yeni ‘ derin devletin ‘ inşası gerçekleştirilmektedir.

C.B: Türkiye malum militer bir yapıya sahip, hatta birçoğumuz için ‘ her Türk asker doğar ‘. Darbe yıllarını yaşamış biri olarak, TSK algınız nedir?

M.Ş: TSK milletin ve hukukun emrinde olmalıdır. Hiçbir millet, ordusuz olmaz ancak ordu millet için var olmalıdır.

C.B: Biraz da gündeme dönmek istiyorum. Önümüzde bir Referandum süreci var, özel değilse Referandum oyunuz nedir ve oyunuzun gerekçeleri nelerdir?

Kendi ülkesini işgal eden ordu

M.Ş: MEVCUT ANAYASANIN TAMAMI DEĞİŞTİRİLMELİDİR. Askeri vesayet altında bir anayasa, ülkemize hiçbir şey kazandıramaz. Daha özgürlükçü, insan hakları ve adalet anlayışını önceleyen, toplumun her kesiminin meşru haklarını karşılayacak, Müslüman halkın taleplerini karşılayacak, bir anayasadan yanayım. Bu Referandum'u bu yolda atılan bir adım olarak görüyorum, bu sebeple; ' yetmez ama evet ' diyorum.

C.B: Toparlayacak olursak 12 Eylül darbe yıllarını yaşadıklarınızdan yola çıkarak nasıl yorumluyorsunuz?

M.Ş: 12 Eylül yıllarını karanlık, işkence ve baskılarla dolu kaybedilmiş yıllar olarak görüyorum.

C.B: Vakit ayırdığınız için ve samimi açıklamalarda bulunduğunuz için çok teşekkürler.

[Yıldönümünde, Röportajlarla, Referandum Gölgesinde 12 Eylül Darbesi\(5\):Sonuç](#)

Derin Düşünce sitesi için hazırladığım ‘ Türkiye Darbeler Tarihi ‘ yazı dizisinin özel başlığını bilinçli olarak, ‘ Devlet Kuranların, Millet Kurgusu ‘ olarak seçmişim. Temelleri itibariyle devletin kurulmasında askerlerin rolü etkendir ancak, milleti kurgulamamaları gerektiğini iskalamışlardır. Bir devlet kurabilirsiniz belki ama o devletin topraklarında yaşayan yurttaşları kurgulayamazsınız. İşte bu darbeler, bu kurgulamaların sonucudur. Doğal, kendi halinde, olması gerektiği gibi bir zeminde şiddet ve düşmanlık mümkün değildir. Şiddet, kan, düşmanlık, ölüm, bölünme gibi olumsuzluklar hep bu sentetik kurguların sonucudur. Bugün bahsettiğimiz ‘ özgürlük ‘ sorununuz aslında hep bu hesapçı kurgulamaların etkilerinin sonucudur.

Tarihin üzerinden geçen zamanla orantılı olarak yazılması kolaydır. Filmlere konu olabilir, belki bir şarkının sözlerine, bir şiire. Bir kalem yazabilir tüm bunları. Ancak fazlası vardır; o zamanı yaşayanlar. Daha da fazlası vardır; yaşayanların yakınları.

Yaşamak, yazmaktan çok daha zordur. Bir annenin yan odada uyuduğu evler vardır, çocuğunuzla koyun koyuna uyuduğunuz, eşinize sokulduğunuz, üstü açılmış mı diyerek usulca kapısını araladığınız odalarda, şevkatinizin baktığı kardeşler... Düşler vardır o evlerde, ışığın süzülmediği her köşeye sinen, huzurlu düşler. Kabuslar vardır, sarıldığınız her nefesin sahibi olduğu kabuslar, vardır. Siz huzuru o evlere davet ededurun, sarıldığınız her canın

Kendi ülkesini işgal eden ordu

kendini soluğunuzda saklı olduğu zamanlardan, huzurundan çok uzakta, bir ranza altında ayaklarını ve ellerini saklarken anımsadığı, tavaf ederken elektirik morarmış etlerini, çenesinden sızan kanın sıcaklığıyla yıllar sonra dahi canı gırtlığına dayanmış halde o kabuslardan uyandığı zamanlar da vardır. Ağlamaya başladığı ama hiç anlatmaya başlamadığı, herkesin sustuğu zamanlar vardır...

Zamanlar vardı. Artık yok, olmamalı. Bir dönemin suçlarının asıl faillerini görmeye bu kadar yaklaştığımız zamanlarda, bu acıların geçmişte kalması, darbenin ve darbe niyetlerinin devam etmemesi temennisiyle...

Bu çalışma sırasında fikir alışverişinde bulunduğum sevgili Hüseyin Kılınç beye ve Mehmet Yaşar Duru beye teşekkürlerimle.

15 yaşında işkence gördüm 12 Eylül’de!... Cafer Solgun ile Ülkenin Toprağından Acı Sökmek

Röportaj dahi olsa, kendimce yaptığım her çalışmanın başına, kısa bir paragraf girmeye çalışırım. Ya da sonuna bir cümle eklerim, kendimce toparlamaya çalışırım. Ancak ‘ 12 Eylül Darbesi ‘ başlığında, Cafer Solgun ile yaptığım röportaj özelinde, öyle ‘ acılar ‘ okudum ki, ne giriş yapacak kelime, ne de sonuç çıkacak kuvvetim kalmadı. Ne diyeyim; saçlarına yıldız düşmüş anneler gibiyim, gibiyiz... Artık bitsin!

C.B: Cafer bey, sizi zaten daha önce yaptığımız çalışma nedeniyle tanıyoruz. Ancak hafızaların tazelenmesi açısından, bize kendinizden bahseder misiniz? 12 Eylül dönemi ve bugüne dair kendinizi tanıtabilir misiniz?

C.S: Dersimliyim. Aleviyim. Bazı çevreler solcu olmayı neredeyse ulusalcı, devletçi, statükocu olmakla eşdeğer hale getirdiler uzun zamandır; ama eşitlik, özgürlük, demokrasi ve adalet değerlerini savunmak, ölçüsü ve ölçütü özgürlük olmak manasında solcuyum. Öğrenim hayatım liseli bir genç iken “içeriye” atılmam sebebiyle yarım kaldı. İlk olarak, Ülkücülerin işlediği bir cinayeti protesto etmek için okulumuzda (Çağlayan Lisesi) düzenlenen boykota katıldığım için tutuklandım. 1978 yılıydı, 15 yaşındaydım ve İstanbul 2. Şube (İstanbul Sirekeci’deki Sansaryan Han’da idi) ile 1. Şube’de (Gayrettepe’de idi) bir hafta süreyle işkence gördüm. Bu yaşadığım ilk işkence tecrübesiydi; ama maalesef sonuncusu olmadı...

Türkiye’nin yakın siyasi tarihinin önemli dönemlerini “içeride” karşıladım. Toplam 17.5 yıl hapis kaldım. Bunun 7.5 yılı, 12 Eylül cuntası dönemini içermektedir. Bu 7.5 yılım 1980 Mart, 1987 Ağustos yılları arasında İstanbul Davutpaşa Sıkıyönetim Cezaevi ile sonradan açılan Metris Sıkıyönetim Cezaevi’nde, daha sonra açılan Sağmalcılar Özel Tip (Hücre Tipi) Cezaevi’nde ve sonradan tekrar Metris’te geçti. Çıktıktan sonra 12 Eylül faşizminin yaratmak,

Kendi ülkesini işgal eden ordu

şekillendirmek istediği toplum modelini kabullenemediğim ve elbette değerlerimi koruduğum için mücadeleleme devam ettim. O dönem henüz 12 Eylül'ün etkileri devam ettiğinden yeni yeni başlayan sosyalist yayınlar içerisinde en etkili olan Yeni Çözüm dergisinin Genel Yayın Yönetmenliğini yaptım. Yasal, demokratik alanda gençliğin örgütlenmesi ve mücadelesi içerisinde yer aldım. Daha sonra, gelişen Kürt hareketi ile ilişkili olduğum iddiasıyla 1993 yılında tekrar tutuklandım. Sürgünler nedeniyle çok sayıda cezaevinde kaldım. 2002 Kasım ayında tahliye oldum. Gazetecilik yaptım. Öyküler ve araştırma kitaplarım yayınlandı. Sivil toplum alanında Türkiye'nin demokratikleşmesine yönelik etkinlikler ile Kürt sorunu ve Dersim ile ilgili sivil inisiyatifler içerisinde yer aldım. 2007 yılında arkadaşlarımla birlikte Toplumsal Olayları Araştırma ve Yüzleşme Derneği (Yüzleşme Derneği) adında bir dernek kurduk ve halen çalışmalarını sürdürmektedir. C.B: 12 Eylül dönemini o zamanlar nasıl okuyordunuz, ideolojiniz, fikirleriniz daha çok hangi tarafa yakındı?

C.S: Solcu bir genç idim. Dolayısıyla 12 Eylül darbesini faşist bir cunta olarak anladım. Öyleydi de. Fakat tabii ki darbenin etki ve sonuçlarını doğru anlayacak, tahlil edecek derinlikli bir bilincim yoktu; bu, zamanla oluştu. Darbeyi devrimci mücadelenin gelişiminin önünü kesmek için egemen güçlerin başvurduğu bir "çare" olarak görmüş ve direnme kararı almıştık. Ama direnişimiz, darbecilerin dayatmaları nedeniyle tamamen bir insanlık onurunu ve inançlarını, değerlerini koruma anlamı ifade ediyordu. Bugünden geçmişe baktığımda, kuşkusuz günümüzdeki kadar derinlikli olmasa da 12 Eylül algımızın ve ona karşı direnme kararlılığımızın, temelde doğru olduğunu düşünüyorum. Zamanla anladığım en önemli gerçek ise, 12 Eylül öncesi yaşanan kanlı karmaşanın "öngörülen", planlanan bir süreç olduğudur. Bununla bağlantılı olarak, bütün topluma karşı bir "şekillendirme" amacı taşıyordu. Nitekim 12 Eylül, daha önce gerçekleşen darbeler içerisinde kendi anlayışını en çok kurumlaştıran darbedir. Yeni bir anayasa getirmiştir. Üniversitelerin başına YÖK'ü getirmiştir. Yargıyı yeniden düzenlemiştir; HSYK bir 12 Eylül kurumudur. Çalışma yaşamını düzenleyen yeni uygulamalar getirmiştir. Din derslerini "zorunlu" hale getirmiştir vb. Yani söz konusu olan sadece "devrimci mücadeleyi" engellemek, tasfiye etmek değil; bir bütün olarak ülkeyi ve toplumu Kemalist bir mantıkla yeniden kurgulamaktı.

C.B: Bugüne geldiğimizde siyasi düşüncelerinizde herhangi bir değişiklik oldu mu?

C.S: Gerek 12 Eylül'ü algılama biçimimde, gerekse de siyasi anlayış ve düşüncelerimde özde bir değişiklik yok; ama bir "olgunlaşma" olduğu da kesindir. Ama "olgunlaştım" derken kastımın "değişmedim" demek olmadığını özellikle vurgulamak isterim. Bence olgunlaşmış olmak, en önemli değişimdir...

C.B: O günden bugüne zihinsel değişimler yaşadık, bunu neye bağlıyorsunuz? Ya da değişim olduysa bu değişimi nasıl yorumluyorsunuz?

C.S: Hayat, en büyük öğretmendir. Kuşkusuz bunun için hayat karşısında "öğrenci" olmasını bilmek gerekir. Türkiye yakın tarihinde çok sarsıcı süreçler yaşadı. Bunlardan biri olarak 12 Eylül, sadece siyasi tarihimiz açısından değil, kişisel tarihlerimiz açısından da adeta bir "milat" anlamı taşıyor. 12 Eylül'de yaşanan zulmün sonrasını hatırlayın: Önce bir Turgut Özal ve ANAP dönemi yaşadık. Bu dönemin olumlu ve olumsuz yönleriyle çok önemli olduğunu ve özellikle de "zihniyet değişimi" anlamında objektif olarak çok önemli bir rol oynadığını düşünüyorum. Ekonomik bağlamda Türkiye'nin uluslar arası sermayeye hiçbir dönem olmadığı kadar güçlü bağlarla eklemlenmesi, politik düzlemde de kaçınılmaz etkiler yarattı.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

Devamında Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla sembolize edilen sosyalist blokun yıkılması var. Onun da sonrasında dünyadaki çok sayıda ulusal ve toplumsal temelli sorunun uzlaşma ve anlaşmalarla nihayetlenmesi var. Aynı dönem, herkesin anlayış ve algısı, yüklediği anlam farklı olmakla beraber genel olarak "demokrasi" kavramının önem kazanması gündeme geldi. Türkiye'de de Kürt sorunu artık gizlenemez boyutlarda gelişti. Beraberinde Kemalist inkarcılık, ister istemez çözüldü. Vesayetçi anlayışın kendisini sürdürmesi için "tehdit ve tehlike" önceliklerini güncellemesi gerekti. Öyle de yapıldı. Kemalist aydın cinayetleri, "irtica geldi-geliyor" psikolojisi ve bunun üzerine "bin yıl sürecek" denilen "post modern" 28 Şubat süreci gelişti... Kaba hatlarıyla özetlediğim bu süreçlerin zihniyetlerimizi değiştirmemesi, olgunlaştırılmaması düşünülemezdi elbette. Bu değişim ve olgunlaşma biraz ağır gerçekleşti; ama büyük ölçüde gerçekleşti... Örneğin darbelerle karşı olmak günümüzde artık toplumsal bir tavır veya refleks haline geldi. Farklı siyasi veya ideolojik düşüncelerin, farklı inanç ve etnik, kültürel kimliklerin demokratik bir çerçeve içerisinde bir arada olabileceği görüldü. Kemalist dayatmalar ve bunun en doğrudan süreçleri olan darbelerin demokrasi ve bir arada yaşama kültürümüze zarar verdiği bir toplumsal duyarlılık, hatta bir bilinç haline geldi. Kuşkusuz bütün bu gelişmeler deyim yerindeyse zıddını da doğurdu veya netleştirdi. 3-4 sene önce 27 Mayıs da dahil bütün darbelerle karşı olmak gerektiğini yazdığım da, bu, bilerek ya da bilmeyerek "iyi darbe-kötü darbe" ayrımı yapan solda şaşkınlık ve tepkiyle karşılanmıştı. Bugün daha ileri bir noktadayız.

C.B: O günlere dönmek istiyorum, bize 12 Eylül öncesi ve sonrası Türkiye'de mevcut siyasi ve sosyal şartlardan bahsedebilir misiniz?

C.S: 12 Eylül öncesinin en büyük özelliği, toplumun neredeyse tamamını etkisi altına alan bir sağ-sol kamplaşmasının yaşanmasıydı. Bu kutuplaşma durumu devletin güvenlik birimlerini içine alacak boyutlarda yaygınlaşmıştı. ABD ve SSCB'nin başını çektiği uluslar arası düzlemde de bir kamplaşma vardı. Bunun sonucu olarak ABD faşist cunta rejimlerini destekliyordu. Türkiye'de de devletin temel politikası ABD'nin "komünizme karşı olmak" konseptiyle uyumluydu. 1979 yılında İran'da gerçekleşen devrim, Ortadoğu'da ABD'nin uydusu Türkiye'nin önemini daha da artırdı. Türkiye'nin göremediğimiz özgünlüğü, kendisini ülkenin ve devletin sahibi olarak konumlandırmış olanlar açısından, yaşanan kanlı karmaşanın "uygun" bir ortam oluşturmuş olmasıydı. (Nitekim darbeci paşalardan biri, 3. Ordu Komutanı Bedrettin Demirel, sonraki yıllarda "aslında biz darbeyi 1979 Temmuz'unda yapacaktık, ama şartların biraz daha olgunlaşmasını bekledik" diyecekti...) Ülkücü, milliyetçi çevreler "komünizme karşı mücadele" adı altında devlet tarafından silahlandırılmış, seferber edilmişti. Devrimci güçler ise, "yaklaşan devrim" için mücadele ediyordu. İnsanların öldüğü bu kanlı karmaşa ortamını derinleştirmek için 1 Mayıs (1977), Maraş (1978), Çorum (1980) gibi kitlesel katliamlar düzenlemekten de geri durulmadı. O karmaşa ortamında neler olup bittiğini ve Türkiye'nin nereye gittiğini kimsenin gördüğünü söyleyemem... Neler olup bittiğini ve sağ-sol kamplaşmasının taraflarının hangi derin senaryolara hizmet ettiğini görmek için 12 Eylül darbesinin yaşanması gerekti maalesef... Sonrasında sol dağıldı, hala bile açık ve net bir dille telaffuz edilemeyen ağır bir yenilgiye uğradı, tasfiye edildi. 1980'lerin sonlarında başlayan toparlanma çabaları da, bu bilinçten yoksun olduğu için 1990'lı yılların ikinci yarısına gelmeden etkisiz kılındı. 1990'lı yıllardan itibaren ise artık gündemimizde 12 Eylül faşizmine karşı direniş içerisinde kitleselleşmiş bir Kürt sorunu ve PKK olgusu vardı...

C.B: Bugünden 12 Eylül'e baktığımızda yorumlamalarınız değişti mi?

Kendi ülkesini işgal eden ordu

C.S: Yukarıda da değindiğim gibi, değişmekten ziyade görüşlerimin olgunlaşmasından, derinleşmesinden bahsedebiliriz. 12 Eylül zihniyetini daha net bir şekilde tahlil edecek bilinç ve deneyime sahip olmaktır söz konusu olan. Yoksa 12 Eylül'ün bir faşizm olduğu noktasında o zamanki algım ile bugünkü anlayışım farklı değil.

C.B: Biraz çekinerek soracağım, malum bazı yaşadıklarımız geçmiştedir ancak ağırlıkları geleceğe yansımıştır. Siz o dönem yargılandınız mı, tutuklandınız mı? Bu süreci paylaşabilir misiniz?

C.S: Tabii ki. Çok şükür geçmişimde utanç duyacağım hiçbir şey yok, neden paylaşmayayım ya da siz neden çekinerek sorasınız? Kişi olarak “çocuksu” hatalarım olmuştur elbette; ama “bilerek” herhangi bir hatam olmadığı gibi, duygularım, duyarlılıklarım kişiliğimi oluşturan temel taşlardır hala. Benim de içinde olduğum binlerce kişinin işkence görmesi, tutuklanması, haksız yargılamalara tabi tutulması... olsa olsa darbecilerin utancı olabilir; ama onlarda da bu duygu yoktur... Devrimci Sol adlı örgütün üyesi olmak suçlamasıyla tutuklandım. Devrimci Sol-Dev-Genç ana davasının “sanıklarından” biri olarak 146/1 maddeden yargılandım. İroniye bakar mısınız: Bu memleketin solcuları “anayasayı ilga etmek” suçlamasıyla idam istemiyle yargılandılar, bazılarımız idam da edildi; ama o anayasayı hep darbeciler “ilga” etti. Çiğnedi. Kafasına göre değiştirdi. Bu arada ilginç bir şey daha söyleyeyim: Hala sanığım! Söz konusu dava 1982 yılında açıldı ve halen devam ediyor! Şu anda Yargıtay aşamasında... İstanbul'da kurulan 2 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nde yargılandım, arkadaşarımla birlikte... Ama bu yargılamanın adil olmadığını söylememe gerek var mı? Yargılamalar işkence altında alınan ifadelerle yapıldı. Sıkıyönetim savcısı olan subaylar ve yargıçlar da bu işkenceci işleyişin birer parçasıydı. Mahkeme salonlarında dayak yediğimiz, saldırıya uğradığımız çok olmuştur. Bunlardan bir tanesinde, 6 Kasım 1982'de yapılan anayasa referandumu ve cuntanın şefi Kenan Evren'i cumhurbaşkanı yapma oylamasında, mahkemede “cunta anayasasına hayır!” dediğimiz için saldırıya uğradık... 12 Eylül hukuku, neresinden baksanız tipik bir faşizm idi...

C.B: Çok özür dileyerek soruyorum, işkence desem...

C.S: Emniyette çok ağır işkenceler gördüm. İlk defa işkence gördüğümde 15 yaşındaydım. İkincisinde (1980) de 18 yaşından küçüktüm. Yaşımı belirtmemin nedeni, işkencecilerde hiçbir vicdan, izan kırıntısı dahi bulunmadığının anlaşılması içindir. Falaka, askı, elektrik, tazyikli soğuk suya tutma, “denizaltı” dedikleri işkence (askıda iken yüzüme pamuklu bir bez koyup suya tuttular. Boğuluyorsun, ciğerlerin patlayacak gibi oluyor. Sonradan bunun CIA'nin bir işkence yöntemi olduğunu öğrendim.), kaba dayak gibi çok sayıda işkence yöntemine maruz kaldım. İnsanların işkence altındaki bağrıışlarını dinlettiler. Bu işkenceler 12 Eylül döneminde cezaevlerinde de başka yöntemlerle devam etti. Dayatılan kurallara (İstiklal Marşı okuma, askerlere “komutanım” diye hitap etme, Atatürk eğitimine katılma vb.) uymayınca kaba dayak ve falaka başta olmak üzere saatlerce süren işkence seansları oluyordu. Dayatılan şey sadece “kurallara” uymak da değildi; amaçlanan “nedamet” getirmek, yani “itirafçı” olmaktı... O dönemin TRT programlarını hatırlayanlar bilir: Çeşitli cezaevlerinden sağcı veya solcu tutuklular “Atatürk'ün ne kadar büyük adam olduğunu şimdi anladım” türü açıklamalar yapmak üzere ekrana çıkartılırdı. Yine “şükür” diyeceğim; çok işkence gördüm, toplamı yüzlerce günü bulan açlık direnişlerine katıldım, ama bu tür utançla anacağım bir “hatıram” yok...

C.B: 12 Eylül sonrası malum birden kargaşa ve şiddet ortamı duruldu, neredeyse darbe ile sona erdi, bunu nasıl yorumluyorsunuz?

Kendi ülkesini işgal eden ordu

C.S: “Amacın hasıl olması” olarak yorumluyorum... Kuşkusuz başka birçok neden de sayılabilir. Örneğin dönemin devrimci örgütleri kendi durumlarını çok “abartılı” değerlendiyorlardı. 12 Eylül öncesi kitlesel kabarışın sağlıklı, istikrarlı bir kabarış olmadığını görememişlerdi. Ufukta bizi bekleyen bir “devrim” yoktu. Örgütsel yapılar sanılanın aksine son derece güçsüz idi, vb.

C.B: Peki, darbe döneminden sonra hayatınız hem içsel olarak hem de sosyal olarak normale döndü mü?

C.S: Hayatımın değişik dönemlerinde kendi hayatım adına vicdani muhasebeler yaptım. Kişilik ve düşüncelerimin acılarla olgunlaştığını söyleyebilirim. İşkencecilerim de dahil kimseye karşı kin, nefret, düşmanlık duyguları içerisinde değilim. Yüzleşme ve hesaplaşmanın ülkemizin geleceği adına olması gerektiğine inanıyor, bunun için uğraş veriyorum. Ama bütün bunlar kişisel olarak “normal” olduğumu söylemek için yeterli mi? Emin değilim... Bazen hepimizin psikolojisini sakatladıklarını düşünüyorum. En azından kendi adıma söyleyebilirim bunu. Çok duygusal ve hassas bir yapım olması, bu hikaye ile doğrudan bağlantılı mesela.

C.B: Sizce darbe nedir? Şartlara göre gereklidir, diyebilir misiniz?

C.S: Tabii ki öyle bir düşüncem yok. Kemalist zihniyeti bilince çıkaramadığım dönemlerde ben de içerisinde olduğum sol yapılara hakim olan anlayış nedeniyle örneğin 27 Mayıs darbesi için “o farklı” gibi şeyler düşünüyordum. Ama bunu aşalı çok oldu. Darbelerin her türü ülkemizin kendi dinamikleri ile, kendi mecrasında ileriye doğru yürümesine yapılan müdahalelerdir ve “iyisi-kötüsü” yoktur. Zaten söylemleri şöyle ya da böyle olsa da tümü de aynı zihniyetten beslenerek yapılmıştır. Aralarında olduğu varsayılan farklar sadece konjonktürel; yani dönemin ihtiyaçlarına göre Kemalist zihniyet ve vesayet hakimiyetini korumaktan başkaca bir amaçları olmamıştır.

C.B: Bugün malum Ergenekon yapılanmasına dair itiraflara şahit oluyoruz, halen süren bir dava var, 12 Eylül ve Ergenekon ya da derin devlet siyaseti arasında bağlantı kuruyor musunuz? Ya da 12 Eylül’ün mimari sizce kimlerdi?

C.S: Zihniyet olarak hiçbir farkı yok. 12 Eylül’ün deşifre olmasından, artık savunulamaz hale gelmesinden dolayı 12 Eylül darbesine karşı olduğunu söyleyip de 28 Şubat’tan yana olmak ya da Ergenekon soruşturmasına “öyle bir şey yok, AKP muhalefeti tasfiye ediyor” türü tepkiler vermek, ilkersiz, tutarsız tutumlardır. Farkında olarak ya da olmayarak asıl realiteyi görmekten kaçınmaktır. 12 Eylül’ün öncesi de sonrası da dahil olmak üzere bütün darbelerin, darbe girişimlerinin, planlamalarının, organizasyonlarının mimarı ve sorumlusu, kendisini Türkiye’nin etnik, dini, kültürel gerçeklerini “yok” etmekle mükellef gören anlayış ve bu anlayışın örgütlü kadrolarıdır...

C.B: Türkiye malum militer bir yapıya sahip, hatta birçoğumuz için ‘ her Türk asker doğar ‘. Darbe yıllarını yaşamış biri olarak, TSK algınız nedir?

C.S: Bir önceki soruya cevabımda tarif ettiğimi sanıyorum. Bir başka ifadeyle de belirtilebilir: Türkiye’de TSK, herhangi bir ordu değildir. Kendisini “kurucu güç” olarak görmektedir. Dolayısıyla “kurduğu” rejimi “korumak-kollamak” misyonu ile kendisini donatmıştır. Böyle olduğu için de, herhangi bir ülkenin ordusundan farklı olarak adeta bir iç savaş ordusudur. Zira kendisine “düşman”, “tehdit” veya “tehlike” olarak bellediği bütün dinamikler, aslında Türkiye’nin gerçekleridir...

C.B: Biraz da gündeme dönmek istiyorum. Önümüzde bir Referandum süreci var, özel değilse Referandum oyunuz nedir ve oyunuzun gerekçeleri nelerdir?

Kendi ülkesini işgal eden ordu

C.S: Daha önce de 12 Eylül Anayasası çeşitli maddeleri itibarıyla değiştirildi. Ancak ilk defa bu anayasanın özüne “dokunan” bazı değişiklikler yapılmak isteniyor. Benim istemim ve beklentim, 12 Eylül anayasasının “değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez” denilen maddeleri de dahil tümüyle değiştirilmesi, Türkiye’de yaşayan herkesin farklılıklarıyla varlığını güvence altına alan bir anayasa yapılmasıdır. Mevcut 26 maddelik değişiklik paketi, Kürt sorunu ve Alevilerin istemlerini görmezden gelmek ile malul olduğu ve bahsettiğim nitelikte olmadığı için son derece yetersizdir. Ancak bizi “bir adım ileri” götürecektir mahiyettedir. 13 Eylül günü yeni, sivil ve demokratik anayasa istemimizi her zamankinden daha canlı bir şekilde gündeme getirmemiz şartıyla, “evet” oyu vereceğim. (Bu arada ilk defa sandığa bu vesileyle gideceğimi de belirtmiş olayım.) Sonucun “evet” çıkması yeni anayasa talebimizi gündemleştirmemiz yönünde daha olumlu bir ortam sağlayacaktır. Referandumda “boykot” tavrını anlayışla karşılamak gerektiğini düşünüyorum; Kürtler ve Aleviler açısından. (Ama Alevi örgütlerinin tutumu da malum; 12 Eylül’ün en çok gadrine uğramış bir toplum olmakla 12 Eylül anayasasını, mevcut statükoyu korumak birbiriyle hiçbir şekilde bağdaştırılacak tutumlar değildir.) Ancak statükocular dışındaki insanlarımız açısından “hayır” demenin asla doğru bir tercih olmadığına inanıyorum. 12 Eylül anayasasını savunma durumuna düşmenin, 12 Eylülcülerini yargı önüne çıkarmayı engellemenin “hayırlı” bir iş olmadığına inanıyorum.

C.B: Toparlayacak olursak 12 Eylül darbe yıllarını yaşadıklarınızdan yola çıkarak nasıl yorumluyorsunuz?

C.S: 12 Eylül darbesinin herkes adına çok ciddi ve öğretici bir “yüzleşme” konusu olduğuna inanıyorum. Türkiye toplumunun da 12 Eylül ve darbeler ile yüzleşmesi gerekiyor. Darbecilerin kendilerini “başarılı” addetmelerine neden olan, biraz da “biziz” çünkü... Günümüzde ortaya çıkan duyarlılığın kalıcı bir bilince dönüşmesi, geleceğimize daha güvenle bakmamızın en büyük umut kaynağıdır... Kişi olarak acılı süreçler yaşamış olmamın bir “bedeli” olacaksa eğer, isterim ki bu “bedel”, herkes adına daha demokratik, özgür bir Türkiye olsun ve bizler, bugünkünden daha farklı sorunlar için uğraş verelim... Mesela Dersim’e bu sene neden az turist geldiğini tartışalım... Ya da İstanbul’daki ulaşım sorunu neden hala çözülmedi diye eleştirelim belediyeyi... Veyahut da gayrisafi milli hasıladaki düşüş nedeniyle hükümetin ekonomiden sorumlu bakanını istifaya davet edelim... “Normal” dertleri olan barış içerisinde huzurlu bir Türkiye’de yaşayacaksak, kişi olarak yaşadığımız bütün acıların unutulmasından yana hiçbir şikayetim olmaz. Çocuklarımızın bizim anılarımızı dinlemekten sıkılmalarına da alışırım. Bir hakkım, katkım olmuşsa böyle bir cennet Türkiye’ye, “helal” ederim... Öbür türlü vicdan sahibi her insan gibi ben de rahat ve huzurlu bir uyku bile uyuyamayacağım... Biraz duygusal bir kelam etmiş olacağım, ama, yaşıyorsam, bunun içindir...

Seriat Nerede? 28 Şubat'ın Post'unun Altında

Türkiye Darbeler Tarihi yazı dizisinin, 28 Şubat Post-Modern Darbesi, bizzat yaşadığım ve halen yaşamakta olmamdan kaynaklı olarak, bu dizi içerisinde, benim için belki de en zordur.

O Günlere Dönelim

Dönemin Refah Partisi 1995 Genel Seçimlerinden birinci parti olarak çıkar. 1996 yılında DYP-ANAP koalisyon hükümetinin güven oyu Anayasa Mahkemesince geçersiz sayıldığından, dağılmıştır. Bunun üzerine TBMM'de birinci parti durumunda olan RP ile ikinci

parti durumunda olan DYP, Refah-Yol Hükümetini kurmuştur.

Hükümet kurulduktan bir süre sonra hem RP'li ağzaların 'yanlış, çarpıtılmaya müsait, şımarık' söylemleri, mevcut 'seriat geliyor' ürküntüsü halinde, paranoyakça yaşayanların askere yüz dönmesine mahal vermiştir.

Bazı Olaylar;

- Ekim 1996; Erbakan'ın, Mısır, Libya ve Nijerya'yı ziyareti.
- Kasım 1996; Susurluk Kazasıyla ortaya çıkan polis-mafya-siyasetçi üçleminde RP içerisinde 'fasa fiso' denmesi.
- Kasım 1996; Kayseri'nin RP'li Belediye Başkanı Şükrü Karatepe'nin 'laik düzeni' eleştirmesi ve alternatifler üzerinde yönlendirmesi. (Karatepe bu konuşma nedeniyle hem 1 yıl hapis, hem de para cezasına çarptırılır)
- 11 Ocak 1997; Erbakan'ın tarikat liderleri ve şeyhlere iftar daveti vermesi.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

Tüm bu gelişmelerden sonra;

- 22 Ocak 1997; yüksek rütbeli subaylar 'irtica' endişesine karşı toplanır.
- 30 Ocak 1997; Sincan Belediyesi Kudüs Gecesi düzenler. İran büyükelçisinin davetli olduğu gecede gösterilen 'cihad oyunu' büyük tepki alır.
- 5 Şubat 1997; Sincan'dan askerler 20 tank ve 15 zırhlı araçla geçiş yapar.
- 5 Şubat 1997; daha sonra başörtüsü yasağı mağduru kadınlara; **'Arabistan'a gidin'** diyecek olan Süleyman Demirel, Necmettin Erbakan'a birkaç mektup gönderir.
- Tam bu dönem, dönemin Deniz Kuvvetleri Komutanı Güven Erkaya; **'irtica PKK'dan daha tehlikeli'** der.
- 11 Şubat'ta **'Şeriat'a Karşı Kadın Yürüyüşü'** gerçekleşir. (Kadınlar, kadınlar aleyhine yürür)

Tüm bu gelişmelerden- geliştirmelerden sonra 28 Şubat 1997 günü, 9 saat süren MGK toplantısı yapıldı. MGK sert ve vurgulu bir biçimde 'laikliğin' Türkiye'de hukukun ve demokrasinin teminatı olduğunun altını çizdi. MGK'dan çıkan kararlar Necmettin Erbakan'ın önüne gelince, Erbakan bu hali ile imzalamayacağını belirtti. Kısa bir süre sonra imzalamak zorunda(?) kaldı ve imzaladı. Dönemin Yargıtay Başsavcısı Vural Savaş RP'nin kapatılması için dava açtı. Aynı dönem, Genel Kurmay 'irticai faaliyetleri desteklediğini' iddia ederek birçok firmaya el koydu. Erbakan istifa etti.

Her şey bu şekilde sonlanmadı elbet. Hemen '8 Yıllık Kesintisiz Eğitim' gündeme geldi. İlkeler yeniden altı çizilerek hatırlatıldı, sanki unutulmuş gibi!

'28 Şubat 1000 yıl sürecek' kararları alındı.

Sonra sanırım görünen cesetler olmadığından kaynaklı, ölümler, faili meçhuller olmadığından kaynaklı, yahut bir yumuşatma hali olsun için bu darbe **'28 Şubat Post-Modern Darbesi'** olarak tanımlandı.

Post-Modern Darbe başlığında birçok yorum yapıldı. Ben 'post'un bürünülen bir şey olduğu çağrışımından yola çıkarak yorumladım. Çünkü resmi tarihin yazdıklarının altındakileri yaşadım, yaşadık. Birçok iddia ortaya atıldı, birçoğu yaşadıklarımızla paralel düşününce neredeyse ispatlandı.

Çok net hatırlıyorum. Önce sokaklarda ellerinde asalar, sakallı, cüppeli birçok insan görür olduk. İsimlerinin 'Aczimendi' olduğunu öğrendik. Aynı dönemlere yakın olmalı. Televizyonlarda, yolda gördüğümüz adamlardan birini gördük; saçlarından sürüklenerek götürülüyordu, baskın ne hikmetse an ile kameralara yansımıştı, elinde başörtüsüyle masum(!) bir genç kız, başörtüsüyle saçını yüzünü örtmeye çalışıyordu. Müslüm Gündüz, Ali Kalkancı, Fadime Şahin; televizyonlarda her akşam ama her akşam, haber programların hepsinde, şarlataş şeklinde, sapık, tacizci şeklinde lanse ediliyordu.

Gazeteler ve televizyonlar, Kemalist ideolojinin neferleri, YÖK üyeleri, Ali Kalkancı, Müslüm Gündüz, Fadime Şahin üçlüsü dışında kimseyi konuşurmuyordu.

Üniversite dönemlerimdi. Başörtülü olarak okula giremeyeceğimize dair söylentiler dolanmaya başlamıştı. Daha ne olduğunu anlayamadan hocalardan, öğrenci işlerinden uyarılar gelmeye başladı. Birden köşelere sıkıştırılan kızlar, akabinde ağlayan kızlar olduk. Sonra onlarla tanıştık; **güvenlik görevlileri, peruklar, şapkalar, okul önlerindeki ‘ soyundurulma ‘ kabinleri...**

Önce hocalarla bozuştuk, sonra okulla, sonra ailelerimizle, sonra kendimizle bozuştuk, en sonunda bozulduk.

Kamu kurumlarında görevli arkadaşlarımız da katıldı bu bozgunlara; önce kendileri, sonra eşleri görevden alındı yahut sürüldü.

Milletin kararı olan Merve Kavakçı, seçilmiş bir milletvekili olduğu halde, TMMM’de yuhalandı. Yeminin etmesine fırsat verilmedi.

Biz bu haldeyken, birileri Ali Kalkancı’yı bir gecede ‘ şeyh ‘ yapan birileri, bir gazeteci, bir rütbeli, bir transeksüel zaferlerini kutluyordu.

Aradan biraz zaman daha geçtikten sonra Aczimendilerin sesi, soluğu, görüntüsü kesildi. Bir başkası girdi devreye; **Hizbullah**. Birçok yerden domuzbağı yöntemiyle öldürülmüş insanların cesetleri çıktı. Müslüman feminist Gonca Kuriş bu başlıkta ortadan kaldırıldı. Ancak ‘ 28 Şubat Ruhu ‘ ortalıktan hiç kaldırılmadı.

Post-Modern’in postları Ali Kalkancı’nın postlarıyla da bitmedi. Post, post üstüne; ekonomik kriz, banka hortumcuları, deprem... 28 Şubat geçiş sürecinde sergilenen oyun, repliğinden mimik şaşmadan oynandığı sırada banka hortumcuları, gazete patronlarına peşkeş çekilen dolarlar, ekonomik kriz altındaki nedenler bir posta büründürülerek sunuldu bizlere. Çoğuna inandık yahut göz yumduk.

Ak Partinin alternatifsiz tek parti olarak Türkiye’nin başına açık ara farkla gelişi, yerini bir süre daha koruyacağı garantisi, Abdullah Gül’ün Cumhurbaşkanı olma ihtimali gündeme yeniliği olan bir müdahaleyi getirdi; 27 Nisan E-Muhtırası.

Nerdeyse bu olaylar üzerinden 10 yıl geçmişti ki, başörtüsü yasağını çözmeyi seçim vaadi olarak kullanan Ak Parti bu yasağı çözme girişiminde bulundu. Bulunmasıyla birlikte kapatılması hemen gündeme geldi. An ile aslında birçoğumuzun bildiği ancak asla yüksek sesle ifade edemediği derin devlet yapılanması olan ‘ *Ergenekon Terör Örgütü* ‘ başlıkları yayıldı. An ile alınan mahkeme kararıyla, bu yapılanmanın adının ‘ *Ergenekon Terör Örgütü* ‘ olarak anılması yasakladı. İsim değiştirilince yapılan tüm hukuksuzluklar bir anda anlam değiştirdi(!)

Kendi ülkesini işgal eden ordu

İtirafarla birlikte darbe planları ile tanıştık; JİTEM gerçeği, devlet-siyasetçi-mafya-PKK-asker ilişkisi, 17500 faili meçhul gibi dehşet verici gerçekler(?) ifadelerde yerini aldı. Bir gün bir siyasetçi, bir gün bir emekli asker, bir gün bir gazeteci, bir gün bir PKK itirafçısı çıkıp anlattı... Geçştirilmeye çalışıldı, yalandır, iftiradır dendi. 28 Şubat sürecinde hiç suçu olmadığı halde, iş yerine el konulan insanların, evlerini talan edip, arama yapanlar, yan odadan çocuklarının oyuncaklarını almasına izin vermeyenlere ' emir ' verirken; iş Ergenekon'a gelince, emekli dahi olsa bir askeri soruşturma için davet etmeye dahi tepki verdiler. Darbe zeminlerinin yaratıcısı, sözde gazeteciler tutuklanınca ' **demokrasi nerede?** ' diye bağırırmaya başladılar.

Sonra mı? Sonrası bir sonraki, Darbeler Tarihimizin son başlığı **27 Nisan e- Muhtırası** başlığında...

Bu gün neredeyse üzerinden 13 yıl geçmiş olmasına rağmen, o gün alınan kararların, yasakların halen sürdüğü bir ülke de, yeni başlayan eğitim sürecinde, hala başörtülü genç kızlar ' **bana bir peruk lazım, o da pazartesi lazım** ' diyorsa ve hala adları üniversite hocası olan bir takım zihinsel özürlüler, düşünme yetisini kaybetmiş vicdansızlar 20 yaşında bir genç kıza, sınıfın ortasında, arkadaşları arasına ' **it** ' diyorsa, ve hala okul önlerindeki baş açma kulübeleri dolup boşalıyorsa, tüm bunlara rağmen bu işin tezgahçıları, haklarında delil bulunamadığı(!) gerekçesiyle bir gecede 100 kişilik bir bölük halinde salıveriliyorsa, 28 Şubat halen devam ediyor demektir, bir düşünün derim; **Şeriat nerede, demokrasi nerede? 28 Şubat'ın 'post'unun altında.**

Laiklik Tehdit Altındaysa Halkı Tehdit Etmek Teferruattır: 27 Nisan

Demokrasinin bir sistem olarak yer bulduğu ülkelerde, ülke vatandaşlarının seçimleri ve tercihleri ülkenin kaderini belirler. Demokrasinin özde değil, sözde olduğu ülkelerde ise yönetim darbe-muhtıra-müdahaleler ile kurgusal bir şekilde sağlanır.

Aslında bir ülkenin darbeler tarihini inceleyecek kadar uzun bir zaman, belirli aralıklarla darbe ve muhtıraya şahit olunması dahi sistemin olması gerekenin dışında olduğuna kanıttır. İşte bu kanıtlardan bir kanıt olan 27 Nisan E-Muhtırasını, Türkiye Darbeler Tarihi yazı dizisinin son başlığı olarak atıyoruz.

Genel Kurmay Başkanlığı 27 Nisan 2007 tarihinde gece saat 23.20'de laiklikle ilgili bir açıklama yaptı. Her açıklamada mevcut ' **sertliği** ' barındıran bu açıklamanın her zaman olduğu gibi gerekçesi laiklikle ilgiliydi.

Çok uzun yıllar belirli periyotlarla darbe-muhtıra görmüş bir milletin, radyo ile başlayan askeri müdahale ilanları, gelişen teknolojiyle birlikte internet ulaşımına kadar vardı. Teknolojinin büyük evrimler geçireceği kadar uzun zamanlarda, darbe-muhtıra ilanı aracı olarak radyodan, internete geçildi ancak darbe-muhtıra müdahaleleri amaç olarak herhangi bir evrim geçirmedi, aynı kaldı.

Muhtıraya giden süreç...

10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in görev süresinin dolmasına 30 gün kala, yasal olarak olması gerektiği gibi Cumhurbaşkanı adayı belirleme sürecine girilir. Yine anayasal olarak Cumhurbaşkanı TBMM tam üye sayısının üçte iki çoğunluğu ve gizli oy ile seçilir. Ancak ülke Cumhurbaşkanı olarak önerilecek ismin eylemselliğinden çok şekilciliğine, zihin okuma yöntemleriyle ehemmiyet veren, çok sesli, az sayıdaki, baskın azınlığın meydanı olma halinde uzun yıllar baskı ile yönetildiği için, bu uğurda halkın seçimi dahi dikkate alınmadığı için ve Ak Parti iktidarı sürecinden rahatsızlık duyan kesimin ' **ordu göreve** ' çılgınlıkları ile **Cumhuriyet Mitingleri** düzenlediği için bu normal süreç, sanki anormalmiş gibi yaşanır.

Cumhuriyet Mitingleri ile ülkeyi kaos ortamına, bölmeye götürenler eylemlere devam ederken, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramına tarih olarak yakın düşen önemli günlerden bir gün olan Kutlu Doğum Haftası etkinlikleri çakışır. Kutlu Doğum Haftası etkinlikleri bünyesinde birkaç çocuk, başını örtüp, ilahi söylediği için, asker ve sivil görünümlü militer yapı heveslileri büyük rahatsızlık duyar. Gazetelerin köşelerinden, televizyonların ekranlarına, sokaklara ve meydanlara taşan bu kitlenin Ak Parti'nin seçimlerden tek başına iktidar olmasından duyduğu rahatsızlığa, birkaç çocuğun şiir, ilahi okuması bardağı taşıran son damla etkisi yapar. Darbecilerin laiklik tehlikesi(!) ihtimaline dahi tahammülü yoktur. İşte her şey böyle başlar, halkın seçtiği bir parti ve birkaç çocuğunun dinlerinin en önemli şahsiyeti olan Peygamberlerini anması, bir ülkenin silahlı kuvvetlerini ve kısmi kitlesini darbe-müdahale-muhtıra lehine harekete geçirir.

Bildirinin Tam Metni

Tüm bu gelişmelerden sonra bir görüşe göre gereklilik arz eden açıklama, bir görüşe göre müdahale-muhtıra olan bildiri hiç tereddüt edilmeden yayınlanır.

" Türkiye Cumhuriyeti devletinin, başta laiklik olmak üzere, temel değerlerini aşındırmak için bitmez tükenmez bir çaba içinde olan bir kısım çevrelerin, bu gayretlerini son dönemde artırdıkları müşahede edilmektedir. Uygun ortamlarda ilgili makamların, sürekli dikkatine sunulmakta olan bu faaliyetler; temel değerlerin sorgulanarak yeniden tanımlanması isteklerinden, devletimizin bağımsızlığı ile ulusumuzun birlik ve beraberliğinin simgesi olan milli bayramlarımıza alternatif kutlamalar tertip etmeye kadar değişen geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Bu faaliyetlere girişenler, halkımızın kutsal dini duygularını istismar etmekten çekinmemekte, devlete açık bir meydan okumaya dönüşen bu çabaları din kisvesi arkasına saklayarak, asıl amaçlarını gizlemeye çalışmaktadırlar. Özellikle kadınların ve küçük çocukların bu tür faaliyetlerde ön plana çıkarılması, ülkemizin birlik ve bütünlüğüne karşı yürütülen yıkıcı ve bölücü eylemlerle şaşırtıcı bir benzerlik taşımaktadır.

Bu bağlamda;

Kendi ülkesini işgal eden ordu

Ankara'da 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları ile aynı günde kuran okuma yarışması tertiplenmiş, ancak duyarlı medya ve kamuoyu baskıları sonucu bu faaliyet iptal edilmiştir.

22 Nisan 2007 tarihinde Şanlıurfa'da; Mardin, Gaziantep ve Diyarbakır illerinden gelen bazı grupların da katılımı ile, o saatte yataklarında olması gereken ve yaşları ile uygun olmayan çağ dışı kıyafetler giydirilmiş küçük kız çocuklarından oluşan bir koroya ilahiler okutulmuş, bu sırada Atatürk resimleri ve Türk bayraklarının indirilmesine teşebbüs edilerek geceyi tertipleyenlerin gerçek amaç ve niyetleri açıkça ortaya konulmuştur.

Ayrıca, Ankara'nın Altındağ ilçesinde "Kutlu Doğum Şöleni" için ilçede bulunan tüm okul müdürlerine katılım emri verildiği, Denizli'de İl Müftülüğü ile bir siyasi partinin ortaklaşa düzenlediği etkinlikte ilköğretim okulu öğrencilerinin başları kapalı olarak ilahiler söylediği, Denizli'nin Tavas ilçesine bağlı Nikfer beldesinde dört cami bulunmasına rağmen, Atatürk İlköğretim Okulunda kadınlara yönelik vaaz ve dini söyleşi yapıldığı yolunda haberler de kaygıyla izlenmiştir.

Okullarda kutlanacak etkinlikler, Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilgili yönergelerinde belirtilmiştir. Ancak, bu tür kutlamaların yönerge dışı talimatlarla yerine getirildiği tespit edilmiş ve Genelkurmay Başkanlığınca yetkili kurumlar bilgilendirilmesine rağmen herhangi bir önleyici tedbir alınmadığı gözlenmiştir.

Anılan faaliyetlerin önemli bir kısmının bu tür olaylara müdahale etmesi ve engel olması gereken mülki makamların müsaadesi ile ve bilgisi dahilinde yapılmış olması meseleyi daha da vahim hale getirmektedir. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Cumhuriyet karşıtı olan ve devletimizin temel niteliklerini aşındırmaktan başka amaç taşımayan bu irticai anlayış, son günlerdeki bazı gelişmeler ve söylemlerden de cesaret almakta ve faaliyetlerinin kapsamını genişletmektedir.

Bölgemizdeki gelişmeler, din ile oynamanın ve inancın siyasi bir söyleme ve amaca alet edilmesinin yol açabileceği felaketlerin ibret alınması gereken örnekleri ile doludur. Kutsal bir inancın üzerine yüklenmeye çalışılan siyasi bir söylem veya ideolojinin inancı ortadan kaldırarak, başka bir şeye dönüştüğü, ülkemizde ve ülke dışında görülebilmektedir. Malatya'da ortaya çıkan olayın bunun çarpıcı bir örneği olduğu ifade edilebilir. Türkiye Cumhuriyeti devletinin çağdaş bir demokrasi olarak, huzur ve istikrar içinde yaşamasının tek şartının, devletin Anayasamızda belirlenmiş olan temel niteliklerine sahip çıkmaktan geçtiği şüphesizdir.

Bu tür davranış ve uygulamaların, Sn. Genelkurmay Başkanı'nın 12 Nisan 2007 tarihinde yaptığı basın toplantısında ifade ettiği "Cumhuriyet rejimine sözde değil özde bağlı olmak ve bunu davranışlarına yansıtmak" ilkesi ile tamamen çeliştiği ve Anayasanın temel nitelikleri ile hükümlerini ihlal ettiği açık bir gerçektir.

Kendi ülkesini işgal eden ordu

Son günlerde, Cumhurbaşkanlığı seçimi sürecinde öne çıkan sorun, laikliğin tartışılması konusuna odaklanmış durumdadır. Bu durum, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından endişe ile izlenmektedir. Unutulmamalıdır ki, Türk Silahlı Kuvvetleri bu tartışmalarda taraftır ve laikliğin kesin savunucusudur. Ayrıca, Türk Silahlı Kuvvetleri yapılmakta olan tartışmaların ve olumsuz yöndeki yorumların kesin olarak karşısındadır, gerektiğinde tavrını ve davranışlarını açık ve net bir şekilde ortaya koyacaktır. Bundan kimsenin şüphesinin olmaması gerekir.

Özetle, Cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Atatürk'ün, "Ne mutlu Türküm diyene!" anlayışına karşı çıkan herkes Türkiye Cumhuriyeti'nin düşmanıdır ve öyle kalacaktır.

Türk Silahlı Kuvvetleri, bu niteliklerin korunması için kendisine kanunlarla verilmiş olan açık görevleri eksiksiz yerine getirme konusundaki sarsılmaz kararlılığını muhafaza etmektedir ve bu kararlılığa olan bağlılığı ile inancı kesindir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur."

Bu muhtıranın kof bir gerekçe olan; **laiklik tehdit altında öyle ise müdahale etmek görevdir**, sorumluluğu yanı sıra, bir başka yönü de; Ermeni, Kürt ve ırkçı olmayan vatandaşlarının antidemokratik uygulamalara, zulme ve şiddete maruz kalması, 'Ne mutlu Türküm diyene!' ilkesine riayet etmeyenleri açıkça '**düşman**' ilan etmesidir.

Sonuç

Hükümet bildiriye üzerine almış ve Hükümet sözcüsü Cemil Çiçek ertesi gün bir basın açıklaması yaparak Hükümetin de laiklikten yana olduğunu bildirmiştir. Hükümet alışılmadık bir şekilde, daha önceki askeri müdahalelerin ardından hükümetlerin takındığı tavırların aksine muhtırayı sert bir tepkiyle karşıladı. Cemil Çiçek konuşmasında Genelkurmay Başkanı'nın resmi olarak Başbakan'a bağlı olduğunu, görevleri itibarıyla Başbakan'a karşı sorumlu olduğunu belirtti.

Mecliste temsil edilen CHP, ANAP, DYP, HYP, SHP ile TBMM'de sandalyesi olmayan DSP, MHP, İP liderleri erken seçim kararı alınarak Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin yeni Meclis tarafından yapılması gerektiğini basın açıklamaları ile belirtmişlerdir. Ancak Hükümet böyle bir yolu tercih etmediklerini ve seçim sürecinin devam edeceğini açıklamışlardır. Abdullah Gül ise adaylıktan çekilmeyeceğini açıklamıştır.

Ülkeyi Cumhuriyet Mitingleri ile kaos ortamına, bölmeye götürenler eylemlere devam ede dursun; bu sürece rağmen Cumhurbaşkanı önerisi olarak 24 Nisan 2007 günü Abdullah Gül'ün adı ortaya çıktı. 27 Nisan tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı birinci tur seçimlerinde 357 kabul oyu çıkmasına karşın 367 sayısına ulaşamadığı için, seçim ikinci tura kalmış; Anayasanın ilgili hükmü gereği, ilk oturumun açılabilmesi için 367 üyenin Mecliste hazır bulunması gerektiği gerekçesi ile Cumhuriyet Halk Partisi tarafından oturumun iptali için Anayasa Mahkemesi'ne açılan dava sonucu Meclis'in bu birinci oturumu, Anayasa Mahkemesi'nin 1 Mayıs 2007 tarihli kararı ile iptal edildi. 6 Mayıs 2007 tarihinde Mecliste

yapılan iki yoklamada da toplantı yeter sayısının bulunamayışı yüzünden 11. Cumhurbaşkanı seçilememiştir.

Abdullah Gül 28 Ağustos 2007 tarihinde yapılan cumhurbaşkanlığı seçim üçüncü turunda 339 oy alarak Türkiye Cumhuriyetinin 11. cumhurbaşkanı seçildi. Böylece Nisan 2007’de başlayan Türkiye’nin 11. Cumhurbaşkanı’nı seçim süreci sona erdi.

Ayrıca, TBMM’de 27 Nisan 2007 tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimi 1. turunda toplantı yeter sayısı olan 367 sayısına ulaşamadığı gerekçesiyle CHP tarafından Anayasa Mahkemesi’ne yapılan itiraz başvurusu 1 Mayıs 2007 tarihinde haklı bulunarak Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin 1. turu iptal edilmiştir. Bu gelişmeler üzerine Başbakan Recep Tayyip Erdoğan 24 Haziran ya da 1 Temmuz tarihinde erken seçime gidileceği açıklaması yaptı. Ayrıca, 1973 ve 1980’de olduğu gibi askerlerin Cumhurbaşkanlığı sürecine artık müdahil olmalarını engellemek için, Anavatan Partisi’nin teklifi TBMM tarafından kabul edilerek Anayasa değişikliği yapıldı ve bundan sonra Cumhurbaşkanlarının 5 senede bir doğrudan halk (cumhur) tarafından seçilmesi kabul edildi. Dönemin Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer ve CHP itiraz ettikleri için bu değişiklik referandum ile halkoyuna sunuldu ve %78 oy oranı ile kabul edilerek kesinleşti.

Not: Ergenekon Davasının halen sonuna gelinememiş olduğu bu zamanlarda, ispatlanamadığı gerekçesiyle, faillerinin elini kolunu sallayarak gezdiği, yahut bir gecede salıverildiği, Darbeler Tarihi yazı dizisine başlık olamamış ‘ **darbe eylem planlarını** ’ planlandığına inansam dahi hali hazırda ‘**ıslak bir imza**’ mevcut olmadığından-olduğundan(?) bu başlığa konu olması gerekirken, etik bulmadığımdan, bu yazıya konu etmiyorum.

Bitirirken

Yazı yazmak yorucu bir uğraştır. Akademik yahut bilgiye dayalı toplamda bir sayfalık bir yazı için dahi, yeri geldiğinde onlarca kitap, makale taramanız gerekebilir. Beyni oldukça yoran bu eylemden fazlası da vardır; ruhu yoran yazılar yazmak.

Türkiye Darbeler Tarihi yazı dizisinin bilgiye, araştırmaya dayanan bir yönü olduğu gibi ruha baskı yapacak, bezginlik yaratacak bir yönü de oldu. Daha reşit olmadığı bir yaşta işkence görenler ile röportajlar, neredeyse bir hiç uğruna asılmış bir başkandan tutunda, eğitim-çalışma hakkı zorla gasp edilmiş başörtülü öğrencilere kadar, katledilen, faili meçhul denilen bir yığın insanın, bir yığın acısına şahit olduk. Çok istekli olarak başladığım bu yazı dizisi açıkçası beni çok yordu. Şimdi bitirirken bir görevi teslimin rahatlığı yanı sıra bir eziyetler dönemine tekrar şahit olma halinden kurtulmanın huzurunu yaşıyorum. Son başlığımız olan 27 Nisan Muhtırasının da, bu minvalde asker eliyle yapılmış son müdahale olmasını diliyorum.

